

VÌ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XHCN VIỆT NAM !

Pháp luật

CƠ QUAN CỦA BỘ TƯ PHÁP VIỆT NAM

SỐ 166
(9.706)

15/6/2025

XUẤT BẢN TỪ NĂM 1985

CHỦ NHẬT

<https://baophapluat.vn>

Làm cha thời 4.0

• Nguồn: ChatGPT Image

Trang: 4+5+6+7+8+9

PHÁT HÀNH CHỦ NHẬT HÀNG TUẦN TRÊN TOÀN QUỐC - GIÁ: 7.300Đ

KHUYẾN KHÍCH SINH CON:

Rất cần chính sách toàn diện và dài hạn

● Khuyến khích sinh con rất cần chính sách toàn diện và dài hạn. (Ảnh minh họa - Nguồn: TTXVN)

Nhằm điều chỉnh tình trạng chênh lệch mức sinh giữa các vùng và nhóm đối tượng, ngăn ngừa mức sinh giảm quá thấp, không đạt mức sinh thay thế, có thể ảnh hưởng đến phát triển kinh tế, xã hội, an ninh và quốc phòng trong tương lai, ngày 3/6/2025, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã thông qua Pháp lệnh Dân số sửa đổi, trong đó bãi bỏ quy định mỗi cặp vợ chồng chỉ được sinh một hoặc hai con.

Thực tế đã và đang cho thấy tại các địa phương trên cả nước nói chung và các địa phương đang có mức sinh thấp nói riêng, cần xây dựng chính sách dân số theo hướng khuyến sinh chủ động và linh hoạt nhằm thoát khỏi “bẫy sinh thấp” kéo dài.

Câu chuyện về “mức sinh thấp nhất cả nước” của TP HCM

Ngày 13/5/2025, tại TP HCM, Hội LHPN Việt Nam tổ chức tọa đàm khoa học “Thực trạng chính sách dân số liên quan đến phụ nữ và gợi ý giải pháp”. Tại tọa đàm, bà Đào Thị Vi Phương, Phó Trưởng Ban Chính sách - Luật pháp, Hội LHPN Việt Nam cho biết, Việt Nam đang đối mặt nhiều thách thức về dân số. Mức sinh đang giảm đáng báo động, từ 2,11 con (năm 2021) xuống còn 1,96 con (năm 2023), thấp hơn mức sinh thay thế 2,1 con. Đáng chú ý, TP HCM là địa phương có mức sinh thấp nhất cả nước, chỉ đạt 1,39 con năm 2024. Bà Đào Thị Vi Phương nhấn mạnh, TP HCM có vị thế đô thị đặc biệt, là trung tâm kinh tế, văn hóa, xã hội của cả nước đã và đang phải đối mặt với nhiều thách thức về dân số, trong đó có mức sinh thấp nhất cả nước; sự đa dạng dân cư, tỷ lệ lao động di cư cao và xu hướng thay đổi cấu trúc gia đình.

Bà Trần Thị Ngọc Yến, Trưởng Phòng Dân số - Kế hoạch hóa gia đình, Chi cục Dân số - Kế hoạch hóa gia đình TP HCM thông tin, trong 10 năm qua, mức sinh tại TP HCM luôn duy trì dưới mức sinh thay thế (2,1 con/phụ nữ). Song giai đoạn hiện nay, mức sinh tại TP HCM giảm xuống dưới mức là 1,2 con/phụ nữ. Nguyên nhân chính là đô thị hóa nhanh, áp lực công việc,

nhà ở, giáo dục và chi phí nuôi con cao, xu hướng kết hôn muộn (nam 32 tuổi, nữ 29 tuổi trung bình năm 2023), sinh con muộn và phổ biến chỉ sinh một con. Bên cạnh đó, trình độ học vấn, thay đổi quan điểm giới trẻ và tỷ lệ vô sinh nguyên phát, thứ phát gia tăng cũng góp phần làm giảm mức sinh.

Do đó, thành phố đã triển khai nhiều giải pháp như: các chiến dịch truyền thông “Mỗi cặp vợ chồng sinh đủ hai con” được đẩy mạnh; phối hợp với Hội Phụ nữ tổ chức hội thi tôn vinh gia đình hai con; tăng cường các hoạt động truyền thông, hội nghị, lễ phát động... Đặc biệt, năm 2024, Nghị quyết 40 của HĐND TP HCM được ban hành với chính sách hỗ trợ 3 triệu đồng cho phụ nữ sinh đủ hai con trước 35 tuổi; 2 triệu đồng cho phụ nữ nghèo, cận nghèo, đối tượng xã hội hoặc ở xã đảo thực hiện sàng lọc trước/sơ sinh; khen thưởng cá nhân, tập thể xuất sắc trong công tác dân số... ghi nhận có sự phản ánh tích cực từ người dân, những cặp vợ chồng trẻ và cộng đồng xã hội.

Cần chính sách khuyến sinh chủ động, linh hoạt để thoát khỏi “bẫy sinh thấp”

Thực tế hiện nay cho thấy, câu chuyện về “mức sinh thấp nhất cả nước” của TP HCM không còn là cá biệt. Mức sinh toàn quốc đã giảm từ 2,11 con/phụ nữ năm 2021 xuống 2,01 năm 2022, 1,96 năm 2023 và 1,91 năm 2024 - mức thấp nhất trong lịch sử và có thể tiếp tục giảm trong những năm tới. Theo dự báo, đến năm 2039, Việt Nam kết thúc giai đoạn dân số vàng. Đến năm 2042, dân số trong độ tuổi lao động đạt đỉnh và từ sau năm 2054 dân số có thể tăng trưởng âm. Tình trạng này sẽ dẫn đến thiếu

hụt lao động, suy giảm quy mô dân số và gia tăng tốc độ già hóa, từ đó ảnh hưởng đến phát triển kinh tế - xã hội.

Do đó, Chính phủ nhận định quy định hiện hành về giới hạn số con không còn phù hợp với thực tiễn khi mức sinh tại Việt Nam đang giảm. Ngày 3/6/2025, Ủy ban Thường vụ Quốc hội thông qua Pháp lệnh Dân số sửa đổi, trong đó bãi bỏ quy định mỗi cặp vợ chồng chỉ được sinh một hoặc hai con. Theo quy định mới, các cặp vợ chồng được quyền quyết định thời điểm sinh con, số lượng con và khoảng cách giữa các lần sinh, căn cứ vào độ tuổi, tình trạng sức khỏe, điều kiện học tập, lao động, công tác, thu nhập và khả năng nuôi dạy con của từng cá nhân, cặp vợ chồng, trên cơ sở bình đẳng. Pháp lệnh có hiệu lực từ ngày được thông qua.

Như đã nói ở trên, nguyên nhân mức sinh thấp của TP HCM cũng như nhiều tỉnh, thành trên cả nước, đó là tình trạng đô thị hóa nhanh, áp lực công việc, nhà ở, giáo dục và chi phí nuôi con cao, xu hướng kết hôn muộn (nam 32 tuổi, nữ 29 tuổi trung bình năm 2023), sinh con muộn và phổ biến chỉ sinh một con. Bên cạnh đó, trình độ học vấn, thay đổi quan điểm giới trẻ và tỷ lệ vô sinh nguyên phát, thứ phát gia tăng cũng góp phần làm giảm mức sinh...

Tại tọa đàm khoa học “Thực trạng chính sách dân số liên quan đến phụ nữ và gợi ý giải pháp”, trong rất nhiều vấn đề cần lưu tâm đến câu chuyện tăng tỷ suất sinh tại TP HCM, bà Trần Kim Thanh, Phó trưởng Phòng Xây dựng chính quyền và Công tác thanh niên, Sở Nội vụ TP HCM

đặc biệt quan tâm đến nhóm đối tượng cán bộ công chức. Theo bà Kim Thanh, đây là nhóm nguy cơ bởi những cán bộ, công chức trẻ hiện nay rất lười lập gia đình và lười sinh con. Theo bà, áp lực công việc hiện nay khiến người cán bộ, công chức không còn nhiều thời gian dành cho bản thân, gia đình. Đề cập đến việc Bộ luật Lao động có chế độ làm việc linh hoạt, tuy nhiên, bà Kim Thanh khẳng định, chế độ này chưa được áp dụng đối với nhóm công chức, viên chức. Bà đề nghị cần có chính sách linh hoạt dành cho cả phụ nữ và nam giới trong bối cảnh hiện nay.

Từ trải nghiệm của bản thân, anh Lê Thanh Bình, Phó ban Mặt trận - An ninh quốc phòng, địa bàn dân cư Thành Đoàn TP.HCM đồng tình với đánh giá của bà Kim Thanh về việc cán bộ, công chức trẻ hiện nay kết hôn trễ và rất ngại sinh. Theo anh Bình, vừa qua, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết 57 về đột phá phát triển khoa học công nghệ và chuyển đổi số quốc gia. Song song đó, việc sáp nhập tỉnh thành đang được khẩn trương thực hiện và sắp tới, cả nước sẽ tiến tới đánh giá cán bộ, công chức theo KPI, tiệm cận với phương thức đánh giá của khối doanh nghiệp và tư nhân đã làm trong thời gian qua. Trong bối cảnh đó, anh đề cập đến việc cần thiết phải thay đổi tư duy về hình thức làm việc tại nhà, làm việc từ xa. “Việc sáp nhập tỉnh thành dự báo khả năng cán bộ, công chức phải đi làm xa rất cao. Việc di chuyển vất vả và mất nhiều thời gian khiến cán bộ, công chức không còn nhiều thời gian cho câu chuyện cá nhân, con cái, gia đình trong khi đây là nhóm đối tượng có mức sinh rất thấp hiện nay. Do đó, tôi đề nghị mạnh dạn tận dụng bối cảnh chuyển đổi số hiện nay để làm việc từ xa, làm việc trực tuyến. Việc làm việc tại nhà có KPI sẽ giúp cho mỗi cán bộ, công chức, đặc biệt là lực lượng trẻ - những người có khả năng thích ứng rất nhanh trước những thay đổi của khoa học công nghệ - vừa có thể đảm bảo công việc cơ quan, vừa có thể dành nhiều thời gian cho gia đình cũng như đời sống cá nhân sẽ là một giải pháp có tác động trong câu chuyện liên quan đến dân số và xây dựng gia đình hạnh phúc”, anh Bình đề xuất.

Theo ông Nguyễn Minh Nhựt, Phó Trưởng ban Văn hóa - Xã hội, HĐND TP HCM mong muốn, Nhà nước cần chính sách khuyến sinh chủ động, linh hoạt để thoát khỏi “bẫy sinh thấp” kéo dài, khó phục hồi. Các chính sách khuyến sinh cần bao trùm và dài hạn như trợ cấp theo chu kỳ nuôi con (0-6 tuổi), miễn giảm học phí, hỗ trợ mầm non và trông trẻ tại nhà, hỗ trợ tài chính theo thu nhập để bảo đảm công bằng vùng miền. Bên cạnh đó, để bảo đảm công bằng trong tiếp cận dịch vụ dân số và sức khỏe sinh sản, thành phố cần phân bổ ngân sách theo nhu cầu, ưu tiên nhóm yếu thế như công nhân nữ và người nhập cư, đồng thời phát triển các dịch vụ linh hoạt như phòng khám lưu động.

Bà Đào Thị Vi Phương, Phó Trưởng Ban Chính sách - Luật pháp, Hội LHPN Việt Nam cũng chỉ ra rằng, Nhà nước đã đặt ra vấn đề đảm bảo an sinh cho lực lượng cán bộ công chức khi phải chuyển địa bàn làm việc xa bằng việc cố gắng xây dựng các khu lưu trú công vụ. Tuy nhiên, việc phụ nữ hiện nay đang đảm trách quá nhiều công việc không lương và đặt trong bối cảnh phụ nữ đã có con và có con nhỏ, với khoảng cách di chuyển, làm việc xa như vậy, sự ưu tiên công việc sẽ dành cho nam giới. Và nếu lựa chọn giữ lấy công việc, phụ nữ sẽ không sinh thêm con. Điều đó sẽ tác động rất nhiều đến các vấn đề dân số trong nhóm đối tượng cán bộ, công chức. Do đó, theo bà, giải pháp làm việc từ xa cần được quan tâm. **HỒNG MINH**

Nghiên cứu ban hành chính sách hỗ trợ phụ nữ sinh đủ hai con trước 35 tuổi

Tháng 3/2025, Ủy ban Kiểm tra Trung ương ban hành Hướng dẫn số 15, sửa đổi một số điều của Hướng dẫn năm 2022 về kỷ luật tổ chức đảng, đảng viên vi phạm. Theo đó, đảng viên sinh con thứ ba trở lên sẽ không bị áp dụng hình thức kỷ luật, theo quy định mới được Ủy ban Kiểm tra Trung ương sửa đổi và có hiệu lực từ ngày 20/3. Tháng 5/2025, Bộ Chính trị ban hành Kết luận về việc tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 21 của Ban Chấp hành

Trung ương về công tác dân số trong tình hình mới. Bộ Chính trị yêu cầu các cơ quan nghiên cứu ban hành chính sách hỗ trợ phụ nữ sinh đủ hai con trước 35 tuổi nhằm duy trì mức sinh thay thế. Ngoài hỗ trợ tài chính, các cơ quan liên quan cần xây dựng chính sách trợ cấp phù hợp, tạo điều kiện về việc làm cho người lao động đang nuôi con nhỏ, nhất là phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ. “Nghiên cứu ban hành cơ chế, chính sách khuyến khích các cặp vợ chồng và cá nhân sinh đủ hai con, đặc biệt ưu tiên các vùng có mức sinh thấp và đồng bào dân tộc thiểu số”, kết luận nêu.

Luật mang tính tích hợp, thể chế hóa các chính sách lớn

Hội thảo do đồng chí Nguyễn Duy Ngọc - Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương chủ trì, với sự tham dự của đại diện các Bộ, ngành, viện, trường, doanh nghiệp và giới chuyên gia trong lĩnh vực pháp luật và công nghệ.

Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương Nguyễn Duy Ngọc nhấn mạnh vai trò chiến lược của Luật KH,CN&ĐMST trong tiến trình phát triển đất nước, nhất là trong bối cảnh Việt Nam đẩy mạnh chuyển đổi mô hình tăng trưởng, hướng tới kinh tế số, kinh tế tri thức. Theo đó, để luật phát huy vai trò thực tiễn, cần bám sát yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời tạo cơ chế thu hút và giữ chân nhân tài KH&CN trong nước và quốc tế. Luật KH,CN&ĐMST cần được thiết kế như một công cụ thể chế hóa các nghị quyết quan trọng của Đảng, nhất là Nghị quyết 57 về phát triển KH,CN&ĐMST, Nghị quyết 66 về phát triển kinh tế tri thức và Nghị quyết 68 về đổi mới cơ chế quản lý nhiệm vụ KH&CN.

Về các điểm mới của Dự thảo, Thứ trưởng Bộ KH&CN Bùi Thế Duy cho biết: “Luật lần này chưa bao giờ thông thoáng như thế, phản ánh tư duy pháp lý cởi mở, tiếp thu hơn 1.000 ý kiến từ các cơ quan, tổ chức, cá nhân. Dự thảo có sự liên thông với trên 10 luật chuyên ngành như Luật Đầu tư công, Luật Thuế, Luật Chuyển giao công nghệ, Luật Sở hữu trí tuệ, Luật Công nghiệp công nghệ số, Luật Chuyển đổi số... nhằm bảo đảm tính đồng bộ và khả năng thực thi hiệu quả.

Một số chính sách hỗ trợ doanh nghiệp khởi nghiệp và tổ chức KH&CN đã được tích hợp vào các luật đang được Quốc hội thảo luận. Sự đồng bộ này sẽ góp phần thúc đẩy các hoạt động như: hình thành sàn giao dịch công nghệ, thúc đẩy chuyển giao và thương mại hóa kết quả nghiên cứu, tháo gỡ rào cản hành chính, tăng cường bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ.

Đặc biệt, đối với các tổ chức KH&CN công lập, Dự thảo đề xuất trao quyền tự chủ thực chất về tài chính, nhân sự và nhiệm vụ khoa học. “Phải để các tổ chức KH&CN được tự đề xuất và chủ động sử dụng nguồn lực thay vì bị động chờ được giao nhiệm vụ”, Thứ trưởng nhấn mạnh. Đồng thời, nhiều đại biểu đề xuất hoàn thiện cơ chế tài chính để khuyến khích hợp tác giữa Nhà nước - Doanh nghiệp - Viện trường. Đại diện Đại học Quốc gia TP HCM kiến nghị triển khai mô hình “ba nhà” thông qua các trung tâm đổi mới sáng tạo, cùng với cơ chế đồng tài trợ giữa ngân sách nhà nước và doanh nghiệp tư nhân.

Trong khi đó, đại diện Đại học Y Hà Nội đề nghị làm rõ quy định về hợp tác quốc tế, đặc biệt trong việc mời chuyên gia nước ngoài, tiếp nhận tài trợ và thu hút nhân lực chất lượng cao. Thực tế cho thấy vẫn còn nhiều rào cản về pháp lý và tài chính trong hợp tác quốc tế về KH&CN, khiến các trường đại

DỰ THẢO LUẬT KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ VÀ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO:

Hành lang pháp lý mới cho kinh tế tri thức

● Ông Nguyễn Duy Ngọc - Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương phát biểu tại Hội thảo.

Vừa qua, tại Hà Nội, Văn phòng Trung ương Đảng, Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN), Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường của Quốc hội đã phối hợp tổ chức Hội thảo góp ý Dự thảo Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo (KH,CN&ĐMST)....

học và tổ chức nghiên cứu khó tiếp cận các nguồn lực toàn cầu.

Vấn đề sở hữu trí tuệ tiếp tục được nhiều đại biểu thảo luận. Đại biểu từ Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) cho rằng, việc bổ sung quy định về sàn giao dịch công nghệ là điểm tiến bộ đột phá, góp phần hình thành thị trường công nghệ minh bạch, kết nối hiệu quả giữa nghiên cứu và doanh nghiệp.

Tuy nhiên, một rào cản lớn hiện nay là chưa có cơ chế định giá rõ ràng cho tài sản trí tuệ. Điều này gây khó khăn trong việc góp vốn bằng sáng chế, chuyển giao công nghệ, liên kết nghiên cứu. Do đó, nhiều ý kiến kiến nghị cần cụ thể hóa quy trình định giá, bảo đảm quyền lợi cho nhà khoa học, thúc đẩy đổi mới sáng tạo trong khu vực tư nhân. Đại diện Tập đoàn Masan đề xuất cắt giảm tối đa thủ tục hành chính trong việc đặt hàng, đấu thầu và nghiệm thu nhiệm vụ KH&CN, để doanh nghiệp có thể tập trung vào phát triển sản phẩm hơn là quy trình báo cáo.

Ông Lê Quang Huy, Chủ nhiệm Ủy ban KH,CN và Môi trường của Quốc hội khẳng định rằng Luật KH,CN&ĐMST cần được xây dựng trên tinh thần thể chế hóa đầy đủ các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là Nghị quyết 57, Nghị quyết 66 và Nghị quyết 68. Theo ông Huy, cần bảo đảm tính đồng bộ giữa các luật liên quan là

● Thứ trưởng Bộ KH&CN Bùi Thế Duy: Luật lần này chưa bao giờ thông thoáng như thế, phản ánh tư duy pháp lý cởi mở. (Ảnh trong bài: MOST)

điều kiện tiên quyết để tránh chồng chéo và mâu thuẫn trong triển khai thực tế.

Đồng quan điểm, ông Lê Minh Hoan, Phó Chủ tịch Quốc hội, đánh giá cao nỗ lực tháo gỡ rào cản hành chính, mở rộng không gian sáng tạo và huy động nguồn lực xã hội. Ông đề nghị cần thiết kế các quy định đặc thù cho lĩnh vực KH,CN&ĐMST nhằm tăng năng lực cạnh tranh quốc gia, bảo đảm chủ động về công nghệ trong bối cảnh toàn cầu hóa và Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương Nguyễn Duy Ngọc nhấn mạnh, Dự thảo Luật KH,CN&ĐMST cần được xây dựng trên cơ sở tiếp thu sâu sắc các ý kiến chuyên gia, phản ánh thực tế cuộc sống và học hỏi kinh nghiệm quốc tế. Ông đề nghị cơ quan chủ trì cần tiếp tục rà soát, điều chỉnh các quy định về cơ chế giao nhiệm vụ, định giá tài sản trí tuệ, tạo hành lang pháp lý hiệu quả để KH&CN thực sự trở thành động lực phát triển quốc gia.

Cần quy định rõ nguồn lực tài chính cho phát triển KHCN

Cùng đó, tại Hội thảo góp ý cho Dự thảo Luật KH,CN&ĐMST, một trong những vấn đề được các đại biểu quan tâm là tên gọi của Dự thảo Luật. Theo TS. Phạm Văn Tân, nguyên Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam:

“ĐMST vốn đã nằm trong nội hàm của khái niệm KH&CN. Do đó, việc thêm cụm từ này vào tên Luật là không thật sự cần thiết, nếu nội dung của Luật đã điều chỉnh đầy đủ và rõ ràng các chính sách thúc đẩy ĐMST. Ngoài ra, nếu thêm “Đổi mới sáng tạo” thì có cần bổ sung thêm “Chuyển đổi số” theo đúng tinh thần Nghị quyết 57-NQ/TW hay không? Sự bứt phá không phải ở cái tên, tiêu đề mà ở nội hàm chính sách trong văn bản”.

Về nội dung chuyển đổi số, Dự thảo Luật chỉ đề cập tại Điều 18, gắn với hoạt động KH,CN&ĐMST. Theo TS. Phạm Văn Tân: “Đây là cách tiếp cận chưa đầy đủ. Chuyển đổi số không chỉ giới hạn trong lĩnh vực KH&CN, mà là yêu cầu chung của toàn xã hội”. Đồng thời ông đề nghị cần mở rộng phạm vi điều chỉnh của Luật hoặc có quy định rõ ràng hơn về vị trí của chuyển đổi số trong hệ thống pháp luật hiện hành.

Hơn nữa, theo ông, việc chỉ tập trung thúc đẩy ĐMST trong doanh nghiệp và nền kinh tế là chưa đủ. “ĐMST không chỉ diễn ra trong khu vực sản xuất - kinh doanh, mà còn trong cả quản lý nhà nước, văn hóa, xã hội... Do đó, Luật cần bao quát rộng hơn để phản ánh đúng tính chất toàn diện của hoạt động ĐMST trong nền kinh tế tri thức”, TS Phạm Văn Tân nhấn mạnh.

Về vấn đề tài chính, TS. Phạm Văn Tân cho rằng, Luật

cần quy định rõ việc phân bổ tối thiểu 2% GDP hằng năm cho KH,CN&ĐMST. Thay vì chỉ dừng ở con số 2% tổng chi ngân sách nhà nước như hiện tại. Ông cho rằng, không có nguồn lực tài chính đủ mạnh thì KHCN sẽ không thể trở thành trụ cột phát triển. Thế nên, ông bày tỏ lo ngại, hiện nay mức chi thực tế mới chỉ đạt khoảng 1%. Ngoài ra, ông cũng kiến nghị quy định rõ cơ quan có thẩm quyền cho phép thử nghiệm công nghệ, bổ sung các nội dung về phát triển nhân lực, đặc biệt là lực lượng làm công tác quản lý khoa học và nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực KH,CN&ĐMST.

Cùng quan điểm, ông Đặng Đình Luyện, nguyên Phó Chủ nhiệm Ủy ban Pháp luật của Quốc hội cho rằng: “Việc sớm ban hành Luật KH,CN&ĐMST là cần thiết nhưng cần rà soát kỹ để bảo đảm tính hợp hiến, hợp pháp và khả thi trong thực tiễn. Ông đề cập trước hết đến Điều 2 của Dự thảo về đối tượng áp dụng, trong đó cụm từ “có liên quan đến hoạt động KH,CN&ĐMST” chưa được định nghĩa rõ ràng, đặc biệt với tổ chức, cá nhân ngoài lãnh thổ Việt Nam.

Một vấn đề pháp lý quan trọng khác, theo ông Đặng Đình Luyện là tính thứ tự áp dụng giữa các văn bản pháp luật. “Dự thảo Luật đang quy định trong Điều 4 rằng, khi có quy định khác với các luật khác, thì Luật này sẽ được ưu tiên áp dụng”. Tuy nhiên, ông Đặng Đình Luyện nhấn mạnh, quy định này không phù hợp với Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2025. Theo đó, trong trường hợp xung đột giữa các văn bản cùng cấp, văn bản ban hành sau mới được ưu tiên.

Bên cạnh đó, vấn đề thử nghiệm công nghệ mới và xử lý khác biệt so với luật hiện hành cũng nhận được nhiều ý kiến lo ngại. Ông Đặng Đình Luyện cho rằng, quy định cho phép thực hiện các hoạt động “khác với pháp luật hiện hành” có thể mâu thuẫn với Hiến pháp. “Không thể cho phép hành vi trái luật chỉ với lý do thử nghiệm” và ông kiến nghị cần nhắc lại quy định tại khoản 6 Điều 22 về việc Chính phủ quy định chi tiết xử lý khác biệt với luật. Vì theo ông, điều này không có cơ sở pháp lý vững chắc.

Một nội dung quan trọng khác được ông Đặng Đình Luyện chỉ ra, đó là nguyên tắc hội nhập và hợp tác quốc tế trong KH,CN&ĐMST. “Dự thảo cần bám sát quy định tại Điều 12 Hiến pháp 2013, bảo đảm nguyên tắc “tôn trọng độc lập, chủ quyền, không can thiệp nội bộ” và “tiếp thu có chọn lọc” các thành tựu quốc tế”.

Được biết, các cơ quan liên quan sẽ tổng hợp 28 nhóm vấn đề lớn và 9 ý kiến bổ sung được nêu trực tiếp, khẩn trương hoàn thiện báo cáo trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Trên cơ sở đó, Dự thảo Luật sẽ được điều chỉnh, hoàn thiện, trình Chính phủ theo đúng tiến độ, bảo đảm chất lượng, phù hợp với yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới.

NGUYỆT THUƠNG

LÀM CHA THỜI 4.0

Dấu mốc của sự tri ân

Hàng năm, khi tháng 6 về, những dòng thiệp chúc mừng, những lời tri ân, những cái ôm ấm áp lại ngập tràn trên khắp thế giới. Ngày của Cha được tổ chức vào Chủ nhật thứ ba của tháng Sáu, là dịp để tôn vinh những người đã, đang và sẽ đóng vai trò người cha trong mỗi gia đình.

Ngày của Cha bắt nguồn từ câu chuyện thảm họa hầm mỏ ở Monongah, Tây Virginia (Mỹ) vào tháng 12/1907. Vụ tai nạn đã khiến 362 người đàn ông thiệt mạng, trong đó có 250 người đã làm cha, nghĩa là khoảng 1.000 đứa trẻ đã mồ côi cha từ sự việc đau lòng này. Cô Grace Golden Clayton, một người con mất cha trong tai nạn này đã tổ chức một buổi lễ tưởng nhớ đến những người cha xấu số tại nhà thờ địa phương Tây Virginia. Cô đã chọn ngày chủ nhật gần nhất với ngày sinh nhật của cha cô để tổ chức lễ. Đó cũng chính là nguồn gốc của Ngày của Cha, diễn ra lần đầu vào ngày 5/7/1908.

Khoảng 2 năm sau, cô Sonora Smart Dodd, sống ở Shokane, Washington, có người cha là ông William Jackson Smart, từng là cựu chiến binh trong cuộc nội chiến nước Mỹ. Vợ ông chẳng may qua đời khi sinh người con út. Kể từ đó, người cha “gà trống nuôi con” nuôi nấng 6 đứa con đến lúc trưởng thành. Cảm phục trước sự hy sinh và tình yêu thương vô bờ của cha dành cho gia đình, cô Dodd quyết định kêu gọi thành lập một ngày để tưởng nhớ công ơn người cha. Ngày lễ của Cha đã được chính thức tổ chức vào năm 1910 và trở thành quốc lễ của Mỹ sau đó lan ra nhiều nước trên thế giới.

Tại Việt Nam, mặc dù Ngày của Cha chưa chính thức trở thành lễ kỷ niệm chung nhưng nhiều bạn trẻ đã hưởng ứng. Nhiều người nghỉ phép về quê thăm gia đình và tỏ lòng tôn kính đến người cha thương yêu. Một số người đưa cha và gia đình đi ăn tối ở một nhà hàng hoặc mua những món quà nhỏ, ý nghĩa tặng cha. Ở nhiều trường mẫu giáo, các em nhỏ được giáo viên hướng dẫn làm hoa giấy, thiệp chúc mừng để làm quà mang về tặng cha trong dịp kỷ niệm đặc biệt...

Làm mẹ thật khó nhưng làm cha cũng chẳng hề dễ dàng

Dù kỷ niệm hay không kỷ niệm, nhưng cũng như Ngày của Mẹ, Ngày của Cha luôn có giá trị của riêng mình, đó là nhắc nhở mỗi chúng ta nhớ rằng: có một người đàn ông lặng lẽ đi phía sau thành công của con cái, một người vừa nghiêm khắc, vừa bao dung, dù ít nói nhưng luôn là chỗ dựa mỗi khi ta cần.

Có câu chuyện kể rằng, năm 2013, khi đó, thị trấn Yubetsu, đảo Hokkaido (Nhật Bản) đối mặt với những cơn gió rét mạnh tới 109km/h và nhiệt độ hạ xuống mức -6 độ C. Trong cơn bão tuyết, ông Okada đã quàng tay ôm lấy con gái và cố gắng dùng hơi ấm cơ

● Nguồn: Tierce Green

Hôm nay (15/6) là Ngày của Cha (Father's Day). Ngày của Cha nhắc mỗi chúng ta nhớ rằng, có một người đàn ông lặng lẽ đi phía sau thành công của con cái, một người vừa nghiêm khắc, vừa bao dung, dù ít nói nhưng luôn là chỗ dựa mỗi khi ta cần. Thế kỷ 21 không làm mất đi vị thế người cha, chỉ thay đổi vai trò và cách thể hiện. Cha vẫn luôn là người bạn đồng hành, cố vấn tinh thần, nhân chứng cho từng dấu mốc trưởng thành của những đứa con.

thể che chắn cho con. Ông cũng cời chiếc áo khoác trên người để ủ ấm cô bé khỏi cái lạnh cắt da, cắt thịt. Cuối cùng, người bố đã qua đời trong cơn bão tuyết, trong khi con gái ông, bé Natsune, được tìm thấy trong tình trạng yếu ớt, lạnh cóng. Thông tin cuối cùng mà người nhà cung cấp về hai người là vào 4 giờ chiều ngày 2/3/2013, ông Okada tới đón con ở trường. Sau đó họ mất tích, đúng lúc bão tuyết hoành hành. Mẹ của bé Natsune đã mất cách đây 2 năm vì bệnh tật. Vì vậy, cuộc sống của ông Okada luôn xoay quanh con gái, ông dành hết tình thương để bù đắp, chăm sóc cho con.

Ở một câu chuyện khác, con gái kết hôn mà không được sự đồng ý của cha, sau lại ly hôn. Hai cha con vì vậy mà không nhìn mặt nhau. Con gái nghèo khó chật vật nuôi một đứa con nhỏ. Mẹ thương con gái, khuyên con nhân lúc cha ra khỏi nhà đi tản bộ thì dắt cháu đến nhà ăn bữa cơm. Vậy là nhân lúc cha đi vắng, con gái thường xuyên dẫn con về nhà mẹ ăn cơm. Cho đến một hôm trời mưa, hai cha con vô tình gặp nhau ở trong sân. Tránh cũng không được,

người cha bối rối nói: “Lần sau con về nhà ăn cơm không cần phải lên lút nữa, làm cha trời mưa to cũng phải đi ra ngoài!”.

Không phải ngẫu nhiên mà khi nhắc đến cha, người ta luôn ví công lao của người tựa non cao, biển rộng - những thứ vĩ đại nhưng rất đỗi âm thầm. Khác với mẹ dịu dàng, gần gũi và hay thể hiện tình cảm dành cho con; cha thường nghiêm khắc, đôi khi khó tính và rất kiệm lời. Sự cứng rắn của người đàn ông, áp lực của bốn phận làm trụ cột gia đình khiến cho việc thể hiện tình cảm của cha dành cho con trở nên vụng về, vô tình khiến môi quan hệ thêm xa cách. Nhưng khi lớn lên, chúng ta phải thấm cảm ơn những lần dạy dỗ, những bài học vô giá từ đáng sinh thành của mình.

Làm cha thời đại 4.0 - thách thức kép

Ở thời đại 4.0 với những đột phá công nghệ, toàn cầu hóa và sự thay đổi nhanh chóng về giá trị xã hội đang tạo nên những thách thức mới, phức tạp và chưa từng có tiền lệ đối với vai trò làm cha. Nếu như trước đây, người cha chỉ cần đáp

ứng các chuẩn mực “trụ cột kinh tế, đạo đức gia phong và bảo vệ gia đình” thì hôm nay, người cha thời đại mới phải đối mặt với một “thách thức kép” vừa về vật chất, vừa về tinh thần, vừa về tri thức, vừa về cảm xúc.

Cụ thể, sự xuất hiện của công nghệ mới như tự động hóa, trí tuệ nhân tạo, blockchain, big data... khiến nhiều ngành nghề bị xóa trộn mạnh mẽ. Người cha vốn được kỳ vọng là người kiểm tiền chính trong nhiều gia đình, giờ đây buộc phải liên tục học hỏi, nâng cấp kỹ năng, thích ứng với sự đảo thái khắc nghiệt của thị trường lao động. Hơn nữa, các rủi ro vĩ mô như đại dịch Covid-19, lạm phát, suy thoái kinh tế toàn cầu... khiến nhiều ông bố phải vật lộn giữa việc giữ được công việc, tăng thu nhập, đồng thời vẫn lo lắng cho tương lai học vấn, y tế, an sinh của cả gia đình.

Khác với mô hình cha mẹ truyền thống “cha nghiêm - mẹ hiền”, xã hội hiện đại đòi hỏi người cha tham gia sâu hơn vào việc nuôi dạy, đồng hành cảm xúc với con cái. Trẻ em ngày nay lớn lên trong môi trường đầy thách thức về tinh thần: áp lực học tập, khủng hoảng

bản sắc, sự cô lập tâm lý, nghiện mạng xã hội... Điều đó khiến người cha không còn đứng ở vai trò xa cách, mà phải học cách lắng nghe, thấu hiểu, trò chuyện như một người bạn đồng hành. Họ phải nắm bắt được những tín hiệu cảm xúc tinh tế từ con, học cách giáo dục tích cực, kiểm soát cảm xúc bản thân và điều chỉnh phong cách nuôi dạy theo từng giai đoạn phát triển tâm lý của trẻ.

Con trẻ lớn lên cùng AI, ChatGPT, TikTok, game online, mạng xã hội, blockchain... tạo ra những “ngôn ngữ số” khác biệt. Nếu không chịu khó tiếp cận, người cha dễ bị gạt ra khỏi thế giới nội tâm của con. Do đó, nhiều người cha thời đại mới buộc phải “làm học trò công nghệ của chính con mình”, chủ động tìm hiểu cách con giao tiếp, giải trí, học tập và kết nối xã hội. Chỉ bằng cách ấy, người cha mới duy trì được sợi dây gắn kết, làm chỗ dựa cho con ngay trong chính không gian số của thời đại.

Bên cạnh đó, người cha ngày nay còn phải đóng vai trò như người dẫn dắt trong các bài học nhạy cảm về giới tính, tình dục an toàn, tôn trọng sự đa dạng và khác biệt, những điều mà thế hệ cha ông trước chưa từng phải đối mặt. Ở đây, sự hiện diện của người cha không chỉ đơn thuần là “cầm đầu” hay “định hướng áp đặt” mà phải đồng hành như một người định hướng giá trị, tôn trọng đối thoại, giúp con nhận thức đúng về nhân cách, trách nhiệm với bản thân, với người khác và với xã hội.

Trong khi xã hội hiện đại đề cao tốc độ, năng suất và hiệu quả, thì quỹ thời gian dành cho gia đình của người cha lại ngày càng teo tóp. Không ít ông bố vì mải mê với công việc mà dần trở thành “người cha vắng mặt” trong cuộc đời con trẻ. Cân bằng giữa áp lực mưu sinh với trách nhiệm gia đình trở thành bài toán đầy thử thách. Điều này đòi hỏi người cha phải biết quản trị thời gian, chủ động thiết lập “thời gian chất lượng” dành cho gia đình: bữa cơm tối không điện thoại, cuối tuần đi chơi cùng con, tham gia các hoạt động trường lớp, câu lạc bộ cùng trẻ...

Có thể thấy, làm cha thời đại 4.0 không còn đơn thuần là “một người đàn ông biết kiếm tiền”, mà là hành trình học hỏi không ngừng, vừa làm kinh tế, vừa làm thầy, vừa làm bạn, vừa là chuyên gia tâm lý cho chính con cái của mình. Những áp lực có tên và không tên có thể khiến người cha thời đại 4.0 đứng trước những nguy cơ suy sụp về tinh thần khi bị kẹt giữa vòng xoáy: vừa muốn kiếm tiền tốt hơn cho gia đình, vừa cảm thấy tội lỗi khi thiếu thời gian với con, vừa không biết chia sẻ với ai về những lo toan chất chồng.

Do đó, nhân Ngày của Cha, hôm nay và 364 ngày còn lại trong năm, hãy dành cho cha những cái ôm, lời cảm ơn, buổi trò chuyện - món quà giản dị nhưng ý nghĩa, vì cả cuộc đời những người cha cũng chỉ mong có vậy từ con mình.

HỒNG MINH

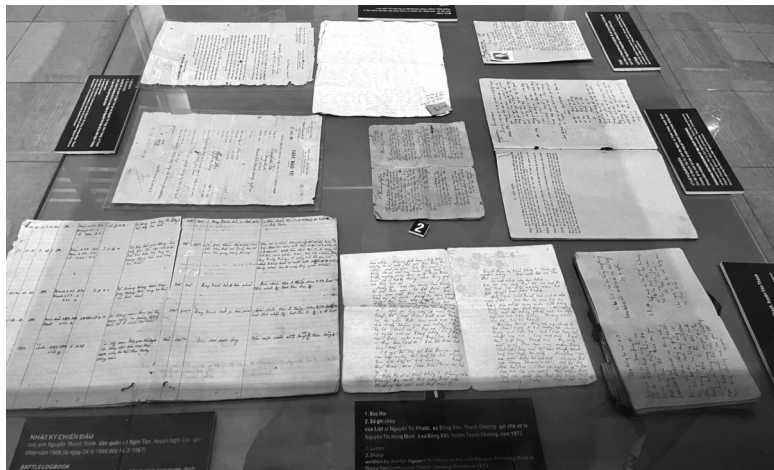
Có những hy sinh “chỉ khoa học mới biết” khi một người đàn ông trở thành cha

Từ góc độ khoa học, có những hy sinh “chỉ khoa học mới biết” khi một người đàn ông trở thành cha. Trong một phân tích đăng ngày 19/5/2013 trên Tạp chí của Hiệp hội Y khoa Mỹ (JAMA), trong số 28.000 người đàn ông, có 10,4% mắc phải triệu chứng trầm cảm trong giai đoạn từ khi vợ có thai 3 tháng cho tới ngày sinh nhật đầu tiên của con mình. Đáng kinh ngạc hơn, thời điểm trầm cảm nặng nhất là từ 3 - 6 tháng sau khi con họ ra đời, số lượng lên tới 25,6%, cao hơn mức trung bình của người mẹ là 23,8%.

Bên cạnh đó, việc làm cha cũng đánh dấu sự thay đổi hormone ghê gớm trong cơ thể người đàn ông. Có sự tồn tại một mối quan hệ giữa khoảng cách ngủ giữa cha và con với lượng hormone testosterone của họ. Theo đó, một người đàn ông ngủ càng gần con mình bao nhiêu thì lượng hormone testosterone trong cơ thể họ thấp hơn rất nhiều so với những ông bố ngủ xa con. Testosterone là hormone đặc trưng cho nam giới, tuy nhiên cũng là hormone căn nguyên của những hành vi kích động, thiếu kiểm soát. Muốn dạy con tốt, người cha phải kiểm chế và kiểm soát tốt những việc mình làm. Điều này chứng tỏ, để trở thành một người cha tốt, phải mạnh mẽ chấp nhận sự điều tiết sinh học của cơ thể, hy sinh nội tiết tố sinh lực testosterone - cái ảnh hưởng nhiều tới sức khỏe của họ. Theo các chuyên gia, nguyên nhân nằm ở trách nhiệm khi làm cha...

LÀM CHA THỜI 4.0

“Giọt nước mắt của cha đã khiến tôi hiểu giá trị của hòa bình”

● Những bức thư thời chiến ở Bảo tàng Nghệ An. (Ảnh: N.L)

● Bà Nguyễn Thị Tô, vợ liệt sỹ Nguyễn Xuân Luyện. (Ảnh: NVCC)

● Anh Hoàng Nam Tiến, con trai Thiếu tướng Hoàng Đan đã ra mắt cuốn sách “Thư cho em” là 400 lá thư đi qua chiến tranh của vị tướng gửi cho vợ mình. (Ảnh: NVCC)

Kỷ niệm 50 năm thống nhất đất nước, hình ảnh người lính trở lại thân thương trong lòng Nhân dân. Mới đây nhất, đề văn kỳ thi lớp 10 của Hà Nội có bài thơ “Hạnh phúc” của nhà thơ Giang Nam nói về niềm hạnh phúc được đưa con tới trường sau ngày giải phóng 1975: “... Có hạnh phúc nào lớn hơn. Như sáng mai này ba đưa con tới lớp... Cái hạnh phúc nửa đời người mới gặp”...

Vị tướng và tình yêu sâu thẳm với gia đình

“Cha tôi rất hiếm khi để lộ cảm xúc của mình. Vậy mà ở Nghĩa trang Liệt sĩ Quốc gia Trường Sơn, trước mộ một người lính của mình, tôi thấy vai ông run lên. Giọt nước mắt của ông đã khiến cậu bé con là tôi dần hiểu ý nghĩa của độc lập, tự do của chiến thắng, hòa bình, hiểu thế nào là mất mát, đau thương”... Đó là những kỷ niệm của anh Hoàng Nam Tiến, nguyên Chủ tịch FPT Software, FPT Telecom, Tập đoàn FPT. Hiện anh là Phó Chủ tịch Hội đồng trường, Đại học FPT.

Thiếu tướng Hoàng Đan sinh năm 1928, nguyên Cục trưởng Cục Khoa học, Công nghệ và Môi trường (nay là Cục Khoa học Quân sự), Bộ Quốc phòng là cha của anh Hoàng Nam Tiến. Ông Hoàng Đan là cán bộ chỉ huy đi qua ba cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ và chiến tranh biên giới. “Ba tôi là một vị tướng dày dạn trên chiến trường, trong cuộc sống ít khi biểu lộ cảm xúc trước các con. Nhưng tôi luôn cảm nhận ở ông tình yêu thương vô bờ bến với gia đình”, anh Hoàng Nam Tiến chia sẻ.

Với những công lao to lớn, xuất sắc trong các cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc và bảo vệ đất nước, năm 2015, Thiếu tướng Hoàng Đan đã được truy tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng Vũ trang nhân dân. Bao năm chiến trận, ba anh luôn tâm niệm - với một người chỉ huy, ngoài chiến thắng thì phải luôn ghi nhớ mỗi một người lính ngã xuống là một người con, người cha, người anh... trong một gia đình.

Một người lính ngã xuống với một trận đánh là tổn thất nhỏ, nhưng với mỗi gia đình đó là mất mát không gì bù đắp được. Anh Hoàng Nam Tiến đã cho ra mắt cuốn sách “Thư cho em” - là 400 lá thư đi đọc các cuộc chiến tranh của ba và mẹ anh. Không chỉ là tình vợ chồng, trong nhiều lá thư, ông luôn chia sẻ về cách nuôi dạy con với người vợ thân yêu ở hậu phương.

Theo lời kể của anh Hoàng Nam Tiến, Thiếu tướng Hoàng Đan không có nhiều thời gian dành cho gia đình. “Ba tôi đã dành cả cuộc đời cho quân ngũ, gắn với chiến trường, nhà trường”, anh nói. Anh nhớ mãi một kỷ niệm vào năm ba tuổi, khi đang ăn cơm, anh làm vỡ chiếc bát sứ Hải Dương, một đồ vật rất hiếm ngày ấy. Theo lời kể của anh trai, thấy cậu út sắp khóc đến nơi, ông đã thả rơi chiếc bát của mình khiến anh phá lên cười. Nhìn anh cười say sưa như vậy, ông vào chạn lấy ra bốn chiếc bát và tiếp tục đánh vỡ.

Trước Hoàng Nam Tiến, vợ chồng Thiếu tướng Hoàng Đan có hai người con là Hoàng An, sinh năm 1958 và Hoàng Xuân Hồng, sinh năm 1960. Ký ức tuổi thơ trong anh Hoàng Nam Tiến là những cuộc ra đi rất vội vã của cha: “Chỉ 15 phút sau một cuộc điện thoại, hoặc có đồng chí nào đến đón, ba xếp vội vài bộ quần áo và cứ vậy lên đường”.

Trong trí nhớ của anh Hoàng Nam Tiến, đối với các con, Thiếu tướng Hoàng Đan chưa bao giờ áp đặt hay giáo dục bằng những lý luận kinh viện, sách vở. Ông truyền dạy cho các con bằng trải nghiệm thực tế của bản thân. Từ lúc 3 tuổi đến 13 tuổi, vào dịp hè, anh Tiến đều được theo ba lên đơn vị của ông, học nuôi gà, trồng khoai, sắn... Và anh Tiến 10 - 11 tuổi đã biết bắn nhiều loại súng, biết lái xe năm 12 tuổi, biết sơ cứu người bệnh, người bị thương... Ba anh không kể về những năm tháng chiến đấu trên chiến trường cho các con. Thay vào đó, những dịp đặc biệt, ông đưa cả gia đình đi thăm lại những nơi mình từng chiến đấu.

Năm 11 tuổi, anh Hoàng Nam Tiến cùng gia đình lên ăn Tết cùng ba mình tại Lạng Sơn, nơi ông đang đóng quân. Anh cũng từng có cơ hội được ba đưa đi từ Hà Nội vào TP Hồ Chí Minh. Trên hành trình ấy, qua mỗi địa điểm, anh lại được nghe ông kể về những chiến tích.

“Cha tôi từng nói đã là người chỉ huy thì phải am tường về triết học, quân sự, kể cả là quản trị con người, công nghệ kỹ thuật. Nhiều câu chuyện của ba tôi kể vẫn mang tính thời sự mà đến ngày hôm nay, tôi vẫn có thể học hỏi được”, anh Hoàng Nam Tiến hồi tưởng.

Với cuốn sách về tình yêu, tình vợ chồng ở hai đầu nỗi nhớ, anh mong muốn viết tiếp ước mơ của ba mẹ, mang đến một cách tiếp cận gần gũi về lịch sử. Qua đó, giúp tuổi trẻ hôm nay hiểu thêm về cuộc chiến tranh nhân dân, về một thế hệ đã cống hiến trọn vẹn cuộc đời cho khát vọng độc lập, tự do của dân tộc...

Cha, con và những lá thư

40 năm sau ngày chiến sỹ Nguyễn Xuân Luyện hy sinh, một đồng đội cũ đã tìm được gia đình liệt sỹ - người đại đội trưởng xe tăng đã hy sinh ngay trận mở màn chiến dịch Đắc Tô Tân Cảnh năm 1972, mà sau này được gọi là mùa hè đỏ lửa Tây Nguyên.

Bà Nguyễn Thị Tô, vợ liệt sỹ Nguyễn Xuân Luyện nhớ như in ngày ông từ đơn vị về nhà để lên đường đi B - khi con gái thứ hai của ông bà mới được 8 tháng tuổi. Ngày ông đi là giữa tháng 6/1971, bà vẫn nhớ như in hôm đó trời mưa tầm tã, ông cứ đi xuống sân rồi lại quay vào nhà, cứ trở đi trở lại như vậy mấy lần liền. Rồi ông trở lại võng, ngồi bé cô con gái bé nhỏ trong tay đu đưa bịn rịn... Trước khi đi, ông dặn bà: “Vì đất nước có chiến tranh nên anh phải ra đi. Em đừng nghĩ anh quay trở về, mà phải xác định một sống, một còn. Em ở nhà cố gắng giữ gìn sức khỏe, công tác tốt và chăm sóc các con chu đáo. Anh đi không hẹn ngày về”.

Một năm đầu, ông cứ đi tới đâu viết thư về tới đó. Sau đó, bất tin ông nhưng bà nghĩ, chiến tranh đang hồi ác liệt nên thư từ có thể bị thất lạc. Thế nhưng, sau 13 tháng không nhận được tin tức gì của ông thì bà nhận được giấy báo tử. Bà rụng rời

và quá đỗi bất ngờ, đất trời chao đảo khi chính bà là người trao giấy báo tử cho mình. Bởi trước đó, làm công tác Đảng ở địa phương, bà là người đi đưa giấy báo tử và động viên các gia đình vượt qua nỗi đau mất mát quá lớn trong nỗi đau chung của đất nước. Kể từ ngày tự mình nhận giấy báo tử của chồng, bà đã không thể làm công tác đi báo tử nữa.

Ấn tượng của cô con gái Nguyễn Thị Hồng Thúy ngày cha đi mới 8 tháng tuổi là những lá thư, là những câu chuyện mẹ kể về người cha thân yêu của mình, chỉ ngần đó thôi nhưng quá đỗi thân thuộc và tự hào. Chỉ có chị gái Thúy - Nguyễn Thị Kim Dung - lúc đó đã 5 tuổi là còn chút kỷ niệm về bố. Trước ngày đi B, bố chở Dung bằng xe đạp sang huyện Lập Thạch thăm bà con, lúc về Dung bị kẹp xe vào nan hoa đau điếng, còn với Thúy, mẹ kể chuyện gì về bố đều cảm nhận và tưởng tượng như tất cả đang ở trước mắt.

Hồi bé, Thúy thường bắt gặp mẹ mang những lá thư của bố ra đọc đi đọc lại và lần nào mẹ cũng khóc. Thư từ được mẹ cất kỹ trong hòm nhưng Thúy thường lục lọi và mang ra xem dù không hiểu gì nhiều. Tới lớp 3 - 4, Thúy thấy những phong bì thư của bố gửi về có hình những bông hoa rất đẹp. Thế là cùng với sự non nớt của một đứa trẻ, Thúy cắt những bông hoa đó dán vào sổ tay. Ngày đó, cô bé Thúy không hiểu tại sao mình lại bị mẹ mắng một trận dữ dội tới mức vậy.

Những lá thư đó, Thúy vẫn để trong cặp và đọc từng đoạn rồi rạc. Cho tới một ngày, đang ngồi trong lớp, Thúy vô tình mang thư bố ra đọc, lá thư có đoạn: “Em nói với hai con trận đánh vừa rồi anh đã thu được một miếng dù dành làm khăn cho các con. Hai con gái Dung, Thúy của bố ngoan, ngày chiến thắng trở về bố hứa sẽ mua hai con búp bê tặng các con. Bố hứa sẽ mang về cho các con”... Lúc đó Thúy đã òa khóc nức nở và chạy ra cửa lớp. Có một điều gì đó quá đỗi

lớn lao và đau đớn òa vỡ trong tâm hồn cô bé 17 tuổi...

Giờ đây, những kỷ vật còn lại của người cha thân yêu chỉ còn khoảng hơn 20 lá thư, đã bị thất lạc nhiều. Đó là những lá thư người cha viết trên đường hành quân, sau những trận đánh mù trời bom đạn, đó là lúc người cha đi họp, đi sinh hoạt đơn vị về, có khi thư lại là những bài thơ dài chúc tết. Thư nào người cha cũng dặn: “Dù khó khăn thế nào em hãy cố gắng nuôi các con và làm tốt công tác xã hội. Mùa đông em nhớ giữ ấm cho các con”.

Chiến tranh qua đi, mẹ con Thúy chỉ nghe tin loảng thoảng về cái chết của chồng, của cha vì đồng đội cũ mỗi người một ngả. Cho tới một lần gặp mặt mới đây của đơn vị, vị tướng năm xưa là người trực tiếp chôn cất liệt sỹ Đại úy Nguyễn Xuân Luyện - Trung tướng xe tăng Trần Doãn Kỳ (Tur lệnh Binh chủng tăng thiết giáp) và một người đồng đội của đơn vị đã tìm được mẹ con Thúy. Với Thúy, dường như bố luôn ở bên cạnh rất đỗi ấm áp dù ngày bố vào chiến trường Thúy vẫn còn phải bế bông trên tay.

“Tôi nhờ Quê về chăm sóc vợ con tôi”

Liệt sỹ Lê Văn Vỹ, Trung úy Chính trị viên Đại đội Xe tăng 7 Tiểu đoàn 1 Lữ đoàn 273 đã hy sinh khi kết thúc trận đánh vào căn cứ Tà Xanh (căn cứ cuối cùng của bọn Pôn Pôt trên đất Campuchia) cũng là kết thúc chiến dịch T4 - chiến dịch cuối cùng của Lữ đoàn Xe tăng 273 trên đất bạn.

Trung úy Đặng Văn Phong, nguyên Trợ lý Tác chiến Lữ đoàn Xe tăng 273, Quân đoàn 3 (nay là Lữ đoàn Tăng thiết giáp 273, Quân đoàn 34), Phó Ban liên lạc cựu chiến binh Lữ đoàn 273 kể lại: “Trước trận đánh này, anh Vỹ nói: “Tôi sắp được gặp con gái rồi. Hết chiến dịch tôi với Quê (người lính tăng trong chiến tranh gọi nhau bằng Quê cho đỡ nhớ quê hương - PV) ta cùng về phép, tôi sẽ giới thiệu em gái vợ cho Quê. Em tôi không đẹp nhưng tính nết, đạo đức tốt lắm Quê ạ. Quà cho con gái mua cái váy Quê nhé? Tôi nói: “Mới mấy tháng thì váy làm gì. Mua con búp bê nhấp nháy ý”, sau này khi tìm gặp được mẹ con chị, tôi đã thay anh mua cho cháu bộ váy làm quà”...

“Ngày ấy, trận đánh kết thúc và anh trút hơi thở cuối cùng. Trước khi vĩnh biệt, anh vẫn khắc khoải nghĩ về người vợ mới sinh đứa con gái đầu lòng và cũng là con gái út. “Tôi chết mất Quê ơi. Tôi nhờ Quê về chăm sóc vợ và con gái hộ tôi”... Mãi miết theo chiều dài của người lính, tôi chẳng biết làm gì hơn với những lá thư động viên chị “hãy sống xứng đáng với sự hy sinh liêm liệt của anh”.

Lê Ngọc Lan, con gái liệt sỹ Vỹ là một giáo viên dạy giỏi, cứ mỗi lần gặp mặt cựu chiến binh 273 cháu đều theo mẹ đến để được tận hưởng không khí ấm áp, chân thành, cháu mừng tượng ra trong đoàn cựu chiến binh ấy có bóng dáng người cha thân yêu đang chuyện trò cùng đồng đội”... NGUYỄN MỸ

LÀM CHA THỜI 4.0

Những người cha gánh vác trên mình sứ mệnh cao cả

Chiến tranh đã lùi xa hàng chục năm, nhưng trọng trách, nhiệm vụ của người lính ở vùng cao, biên giới hải đảo chưa khi nào nhẹ nhàng hơn. Mang sứ mệnh cao cả của Bộ đội Cụ Hồ, những chiến sĩ vẫn ngày đêm cống hiến, do dân, vì dân, sẵn sàng hy sinh để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Mặc dù mang trong mình trọng trách lớn lao, nhưng họ cũng là người cha, người chồng. Trong cuộc sống đời thường, khi được quay trở về bên gia đình, họ cũng luôn dành trọn tình yêu thương cho vợ con. Dù ở nơi biên giới, hải đảo xa xôi, hay trong “tâm dịch bệnh” gia đình vẫn luôn là hậu phương vững chắc, gửi niềm yêu thương, lời cổ vũ, động viên cho họ.

Còn nhớ vào đầu năm 2025, câu chuyện của gia đình chị Đặng Thị Thơm sinh sống tại tỉnh Nam Định đã được nhiều người chú ý. Được biết, chị Thơm đang là kế toán tại Trung tâm Y tế của xã, còn chồng chị là anh Chu Văn Kha, hiện là Thiếu tá quân nhân chuyên nghiệp, nhân viên bảo vụ Lữ đoàn 146, Vùng 4 Hải quân, đang công tác ở đảo Đá Tây C, quần đảo Trường Sa, tỉnh Khánh Hòa. Anh Kha đã có hơn 15 năm gắn bó với công việc bảo vệ biên đảo.

Chị Thơm gặp anh Kha vào năm 2012, hai người kết hôn, ngay sau lễ cưới, anh Kha nhận nhiệm vụ quay trở lại đơn vị công tác trong thời gian dài. Chị Thơm ở nhà vừa làm việc, chăm sóc bố mẹ chồng. Tại quê nhà, chị đã trở thành hậu phương vững chắc cho anh Kha, chị đã trải qua hai lần “vượt cạn” mà không có chồng ở bên. Đến đứa con thứ hai, tới năm bốn tuổi, cháu bé mới được gặp bố lần đầu. Mới đầu gặp bố, cháu còn lạ lẫm, nhưng sau đó, cô bé luôn ngóng chờ ngày bố trở về, thậm chí xé lịch đêm từng ngày. Bản thân chị Thơm cũng rất thương nhớ chồng, nhưng luôn gạt bỏ nỗi niềm riêng tư, để anh Kha có thể an tâm phục vụ đất nước, Nhân dân nơi hải đảo xa xôi.

Cũng có những người cha phải “ra trận” khi dịch bệnh hoành hành để bảo vệ người dân và gia đình mình. Vào vài năm trước đây, khi dịch bệnh COVID-19 đang bùng nổ mạnh mẽ trên toàn thế giới, trong đó có cả Việt Nam. Rất nhiều chiến sĩ quân đội, công an, bác sĩ, y tá đã dũng cảm xung phong ra tuyến đầu chống dịch bệnh. Đằng sau họ, là những gia đình, người vợ, đứa con thơ đang ngày đêm dành tình cảm thương nhớ, lời động viên, sự trân trọng, tình yêu dành cho người cha.

Câu chuyện em Đỗ Hoàng Lan, khi đó đang là học sinh lớp

Những người cha thời bình

● Gia đình anh Lê Ngọc Anh (SN 1990) và chị Lê Thị Mai Phương (SN 1991) công tác tại Công an tỉnh là đại diện duy nhất của Hà Tĩnh được Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam vinh danh “Gia đình trẻ Việt Nam tiêu biểu” năm 2022. (Ảnh minh họa - Nguồn: Báo Hà Tĩnh)

Bất cứ một gia đình nào cũng mong muốn các thành viên trong nhà tề tựu đầy đủ mỗi ngày. Tuy nhiên, có những gia đình rất đặc biệt, khi người cha buộc phải vắng mặt để làm ăn xa nhà trang trải cho cuộc sống hoặc thực hiện nhiệm vụ trong quân đội, công an, phòng, chống thiên tai, dịch bệnh,...

● Cha lúc nào cũng là “siêu nhân”

7/1 Trường THCS Lý Nhơn, huyện Cần Giờ (TP HCM) chia sẻ về công việc phòng, chống dịch COVID-19 của bố mình tại buổi lễ trao học bổng Vừ A Dính và học bổng CLB “Vì Hoàng Sa - Trường Sa thân yêu” khiến nhiều người xúc động.

Được biết, bố của nữ sinh Đỗ Hoàng Lan đang công tác tại Đồn Biên phòng Long Hòa, huyện Cần Giờ thuộc Bộ đội Biên phòng TP HCM. Cảm xúc học bổng trên tay, Hoàng Lan xúc động cho biết, đây là món quà tinh thần giúp em tự tin, nỗ lực hơn trong cuộc sống bởi vì bên cạnh mình vẫn luôn có những tấm lòng nhân ái, giúp đỡ em trên bước đường học tập. Em xin hứa, luôn cố gắng nỗ lực học tập thật tốt, là con ngoan, trò giỏi để không phụ lòng mọi người đã dành tình thương yêu cho con.

Hay đó vào năm 2021, bác sĩ Nguyễn Hữu Nghĩa (khi đó mới 28 tuổi, Khoa Hồi sức tích cực

và chống độc, Bệnh viện Bãi Cháy, Quảng Ninh) lên đường chi viện cho tâm dịch Bắc Giang từ đầu tháng 6. Thời gian đó, vợ anh ở nhà sinh con gái đầu lòng. Gần một tháng ở tâm dịch, anh trở về và đang cách ly tập trung tại Bệnh viện Sản - Nhi Quảng Ninh với nỗi nhớ mong được gặp trực tiếp vợ con mình.

Được biết, khi dịch COVID-19 bùng phát mạnh mẽ, vợ anh đang trong thời gian mang thai, nhưng chị vẫn ủng hộ chồng lên đường hỗ trợ nơi tâm dịch bệnh. Chồng chị rất cảm động vì được vợ động viên. Anh đã nhanh chóng lên đường, trong khu vực tâm dịch, anh là một bác sĩ nhiệt huyết, tận tâm, nhưng khi ca trực kết thúc, anh lại quay về với nỗi lòng dành cho vợ con. Khi biết tin vợ anh “vượt cạn” thành công, là một người cha, người chồng anh đã bật khóc vì xúc động và hạnh phúc. Anh cũng bày tỏ mong muốn được ở bên vợ, con trong một ngày

trọng đại như vậy, nhưng vì đất nước, vì người dân, bác sĩ Hữu Nghĩa đã quay về đoàn tụ ngay sau khi dịch bệnh kết thúc.

Cha lúc nào cũng là “siêu nhân”

Người xưa đã có câu “Công cha như núi Thái Sơn, nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra” để nói về sự vững chãi, sẵn sàng hy sinh bản thân để bảo vệ vợ con, trở thành điểm tựa trong gia đình. Vì vậy, có nhiều người bố đã chọn phân thiệt, để lo cho con cái tương lai ấm no, hạnh phúc.

Có lẽ, trong mắt những người vợ, đứa trẻ, bố luôn là “siêu anh hùng” cho dù không mang trên mình quân hàm, không mặc áo blue trắng, họ vẫn đã và đang nỗ lực đem lại cuộc sống hạnh phúc cho gia đình mình.

Đó là câu chuyện của ông Nguyễn Hữu Định (quê ở thôn Động Phú, xã Phương Tú, huyện Ứng Hòa, TP Hà Nội) đã hơn chục năm lăn lộn ngoài thành phố làm nghề bơm vá, sửa xe đạp, ai

thuê gì làm nấy. Công việc của một lao động tự do bấp bênh, thu nhập không ổn định, ngày nắng có khi được hơn trăm nghìn, còn ngày mưa lắm lúc chẳng được đồng nào. Ông Định chấp nhận chạy thêm xe ôm hoặc ai thiếu người bốc vác, ông cũng gặt đầu kiếm thêm vài ba chục nghìn để chất chiu, dành tiền cho con ăn học. Với mức thu nhập như vậy, ông Định cũng xuề xòa chỗ ở của mình, lúc là vỉa hè, lúc là ngủ nhờ chốt bảo vệ tòa nhà, ở gầm cầu... đến nhà vệ sinh công cộng hay dựng lều lán ở tạm. Còn một chỗ ở đặc biệt hơn, ông cống bỏ hoang thành “ngôi nhà” trên thành phố của ông Định.

Được biết, nhà ông Định ở quê có 8 sào ruộng, chỉ đủ nuôi 7 miệng ăn và mẹ già hơn 90 tuổi. Vợ ông Định ở lại quê, mỗi ngày đều đi nhổ lông gà, lông vịt thuê cũng chỉ kiếm được vài trăm nghìn. Đối với ông Định, việc không được ở gần gia đình, theo dõi hành trình trưởng thành của con rất đáng tiếc. Nhưng ông vui mừng vì đã nuôi những người con có chí, nghị lực vượt khó. Năm 2013, khi hai cậu con trai song sinh đỗ đại học, Nguyễn Hữu Tiến đỗ thủ khoa của Đại học Y Hà Nội với 29,5 điểm, Nguyễn Hữu Tiền cũng đỗ Đại học Bách khoa với 26 điểm, hai cô con gái lớn cũng tốt nghiệp đại học. Đối với ông Định, các con ông luôn dành tình cảm yêu thương, trân trọng.

Vào năm 2024, câu chuyện của em Phạm Ngọc Huy, học sinh lớp 12A1, Trường THPT Yên Định 1 (huyện Yên Định) đã xuất sắc trở thành thủ khoa khối A1 của tỉnh Thanh Hóa. Huy cũng là thủ khoa ban khoa học tự nhiên của Thanh Hóa với tổng điểm các môn thi tốt nghiệp THPT năm 2024 là 55,95. Được biết, gia đình em Phạm Ngọc Huy thuộc diện khó khăn, nhà có bốn anh chị em. Bố Huy là trụ cột gia đình, ông là thợ phụ hồ tại các công trình, thường xuyên xa nhà. Ngoài thời gian đến trường, Huy cũng thường phụ giúp bố mẹ trông em, làm đồng áng, nội trợ.

Ông Phạm Văn Hào (40 tuổi, bố của tân thủ khoa) cho biết ông rất tự hào, hạnh phúc khi con trai đã luôn nỗ lực, kiên định theo đuổi giấc mơ. Lúc nhận tin Huy là thủ khoa “kép”, ông đang làm phụ hồ ở công trường. Người thân gọi điện thông báo, ông mới biết. Ông bất ngờ lắm vì đó là điều cả gia đình chưa bao giờ nghĩ tới. Ông nghĩ, những vất vả, cực nhọc của ông đã được con bù đắp. Dù công việc bận rộn, gánh nặng về kế sinh nhai vẫn đang đè nặng trên đôi vai, nhưng ông Hào vẫn quyết tâm xin nghỉ việc về chúc mừng con và cùng con đi xem chương trình Âm vang xứ Thanh như một món quà nho nhỏ dành tặng cho sự nỗ lực của Huy.

ANH NHI

Không cần được đền đáp, những người cha vẫn âm thầm chăm lo, bảo bọc và sẵn sàng hy sinh mọi điều để cho con cái có được những điều tuyệt vời nhất. Dù làm nghề gì, tính cách ra sao thì người cha bao giờ cũng ngại ngần trong việc thể hiện tình yêu thương lớn lao của mình dành cho con cái. Những người giữ vai trò điểm tựa trong gia đình thường chọn cách âm thầm hy sinh, lặng lẽ quan tâm, chăm sóc cho các con. Tình cảm của những người cha được xem là “người hùng thầm lặng”, không chỉ là trụ cột gia đình vững chắc, gánh vác bao nỗi vất vả mà còn là người bảo vệ suốt đời, luôn dõi theo, lo lắng cho đến khi con cái thật sự lớn khôn.

LÀM CHA THỜI 4.0

Gian truân cảnh “gà trống nuôi con”

Để trở thành cha tốt đã khó, trở thành người mẹ thay thế còn khó hơn nhiều lần. Với người mẹ, bản năng yêu thương, chăm sóc con gần như là điều sẵn có. Nhưng với đàn ông, họ phải học tất cả từ đầu - từ những điều nhỏ nhất như thay tã, xin sữa, dỗ con ngủ, dạy con học bài, chăm sóc con khi con bị bệnh đến việc lắng nghe và đồng hành cùng con trong từng giai đoạn phát triển tâm lý.

Trình Tuấn (Tân Bình, TP HCM) làm “gà trống nuôi con” khi đưa con đầu lòng chỉ hơn 10 ngày tuổi. Vợ anh bị tai biến sau sinh dẫn đến tử vong. Quá đau đớn trước sự ra đi của vợ, anh càng thương đứa con còn đỏ hỏn thiếu hơi sữa của mẹ. Người bố trẻ đã quyết định bù đắp những thiệt thòi cho con bằng cách nuôi con bằng sữa mẹ. Nhưng làm sao có thể thực hiện được điều đó khi mẹ của con anh đã qua đời? Và thế là hành trình xin sữa mẹ cho con ra đời với bao cực khổ, gian nan. Để con có được nguồn sữa mẹ quý giá, Trình Tuấn đi từng nhà xin sữa của các bà mẹ đang nuôi con bú và phải chạy xe đi về mấy chục cây số với thùng đá với những bao trữ sữa chuyên dụng bên trong rồi bỏ vào tủ lạnh cho con dùng dần. Điều đó cũng đồng nghĩa với việc Tuấn phải tìm hiểu thật kỹ về mọi vấn đề liên quan đến sữa mẹ và cách dự trữ, rửa đông, hâm nóng nguồn sữa ấy sao cho bảo đảm vẫn giữ được đầy đủ dưỡng chất để cho con bú.

Chia sẻ về cảnh “gà trống nuôi con”, anh Tuấn thú nhận nhiều lúc anh đã gặp khó khăn, đôi lúc muốn gục ngã. Tuy nhiên, vì con gái đã thiệt thòi khi không có mẹ, rất cần có một người bố luôn bên cạnh nên anh bắt buộc mình phải thật mạnh mẽ. Và cũng nhờ quá trình ấy, ý tưởng về một “ngân hàng sữa mẹ” được nhen lên. Một ý tưởng cá nhân nhưng mang tính cộng đồng chẳng bao lâu đã nhận được sự ủng hộ của rất nhiều bà mẹ tại Việt Nam, sau đó là được sự chung tay hỗ trợ, hợp tác của những đơn vị bảo trợ xã hội.

Với tình yêu thương của một người cha và niềm tin sắt đá của mình, Trình Tuấn đã làm được và kể lại hành trình ròn rã hơn 2 năm đó của mình qua cuốn tự truyện “Ba muốn nuôi con bằng sữa mẹ” của mình bằng những trang viết gây xúc động và đầy cảm xúc...

Nếu mẹ là người nhẹ nhàng an ủi, vỗ về, thì bố thường là người dạy con lòng mạnh mẽ, tính kỷ luật. Nhưng với các ông bố đơn thân, họ phải là cả hai. Họ học cách dịu dàng, học cách nói chuyện với con bằng ngôn ngữ của sự quan tâm chứ không chỉ là mệnh lệnh. Họ

● Anh Trình Tuấn từng gây sốt với câu chuyện đi xin sữa mẹ cho con. (Ảnh trong bài: NVCC)

● Anh Phan Thành không ngại chụp bộ ảnh váy cưới cùng 2 con gái.

● Diễn viên Bá Cường và con trai trong một chuyến đi chơi.

Trong xã hội hiện đại, hình ảnh người mẹ đơn thân không còn xa lạ, nhưng người cha đơn thân - những người đàn ông âm thầm gánh hai vai làm bố, làm mẹ - vẫn là hình ảnh ít được nhắc đến, song cũng đầy cảm động và đáng trân trọng. Họ không chỉ là trụ cột kinh tế mà còn phải học cách nuôi dưỡng, chăm sóc con cái bằng tất cả sự dịu dàng, kiên nhẫn và yêu thương - những điều vốn được xem là bản năng của người mẹ. Làm cha đã khó, làm cha đơn thân còn gian truân gấp bội.

phải mềm mại trong những tình huống mà trước đây họ thường tránh né - từ việc dỗ dành con ốm, lắng nghe con kể chuyện ở trường.

Diễn viên Bá Cường từng ghi dấu ấn với hàng loạt vai diễn trong: Lênh đênh phận bạc, Miền đất phúc, Những đứa con biệt động Sài Gòn, Ngày xưa có một chuyện tình... Anh đã chọn đứng sau ánh hào quang, dành thời gian cho con. Với anh, niềm vui lớn nhất không chỉ là những tràng pháo tay của khán giả mà còn là được đồng hành cùng cậu con trai vượt qua những năm tháng dậy thì đầy thử thách.

Hành trình làm cha đơn thân chưa bao giờ dễ dàng, đặc biệt khi đối diện với một cậu con trai đang trong giai đoạn dậy thì. Đã có lúc anh cảm thấy con như một thế giới xa lạ mà anh không thể bước vào. Anh

quyết định là bạn thân của con. Dù vô cùng bận rộn nhưng anh không muốn thuê người giúp việc, mà muốn hai cha con làm mọi thứ cùng nhau và cùng nhau chuyện trò, tâm sự. Anh không kỳ vọng con phải trở thành người hoàn hảo. Điều duy nhất anh mong muốn là dù cuộc sống có ra sao, con vẫn biết rằng cha luôn bên con, không phán xét, không áp đặt, chỉ đơn giản là một người đồng hành trên mọi nẻo đường.

Không nghĩ gì ngoài các con
Cách đây không lâu, bộ ảnh độc lạ của anh Nguyễn Phan Thành mặc váy cưới cùng với hai cô con gái Nguyễn Phan Tuệ Minh và Nguyễn Phan Minh Anh đã khiến cộng đồng mạng vô cùng thích thú. Được biết, để kỷ niệm 2 năm “gà trống nuôi con”, anh đã không ngại mặc váy cô dâu, ghi lại

những khoảnh khắc hạnh phúc bên các con.

Không chỉ đơn thuần là những bức hình kỷ niệm, anh Phan Thành còn mong muốn thông qua bộ ảnh, các con có thể cảm nhận được anh đang nỗ lực từng ngày để hoàn thành tốt cả vai trò làm bố, làm mẹ.

Đặc biệt, anh Nguyễn Phan Thành cũng như những người cha nuôi con gái phải đối mặt với những điều rất riêng tư, tế nhị. Anh Hoàng Anh - ông bố đơn thân tâm sự: “Ngày con gái tôi có kinh nguyệt lần đầu, tôi lóng ngóng như một đứa trẻ. Tôi lên mạng tìm hiểu, rồi đi siêu thị mua băng vệ sinh, dù ánh mắt của nhân viên thu ngân khiến tôi đỏ mặt. Nhưng tôi không thể bỏ cuộc, tôi phải là người bạn, người mẹ và người cha cùng lúc với con”. Nhiều người cha đã không đi bước nữa vì sợ ảnh hưởng đến tâm lý

con, sợ người mới không yêu thương con như ruột thịt. Sự hy sinh ấy đôi khi kéo dài cả cuộc đời. “Tôi từng có người yêu sau khi vợ mất, nhưng con bé cứ buồn và sợ tôi sẽ không còn yêu nó nữa. Cuối cùng, tôi chọn con. Có thể tôi cô đơn, nhưng con tôi sẽ không thiếu tình yêu thương”, anh Hoàng Anh xúc động chia sẻ.

Anh Nguyễn Huy Cường - một nhiếp ảnh gia là người bố đơn thân nuôi cô con gái tên là Nguyễn Hoàng Triệu Ngọc. Anh tâm sự: “Thời gian đầu thì thật sự rất khó khăn với hai cha con, đêm nào bé cũng khóc vì nhớ mẹ. Vì thương con nên mình cũng khóc theo, vậy là hai cha con ôm nhau khóc đến khi mệt là thì ngủ”. Ông bố đơn thân cùng con gái trải qua cuộc sống hàng ngày, dù vừa phải làm cha, vừa kiêm thêm vai trò của mẹ, tuy nhiên với anh Cường, dù có vất vả và thế nào nhưng chỉ cần thấy được nụ cười, sự lạc quan, hoạt bát của con gái là đủ khiến anh quên hết mọi mệt mỏi.

Cộng đồng mạng xúc động và bày tỏ sự ngưỡng mộ khi thấy hình ảnh ông bố đơn thân Khương Lê sống tại TP HCM chăm sóc 2 con nhỏ. Khương Lê ly hôn và nhận nuôi hai con gái, bé Hà My năm nay 11 tuổi, bé Diệp Thảo mới 29 tháng tuổi. Cô bé út còn mắc hội chứng down và tim bẩm sinh khiến cho cảnh “gà trống nuôi con” của Khương Lê càng thêm vất vả. Kinh doanh đa ngành nghề, Khương Lê một ngày chỉ cho mình 4 tiếng để nghỉ ngơi, 12 tiếng để làm việc và thời gian còn lại dành hết cho các con. Nhiều người rơi nước mắt khi anh nhẹ nhàng chia sẻ “không nghĩ gì ngoài các con”. Tưởng chừng lúc nào cũng mạnh mẽ nhưng ông bố đơn thân Khương Lê thừa nhận anh từng cảm thấy tủi thân trong đêm khuya, khi con đau ốm, con khóc, con khó thở. “Tôi hy sinh tất cả mọi thứ vì con, bởi tôi yêu và thương con. Còn nản lòng thì không có, bởi từ trước đến nay trong tôi không có từ “tiêu cực”.

Đằng sau ánh mắt cứng cỏi, những tiếng cười động viên con mỗi ngày, là cả một trời cô đơn mà các ông bố đơn thân phải âm thầm chịu đựng. Không ai hỏi han, không có người để san sẻ gánh nặng. Khi con ốm đau, khi công việc gặp khó khăn, khi lòng yếu mềm và muốn bật khóc - họ cũng chỉ biết ngồi một mình, lau nước mắt trong đêm khuya, vì họ biết mình là chỗ dựa duy nhất của con. Sự nỗ lực ấy không chỉ là tình yêu thương mà còn là ý chí vượt lên chính mình, vượt lên vai trò được mặc định để làm tròn trách nhiệm. Bởi, trong đôi mắt của con, họ là cả bầu trời.

BẢO CHÂU

LÀM CHA THỜI 4.0

**Đã đến lúc trụ cột cần được...
chăm sóc**

Dù đã ngoài tuổi 60 nhưng ông T.Thành (Hà Nội) vẫn là trụ cột vững vàng của gia đình. Dầu cho con cái đều đã lớn khôn, có gia đình riêng nhưng việc lớn, việc nhỏ trong nhà, ông đều sâu sát. Từ sơn sửa phòng, sửa chữa đồ điện, giặt giũ, phơi phóng cho đến đưa đón cháu đi học đều do một tay ông làm. Trong mắt vợ, các con và cháu, ông luôn là trụ cột vững chắc của gia đình, nâng đỡ những giá trị tinh thần, là người lưu giữ và kết nối tình thương. Việc hoàn thành tốt vai trò “trụ cột gia đình” suốt bao nhiêu năm vẫn luôn là điều khiến ông tự hào.

Thế nhưng, cuộc sống vốn không biết trước điều gì và ai cũng có đôi lần lung lay trước những cơn bão tố. Một ngày, ông T.Thành nhận thấy dấu hiệu cơ thể bất thường với những cơn đau đầu, hoa mắt, khó thở. Ban đầu, ông chỉ nghĩ đơn giản là do mệt mỏi, thiếu ngủ nên cố gắng lờ đi, tiếp tục công việc thường ngày. Cho đến khi cơn cao huyết áp ập đến, kéo theo trận nhồi máu cơ tim khiến ông phải nằm viện suốt một tháng liền. Sức khỏe xuống dốc không phanh, từ một người đàn ông khỏe mạnh, nhanh nhẹn, giờ đây ông chỉ còn là bóng hình tiêu tụy trên giường bệnh.

Với vai trò người trụ cột trong gia đình, biến cố này ập đến khiến ông T.Thành ngập trong nỗi lo lắng. Ông trằn trọc mỗi đêm với hàng trăm câu hỏi không lời đáp: Ai sẽ gánh vác công việc nhà thay ông? Liệu ông có thể hồi phục như xưa? Và quan trọng hơn cả, làm sao để ông tiếp tục làm chỗ dựa tinh thần cho vợ, cho hai đứa con, cho đàn cháu nhỏ? Thời điểm ấy, ông như lạc vào mê cung tuyệt vọng, không biết cuộc sống gia đình sẽ xoay xở ra sao khi trụ cột chính đã gục ngã.

Tuy nhiên, khác xa với những gì ông lo lắng, hai người con đã thay ông trở thành trụ cột của gia đình. Từ việc nhỏ đến việc lớn, hai con đều thay phiên nhau chăm lo chu toàn, đồng thời dành thời gian chăm sóc tận tình ông trong những ngày sức khỏe suy yếu. Đến lúc này ông mới hiểu, hóa ra không chỉ riêng ông mới có thể là người che chở, bao bọc gia đình, giờ hai con đã trưởng thành, đã đủ sức gánh vác mọi trách nhiệm. Và có lẽ sự trưởng thành này đã tồn tại từ lâu nhưng do ông không muốn trao trả vai trò “trụ cột gia đình”, đơn giản vì chăm sóc cho gia đình là niềm vui và hạnh phúc của ông.

Giây phút ấy, lần đầu tiên ông cho phép bản thân được yếu lòng, được tựa vào người thân, được chăm sóc, chở che như cách ông đã chăm sóc cho gia đình nhỏ của mình bao năm

Cha cũng cần được chăm sóc, yêu thương

● Đến một thời điểm, khi đôi chân chậm lại, đôi tay bắt đầu run, người cha cũng cần được chăm sóc. (Hình minh họa - Nguồn: Getty)

Trong văn hóa Á Đông, người cha từ lâu được ví như “trụ cột gia đình” gánh vác trách nhiệm chăm sóc, bao bọc vợ con. Nhưng theo thời gian, khi tuổi cao, sức yếu, người cha không còn đủ sức đảm đương mọi thứ mà dần trở thành người cần được chăm sóc. Đây là lúc con cái thể hiện lòng hiếu thảo của mình. Tuy nhiên, trong bối cảnh dân số già hóa nhanh chóng và áp lực kinh tế đè nặng lên vai thế hệ trẻ, việc chăm sóc cha mẹ, đặc biệt là người cha, đang trở thành một “bài toán” khó.

qua. Có lẽ, vòng tay ấm áp của đại gia đình, sự trưởng thành của các con chính là liều thuốc tinh thần quý giá tiếp sức thêm sức mạnh để ông yên tâm vượt qua giai đoạn khó khăn. “Nhờ có sự chăm sóc của gia đình, nhất là hai con đã giúp sức khỏe tôi hồi phục nhanh chóng. Con bệnh ấy như hồi chuông cảnh tỉnh, khiến tôi biết trân quý sức khỏe và hiểu rằng đã đến lúc tôi cần được chăm sóc”, ông T.Thành chia sẻ.

Câu chuyện của gia đình ông T.Thành không phải câu chuyện hiếm hoi mà là hình ảnh phản chiếu của biết bao gia đình ngoài kia. Trong vai trò trụ cột, không ít người cha cố gắng gánh vác mọi gánh nặng mà đôi khi bỏ quên cả tuổi tác, sức khỏe. Nhưng rồi, thời gian không cho phép họ giữ mãi vai trò đấy. Đến một thời điểm, khi đôi chân chậm lại, đôi tay bắt đầu run, họ buộc phải dừng lại. Khi đó, vai trò được chuyển giao một cách tự nhiên sang con cái, vốn là những đứa trẻ ngày nào còn chập chững bước đi dưới sự chở che của cha, giờ đã

đủ vững vàng để đứng phía sau, làm điểm tựa cho chính người từng nâng đỡ mình.

Già hóa dân số và áp lực đè lên thế hệ trẻ

Từ xưa đến nay, việc con cái chăm sóc cha mẹ khi về già vẫn luôn được xem là lẽ tự nhiên, thể hiện rõ truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc ta. Trong cuộc sống đời thường, dễ dàng bắt gặp hình ảnh con cái tận tụy chăm sóc cha mẹ. Tuy nhiên, đằng sau những hình ảnh tưởng như rất đời quen thuộc ấy là cả một thực tế không hề đơn giản.

Hiện nay, tốc độ già hóa dân số đang diễn ra nhanh chóng ở nước ta, kéo theo những thách thức to lớn trong việc chăm sóc cha mẹ khi về già. Theo số liệu thống kê, từ năm 2011, Việt Nam bắt đầu quá trình già hóa dân số và là một trong các quốc gia có tốc độ già hóa nhanh nhất thế giới. Đến năm 2024, số lượng người từ 60 tuổi trở lên là 14,2 triệu người. Dự báo đến năm 2030, số người từ 60 tuổi trở lên sẽ xấp xỉ 18 triệu người.

Đồng thời, mức sinh tại Việt Nam cũng đang giảm khá nhanh trong những năm gần đây. Từ mức 1,96 con/phụ nữ vào năm 2023, giảm xuống còn 1,91 con/phụ nữ vào năm 2024 - mức thấp nhất được ghi nhận từ trước đến nay.

Những số liệu trên cho thấy tỷ lệ người cao tuổi ngày càng tăng, trong khi quy mô gia đình lại thu nhỏ khiến thế hệ trẻ ngày nay phải gánh vác nhiều hơn, cả về kinh tế lẫn trách nhiệm gia đình. Đó là chưa kể, thế hệ trẻ đang sống trong một môi trường kinh tế đầy thách thức. Chi phí sinh hoạt tại các thành phố lớn như Hà Nội và TP HCM tăng cao, trong khi làn sóng thất nghiệp lan rộng, thu nhập trung bình của nhiều người trẻ không đủ để đáp ứng nhu cầu cơ bản.

Đối mặt với “bài toán” khó, phần đông thế hệ trẻ cảm thấy kiệt sức khi cùng lúc phải lo chi phí sinh hoạt, nuôi dạy con cái, tiết kiệm cho tương lai và chu toàn bổn phận với cha mẹ. Họ không thiếu tình yêu thương nhưng đôi khi lại thiếu thời

gian, thiếu sức lực, thiếu tiềm lực và đôi khi thiếu cả kỹ năng chăm sóc người cao tuổi.

Đặc biệt, càng khó khăn hơn khi đối tượng được chăm sóc là cha, người thường ít chia sẻ cảm xúc và không dễ dàng đón nhận sự quan tâm. Hầu hết họ đều mang tâm lý lo lắng, sợ trở thành “gánh nặng” cho con cái, đặc biệt khi con cái bận rộn với cuộc sống riêng. Do đó, nhiều người cha từ chối nhận sự giúp đỡ, không phải vì không cần mà vì không muốn làm phiền đến các con.

Trước những thách thức trên, việc chăm sóc cha mẹ khi về già không còn là câu chuyện của riêng mỗi gia đình mà đã trở thành vấn đề xã hội. Từ góc độ cá nhân, con cái cần được trang bị kỹ năng chăm sóc cha mẹ, biết cách cân bằng các mối quan tâm trong cuộc sống. Từ góc độ cộng đồng, đòi hỏi tăng cường chăm sóc sức khỏe người cao tuổi để người cao tuổi sống vui, sống khỏe, sống có ích.

Những năm qua, Đảng và Nhà nước ta luôn luôn quan tâm đến công tác người cao tuổi, vừa thể hiện việc ghi nhận vai trò của người cao tuổi trong quá trình phát triển đất nước, vừa thể hiện chủ trương lớn của Đảng. Những chính sách về bảo hiểm y tế, chăm sóc sức khỏe người cao tuổi, trợ cấp xã hội hàng tháng, chăm sóc người cao tuổi trong hoạt động văn hóa, giáo dục, thể thao, giải trí du lịch, tham gia giao thông công cộng đã tác động mạnh mẽ đến đời sống của nhóm đối tượng này.

Đặc biệt, trong bối cảnh già hóa dân số đặt ra những thách thức mới, Thủ tướng Chính phủ cũng đã ban hành Quyết định 383 ngày 21/2/2025 phê duyệt Chiến lược quốc gia về người cao tuổi đến năm 2035, tầm nhìn đến năm 2045. Ngoài ra, các chính sách trợ giúp xã hội đang ngày càng đóng vai trò quan trọng góp phần ổn định, nâng cao chất lượng cuộc sống cho những người cao tuổi.

Có thể thấy, những chính sách trên là minh chứng rõ nét cho sự quan tâm của Đảng và Nhà nước trong việc xây dựng một xã hội nhân văn và công bằng, đồng thời giúp cải thiện đời sống cho những người cao tuổi, nhất là những người có hoàn cảnh khó khăn. Tuy nhiên, đó mới chỉ là một phần trong bức tranh toàn diện về công tác chăm lo cho người già. Quan trọng hơn cả, vẫn là vai trò của con cái, lòng hiếu thảo cần được thể hiện qua sự quan tâm, chăm sóc, chia sẻ trong mọi mặt của đời sống. Sự yêu thương và đồng hành từ con cái không chỉ mang lại niềm vui, sự an tâm cho cha mẹ, mà còn góp phần giảm áp lực cho hệ thống y tế, an sinh và phúc lợi xã hội của đất nước.

LINH CHI

LÀM CHA THỜI 4.0

Cha mẹ hai tiếng yêu thương

Theo nhà nghiên cứu văn hóa dân gian Nhất Thanh thì những danh xưng bố mẹ, cha mẹ, đã có từ ngàn xưa. Truyền “Hong Bang” trong sách Lĩnh Nam chích quái chép rằng: Dân lúc nào có việc cần thì kêu Vua Lạc Long: “Bô đi đàng nào chẳng đến cứu chúng ta” Ở dưới câu ấy tác giả ghi chú: “Người Nam gọi cha bằng bô là bắt đầu từ đây”. Tiếng bô (liền âm với tiếng bố) ngày nay vẫn còn nói, như bô lão là bậc già cả ngang hàng với cha già.

Sách Khâm định Việt sử thông giám cương mục chép: Năm Tân Vị (791) Phùng Hương người Đường Lâm (huyện Phúc Thọ, tỉnh Sơn Tây ngày nay) khởi nghĩa chống chính quyền đô hộ nhà Đường. Sau khi ông mất, quân sĩ lập con ông lên nối nghiệp vì lòng ái mộ ông mới lập đền thờ, tôn ông làm Bồ Cái Đại vương, coi là ân thâm nghĩa trọng như cha mẹ.

“Tiếng bố là cha và tiếng cái là mẹ đã trải qua hàng chục thế kỷ, nay vẫn còn dồi dào sinh lực trong ngôn ngữ cũng như trong thi văn Việt Nam”, nhà nghiên cứu Nhất Thanh khẳng định. Tục ngữ ta có câu: Con dại cái mang” hay “Tháng chín thì quýt đỏ tròn/Tháng ba ngái mọc, cái con tìm về” (cái con nghĩa là mẹ con).

Ngoài gọi cha mẹ, bố mẹ, ba má, nhiều địa phương còn gọi cha mẹ là thầy bu của vùng châu thổ sông Hồng, tía má như dân Nam Bộ, ba me như vùng Phú Yên. Trong cuốn Đất lề quê thói, nhà nghiên cứu Nhất Thanh cho biết cha mẹ còn được gọi là cậu mợ. Một thứ trào lưu thời thượng khi từ thời phong kiến cho đến phong trào Âu hóa xuất hiện ở Việt Nam đầu thế kỷ 20: “Thời xưa những người làm công trong các nhà quan và cả dân chúng quen gọi con trai, con dâu của giai cấp này là cậu mợ, rồi con của những cậu ấm, cô chiêu kia theo đó bắt chước gọi cha mẹ là cậu mợ và trong những gia đình ấy người ta lấy làm hành diện ưa thích như thế. Dần dà thói ấy lan tràn mãi ra, bắt đầu từ giới công chức (thời Pháp thuộc có nhiều công chức được phẩm hàm không kém gì quan to) rồi đến cả những người buôn bán ở thành thị.

Hai tiếng cậu mợ được thể đang lên như diều, muốn lần át, muốn thay thế hai tiếng cha mẹ, thì bỗng bật tằm, kín đáo sợ sệt lùi mau vào thâm lặng cùng lúc chế độ quan liêu cáo chung hồi tháng 8/1945. Từ đây hai tiếng cậu mợ lại được trả về với nghĩa cũ thuần túy của nó cậu là em mẹ và mợ là vợ cậu”, Nhất Thanh bày tỏ quan điểm.

Nhất Thanh cũng nhấn mạnh rằng, tiếng gọi thân thương cha mẹ dù mỗi địa phương có cách thể hiện khác nhau nhưng nó vẫn thân thương trong nếp nhà Việt. Ai rời cha mẹ lên thành thị

Nghĩ về cha
trong đời sống và văn nghệ

Có khi nào ta tự hỏi: Tại sao ta gọi người sinh là ta là cha, mẹ, ba/bố, má? Tên gọi thân thương đó nó có cội nguồn gần bó để tạo thành gia đình.

● *Phim Ngọn núi đỏ, Con người đỏ, Con chó đỏ. (Nguồn: ST)*

● *Cảnh trong phim Kê cấp xe đạp. (Nguồn: ST)*

học hành, lập nghiệp vẫn mong ngóng ngày về bên cha mẹ để được vỗ về. Với những đứa con, cha mẹ lúc nào cũng coi là khờ dại dù tóc đã bạc màu.

“Qua bao nhiêu dâu bể những tiếng bố cái và cha mẹ vẫn là chính thức, nào phong dao tục ngữ, nào văn chương, thơ phú ít khi có chỗ dành cho những tiếng khác. “Con hơn cha là nhà có phúc”; “Đời cha ăn mặn, đời con khát nước”; “Mẹ nuôi con bằng trời, bằng bể/Con nuôi mẹ con kê từng ngày”/“Con, con mẹ, mà dâu, dâu người ta vậy” (Lê Quý Đôn - Phú Mẹ khuyên con lúc về nhà chồng)”, Nhất Thanh kết luận.

Câu tục ngữ "Tháng tám giỗ Cha, tháng ba giỗ Mẹ" được lưu truyền đến nay vẫn vẹn nguyên giá trị. Nó nhắc mỗi người chúng ta nhớ về tiệc giỗ hàng năm của Vua Cha Bát Hải và Hưng Đạo Vương vào tháng tám và Liễu Hạnh Công chúa vào tháng ba âm lịch. Nét đẹp văn hóa tín ngưỡng - nơi mà cả mẹ và cha, cả nữ thần và nam thần đều được dân gian thành tâm tôn kính.

“Thương cha chí lớn không thành”

“Ngày xưa cha ngồi uống rượu, mẹ ngồi đan áo/Ngoài kia, mùa đông cây bàng lá đỏ.../Ngày xưa bên giường cha nằm mẹ ngồi xa vắng/Nhìn cha, thương cha chí lớn không thành...” (Trần Tiến - Mẹ tôi)

Những câu hát này rất quen thuộc với tôi. Tôi nghĩ về ba tôi, thời ông định đi Đông Âu. Ông ra Hà Nội chờ đi mãi, nhưng sau

đó khối này sụp đổ và ba tôi coi như thất nghiệp về nhà làm nông. Cuộc sống lúc đó quá vất vả, mẹ tôi ngoài đi dạy học phải làm thêm hàng xáo, ba từ cán bộ đi làm nông quá ngỡ ngàng. Cuộc sống khốn khó của gia đình lúc đó mới thấm thía câu hát “thương cha chí lớn không thành”.

Một bài hát nhạc sĩ Trần Tiến viết về mẹ, nhưng bóng dáng người cha lại trầm mặc. Hình ảnh ông ngồi uống rượu của một người thất thế, nhưng bên cạnh vẫn còn người phụ nữ đan áo, mang lại sự ấm áp cho ông, dù chí lớn của đàn ông tan vỡ, ông vẫn muốn là chỗ dựa cho gia đình, nhưng thời cuộc khiến cho con người lỡ bước. Nói như Tản Đà “Tài cao, phận thấp, chí khí uất/Giang hồ mê chơi quên quê hương”. Đây là bài hát mà hình ảnh người cha thất thế được cất lên với một tình cảm sâu nặng của gia đình quăn quýt với nhau, nương tựa lúc gian khó.

Một tác phẩm điện ảnh lớn của thế giới ra đời vào năm 1946 - Kê cấp xe đạp, của đạo diễn Vittorio De Sica luôn lay động người xem đến tận bây giờ dù nó đã thuộc vào hàng kinh điển. Đó là câu chuyện của Ricci - một người thất nghiệp ở Rome, sau một thời gian dài cuối cùng cũng tìm được một công việc là dán quảng cáo với điều kiện phải có xe đạp đi làm.

Điều này đã buộc vợ anh bán rất nhiều đồ trong nhà mới có thể mua được một chiếc xe. Thế nhưng, khi anh đang dán tấm áp phích ngoài đường thì bị người ta ăn cắp mất công cụ kiếm

sống. Anh và cậu con trai Bruno phải chạy đi tìm xe một cách vô vọng trong thành phố rộng mênh mang với hàng trăm ngàn người đói khổ như mình.

Và sau cùng khi tóm được tên ăn cắp, hẳn lại được cả một đám đông bao che nên anh không thể tìm lại được chiếc xe. Trong lúc túng quẫn và loạn trí, anh đã ăn cắp một chiếc xe khác nhưng không thành... Hành trình tìm kiếm và đánh cắp chiếc xe đạp của gia đình Ricci đã phơi bày được một phần lịch sử và xã hội nước Ý thời bấy giờ. Chiếc xe đạp trong phim đã chinh phục cả thế giới. Đây luôn được coi là một bộ phim điển hình cho trào lưu phim hiện thực và đã nhận được giải Oscar dành cho “Phim nước ngoài hay nhất” năm 1949. Nó được bình chọn là tác phẩm hay nhất mọi thời đại.

Bộ phim động lại một nỗi buồn bao la, day dứt về thân phận khốn khó, khi họ rơi vào cảm giác cùng đường, bị bỏ rơi và không tìm thấy tương lai của mình. Tuy nhiên, thăm sâu trong tâm hồn hai cha con đó vẫn đầy tin yêu, lạc quan với nhau.

Tác phẩm tôi mới xem gần đây là phim Ngọn núi đỏ, Con người đỏ, Con chó đỏ của đạo diễn Jianqi Huo, Trung Quốc. Một tác phẩm điện ảnh đầy cảm hứng về tình cha con. Một câu chuyện kiên cường, tin yêu, đầy cảm hứng của hai cha con làm nghề đưa thư cho những người trong núi ở Hồ Nam, Trung Quốc vào thập niên 80 của thế kỷ 20.

Một cụ già cô độc, ngồi ở cửa chính ngôi nhà ở sườn núi.

Cụ chờ người đưa thư mang lá thư của người cháu đã rời xa mái nhà đã lâu và không hiểu lý do gì không trở về. Cụ đã khóc tới mù mắt vì thương nhớ đứa cháu ruột. Thực ra, thì không có lá thư nào của người cháu gửi cho cụ cả. Người đưa thư hiểu sự trông ngóng đó và tự làm một bức thư không chữ, đến đọc cho cụ già nghe. Mỗi lần nghe đọc thư, cụ đều khóc và để lá thư lên trái tim mình. Và khi cha con người đưa thư đi rồi, cụ vẫn ngồi đó để mong một ngày họ quay trở lại... Đó là một cảnh ám ảnh tôi.

Người cha chuẩn bị nghỉ hưu và người con tiếp bước nghề của cha. Buổi đưa thư đầu tiên của anh có người cha đi cùng, cũng là buổi đưa thư cuối cùng của ông. Con chó mang tên Lão Nhị là người bạn đồng hành của ông. Ba ngày đi giao thư qua các bản làng, họ vượt qua đồng ruộng, rừng, suối, dốc thẳng đứng... người cha dạy cho anh cách làm việc, gấp gờ, chào hỏi, phân phối thư. Câu chuyện tưởng chừng đơn điệu, nhưng khi theo bước chân cha, tuổi trẻ của anh học được nhiều điều.

Đó là tính nguyên tắc "đường đưa thư là phải đi đường đưa thư", không được bắt xe khách mà phải đi bộ mới chính xác. Mỗi lá thư là sự háo hức, hồi âm của người nhận, nên phải rất cẩn thận, không được để mất hay bỏ quên. Trong phim có cảnh, lá thư bị gió cuốn bay, người cha hốt hoảng. Ông hiểu nếu làm mất thư sẽ khiến người nhận thư mất liên lạc, mất sự kết nối, mất đi sự chờ đón thông tin lẫn nhau...

Người con học được kinh nghiệm từ cha mình, còn ông lại thấy được tuổi trẻ của mình khi thấy người con vui đùa với cô gái trong núi. Ông đã lấy cô gái trong núi trong một lần gấp gờ. Ông nói ông thương vợ ông cả một đời luôn phải chờ đợi ông, vì công việc mà ông cứ đi mãi... Ông cũng nhìn thấy con trai đã trưởng thành và gánh vác được công việc mình đã gần bó trọn đời.

Ông đã làm công việc này kiên nhẫn như vậy, không đòi hỏi lên chức, ông muốn con ông làm tiếp công việc của ông, ông nói với con rằng hãy tìm niềm vui trong công việc: “Nghề này cũng khô, nhưng khi mình đi nhiều, gặp bà con, thì thấy công việc cũng bình thường, thấy cuộc sống rất nhẹ nhàng”.

Đó là những tác phẩm văn nghệ đặc sắc về người cha. Những người cha không thành công, giàu có hay danh vọng. Họ là người lỡ thời, nghèo khó, thất nghiệp hay làm một công việc bình thường, nhưng tình thương và hy sinh lớn lao dành cho gia đình luôn lớn, đủ đầy. Để tiếng gọi “cha ơi” trong gia đình luôn vang lên dù bất cứ hoàn cảnh nào.

TUẦN NGỌC

Trăng lên từ phía hoa

Truyện ngắn của THANH QUANG

Thức liên tục gấp thức ăn cho mẹ. Sự cố gắng của con trai cả khiến bà Mai thấy thương. Bà biết, con dâu chẳng ưa gì mình, còn Thức cố xóa nhòa khoảng cách mẹ chồng - nàng dâu. Từ ngày cưới, vợ Thức chỉ ở với bà Mai chừng một tháng rồi lên phố, hiếm khi gặp mẹ chồng, thế mà cứ kiêu bóng gió, xúc xiêm, làm không khí trở nên ngột ngạt. Nhiều khi, bà hỏi, vợ chậm trả lời nên Thức phải trả lời thay. Tại Thức mời mọc nhiều quá, bà đành miễn cưỡng theo ra kéo Thức lại nghỉ con quý, con khinh. Bà thương thằng Mít, lúc nào mặt cũng sưng húp vì xem điện thoại. Ăn xong là bỏ vào phòng đóng cửa. Còn cái Bông mắc chứng tự kỷ nữa, lên bảy vẫn phải ở lớp mầm non.

Thời gian rù rì trôi. Bà thấy mình mấy bảy đi nhiều quá. Cái hôm lên căn hộ chung cư hạng sang của Thức bà đã thấy mọi thứ tù đọng, muốn về với vạt cà hoa tím, đầm sen ngan ngát thơm hương hay bầy gà mẹ, gà con lịch chính. Bà không quen những nơi nhà cửa xếp chồng lên nhau như hộp diêm, phải đi thang máy chóng cả mặt...

Thấy mẹ có vẻ không vui, Thức nói nhỏ: “Nếu mẹ buồn, con xin đưa mẹ về”. Chỉ cần nghe thế bà đã thấy dễ thở hơn nhiều. Song bà còn e Thức buồn. Bà bảo sẽ ở lại thêm hai ngày. Bà cũng nhắc con trai: “Đưa mẹ về thì anh em con nói chuyện với nhau một lời. Cái gì bỏ qua được thì bỏ qua. Mẹ chỉ mong anh em thương nhau như bầu bí chung giàn”. Thức im lặng. Bà vỗ vai con, bảo còn hai đứa con, nhìn chúng như thể thiếu cái gì đó. Sau cùng, bà nhắc con nên cho các cháu về quê chơi. Sự mộc mạc, nắng gió, cây cỏ làng quê có khi làm chúng bớt nghiện mấy trò chơi trên điện thoại. Thức “vâng” mà như sắp khóc.

Ông nhà hy sinh trong cuộc chiến bảo vệ biên giới, bà ở vậy nuôi hai con nhỏ.

Tranh minh họa. (Nguồn: Nguyễn Văn Học)

Lớn lên Thức học hành, ra phố lập nghiệp. Còn Tôn, con thứ hai chỉ muốn gắn bó với đồng ruộng. Tôn thích trăng sao, cỏ cây, dốc sức chăm lo cho ao đầm, vườn tược, thu vén mọi thứ để không gian lúc nào cũng hiền hòa, đầy hoa quả. Toàn bộ đất đai, vườn đầm đã do Tôn đứng tên. Xưa

xưa, đất quê rẻ mặt, có nơi cho chẳng ai lấy, nhưng giờ tác đất, tác vàng vì đường lớn đi qua. Người thành phố về săn đất xây nhà vườn, cố mang cho mình cuộc sống yên bình. Thức nhăm nhe lên giọng đòi chia thì Tôn không cho. Mấy lần Thức cãi nhau với Tôn, lòng bà Mai nặng trĩu.

Nói con thứ chia cho con cả một ít, thì Tôn gắt lên: “Anh chị ấy mất gốc rồi, mẹ thương làm gì!”...

Thức thích ăn trắng mặc trơn, lại nghe vợ nên nhiều lần họ hàng, thôn xóm có việc gọi mời, anh đều làm ngơ. Mỗi khi nội tộc có lễ, giỗ, Thức tìm đủ lý do khước từ. Thái độ sống đầy Thức xa làng, phai nhạt tình anh em, họ hàng. Mỗi lần bà Mai ốm đau, cũng chỉ hai vợ chồng Tôn chăm sóc. Bà lại tự bảo, chắc thằng Thức bận quá. Hôm hai anh em nó cãi nhau to ở cầu Móng, mặt Thức đỏ gay, giọng gằn lên, nói sẽ không bao giờ về quê nữa. Bà Mai nhọc lòng nghĩ cách cho hai con hòa hợp. Có lần, hai mẹ con hái sen, bà Mai bảo Tôn: “Nó là anh, nhưng đại. Thôi thì, con nhường lại cho anh chút đất. Mẹ vẫn nhớ, ngày xưa bảo Thức giữ một ít, nhưng nó không cần”. Tôn từ tốn: “Mẹ ạ, con chẳng tiếc gì anh chị ấy đâu. Mẹ con mình có vài nghìn mét, chia cho anh ấy một mảnh cũng chẳng đáng gì. Đất đai là lộc của bố mẹ cho, nhưng anh ấy đã chẳng đoái hoài. Con ghét nhất thái độ của chị dâu. Chị ấy cứ mở miệng là bảo chúng ta nhà quê. Rồi tỏ ý coi thường, chê ông eo cái nơi khi ho cò gáy này...”.

Hai mẹ con bà Mai về tới nhà lúc cuối chiều. Đường làng êm ru. Từ đầu làng Thức đã thấy hương đồng nội ập ào vào mình. Thức xin mẹ cho ở lại ăn cơm. Trong bữa ăn, Tôn chẳng nói gì dù bà Mai khơi nhiều chuyện vui. Xong bữa, Tôn sang hàng xóm uống nước chè. Trăng quê vành vành sáng. Hương sen, hương đồng bãi tràn về làm buổi tối bình yên quá đỗi. Thức trải chiếu ra giữa sân gạch ngồi ngắm trăng. Anh ôn lại chuyện xưa xưa với mẹ. Ký ức dạt anh trở về ấu thơ, Thức và Tôn vẫn chơi đùa, lấy mo cau làm thuyền để kéo nhau. Mỗi mùa gặt, ngô thì phơi rom, sân gạch phơi đầy thóc. Nhiều lần hai anh em lẫn lộn trên sân rồi cười như ngô rang. Vạt ký ức êm đềm làm Thức rơm rớm mắt. Thoảng cái, hai anh em đã đầu hai thứ tóc. Nếp nhà cổ, tuy cũ kỹ nhưng Tôn đã sửa lại, khá đẹp. Ước gì... Tâm trạng anh bỗng trở nên rối bời. Sớm hôm sau, khi chưa rõ mặt người, Thức về thành phố.

TIẾNG LÒNG

Hình minh họa

Điều vĩ đại giản đơn

Chúng ta thường bảo rằng, có cha mẹ thì mới có con cái. Nhưng nghĩ một cách khác đi, thì khi một em bé cất tiếng khóc chào đời, thì cùng lúc ấy, thế giới có thêm một người cha, người mẹ.

Người ta thường bảo rằng, làm cha mẹ chính là bản năng của mỗi người. Nhưng có thật thế không? Cha mẹ dạy dỗ con cái nên người, nhưng ở một chiều ngược lại, bọn trẻ cũng chính là những

“người thầy” dạy dỗ cha mẹ chúng rất nhiều điều quý giá mà nếu không làm cha, làm mẹ, sẽ không thể nào học được: Là sức mạnh của tình mẫu tử, phụ tử; là sự nhẫn nại và đức hy sinh; là đặt một sinh linh khác vào trung tâm của cuộc sống và vun vén cho sinh linh ấy cả đời.

Bản năng giúp chúng ta trở thành cha mẹ, nhưng để trở thành cha mẹ đích thực, chúng ta cần phải học rất nhiều. Đó là một hành trình dài, có khi cả đời.

Tôi học được những điều ấy từ ngày đứa trẻ của chúng tôi chào đời. Người ta thường gộp chung vai trò của cả hai bằng một từ “làm cha mẹ”. Nhưng thực tế, cha và mẹ tuy hai mà một, tuy một mà hai, mỗi một người, từ khi con ra đời đều phải bắt đầu học lấy bài học của chính mình, mở đầu cho hành trình mới của bản thân.

Ở góc nhìn của mình, tôi quan sát chồng tôi bắt đầu con đường của một người cha. Ấy là khi tôi vừa mở mắt trong phòng mổ sau con mệman, thấy người đàn ông ấy ôm trong tay đứa trẻ bé xíu, trao cho tôi với nụ cười lấp lánh nước mắt.

Kể từ khoảnh khắc ấy là những ngày hạnh phúc - trong một nhọc. Người đầu tiên thay bím cho con không phải tôi, mà là chồng tôi. Người đầu tiên tắm cho con cũng là anh ấy và khi tôi đau đớn với vết mổ nhiễm trùng, chồng tôi cũng là người chăm chút từng li, từng tí cho con. Con vàng da sinh lý sau sinh nhưng nhất quyết không

chịu nằm sấp để chiếu đèn, người cha ấy đã áp con nằm sấp trên bụng để đèn chiếu cả hai cha con, nằm im nhiều tiếng đồng hồ không cựa quậy vì sợ con thức dậy.

Đó cũng là người kiên nhẫn ôm lấy đứa trẻ vô về suốt mấy giờ đồng hồ khi con khóc mãi chưa nín, méo xệch mặt khi thấy con đau quặn vì triệu chứng co thắt bụng ở trẻ sơ sinh, là người có thể dành hàng mấy tiếng để nghiên cứu xem loại bím nào dễ chịu nhất cho bé, tìm hiểu mọi kiến thức về nuôi con, cách chăm sóc, ẵm bồng... sao cho con phát triển tốt nhất. Một người cha sẵn sàng trở thành con gà mái mẹ xù lông khi cảm thấy con mình có thể gặp phải nguy cơ nào đó...

Đôi lúc, khi đang quan sát người cha ấy, tôi cảm thấy ngạc nhiên quá đỗi, hóa ra làm cha là như thế ư. Và tôi nhớ tới cha mình. Thuở bé bỏng kí ức quá nhạt nhòa, tôi chỉ nghe mẹ kể lại rằng hồi đó mẹ đi dạy, cha mở phòng khám tư, mỗi lần đi làm là điệu tôi trên lưng, đến chỗ làm vừa chăm con, vừa thăm khám cho khách. Hồi tôi mới tập đi, ba vừa ngồi trong phòng khám, tôi ngồi trên xe tập đi cột dây, đầu kia cột vào chân ghế ba ngồi, lâu lâu ba kéo lại xoa đầu tôi.

Có lần, khách là nghệ sĩ đến chơi nhà, chụp cho tôi một tấm ảnh mà ba tôi rất tâm đắc, ba vội đem phim ra tiệm rửa, chỉ vì cô thợ rửa ảnh vô tư ché đĩa bé này

Trăng sao quê nhà đánh thức một điều nằm sâu trong Thức. Anh nhớ đến lời mời của người bạn. Cuối tuần, anh đưa vợ con về quê bạn. Vườn rau, ao cá, những vật cỏ, chú chim, con gà làm hai con thích thú. Thăng Mít tha hồ chơi với bọn trẻ trong xóm, nhìn thấy con vật gì cũng hỏi. Còn cái Bông được cầm cần câu cá, mon men ra vườn hái rau. Nhìn thấy chuồn chuồn, bướm bướm, nó đã chịu cười nói nhiều hơn. Những hình ảnh ấy khiến Thức lặng đi. Phải rồi. Minh quá ích kỷ, đã mãi chạy theo rất nhiều thứ vô nghĩa mà quên cuộc sống bình an.

Ngày giỗ ông Mai, vợ chồng Thức đưa hai con về quê khiến bà Mai và Tôn bất ngờ. Vợ Tôn nấu nướng, nhặt rau, vợ Thức cũng xắn tay làm cùng. Nặng nhẹ chiều lên hàng cau. Khi ngơi việc, vợ Thức còn ra vườn nhổ cỏ cho những luống hoa, khác hẳn người đàn bà ghê gớm bốn năm trước đã nói cách cái làng này, không bao giờ về nữa...

Thức nói với các con, cho cả các cháu nghe: “Chơi ở cái sân này là thích nhất. Đây là nơi bố và chú Tôn thường đùa vui suốt tuổi niên thiếu. Có lần, bố nhảy từ trên bể nước xuống, va vào thùng nước tưới, đầu gối bị rách, máu tứa ra. Chú Tôn méo máo khóc đi gọi bà. Cũng có lần hai anh thi xem ai là người cồng người kia được lâu nhất. Đến lượt chú Tôn cồng thì vì gầy quá, cái quần đùi tụt đến đầu gối”. Cái Bông đột nhiên nói: “Bố ơi, con thích ở đây!”. Thăng Mít hòa theo: “Con muốn chơi ở quê mình”. Thức cười: “Vậy bố sẽ đưa các con về ăn bím bà nội và chú thím”.

Tôn ở bên trong sắp lễ, nghe thấy hết lời anh và các cháu. Khi mâm cúng đã đủ, Tôn chủ lễ khấn cúng, bà Mai và Thức đứng chấp tay phía sau. Bà Mai cầu mong hai con đoàn kết. Còn Tôn thấy tim mình đập thình thịch. Anh tự hỏi, không biết cha có giận khi mình thử thách anh trai quá nặng? Liệu anh trai có thay tính đổi nết, hay chỉ vờ vĩnh cho mọi người cảm thông? Còn Thức thành tâm cầu khẩn, xin Tôn hiểu lòng mình hơn, khi bản thân đã ân hận vì làm anh mà hành xử chưa đúng. Ở làng, chẳng ít “ông nọ, bà kia” thoát ly, hiểm khi về làng, lúc cuối đời lại xin đất chôn thì ai nghe được. Người

làng thật thà, chất phác, nhưng họ sẵn sàng quay mặt khi bị coi thường.

Ngồi cùng mâm, Tôn và Thức vẫn chưa nói chuyện với nhau, chỉ bọn trẻ cứ nhí nháu hồn nhiên gấp thức ăn. Vợ Thức buộc lòng lên tiếng xin lỗi trước. Lúc này Thức và Tôn mới nhìn thẳng mặt nhau. Thức nói: “Vợ anh đã có lời, anh cũng xin lỗi chú thím vì mình có phần trịch thượng. Hôm nay, ngoài về giỗ bố, vợ chồng anh cũng mong chú thím và các cháu bỏ qua những lời xúc phạm”. Rồi Thức nhìn sang bà Mai: “Con cũng xin lỗi mẹ. Con biết, mẹ rất đau lòng khi mấy năm qua tết nhất con chẳng về, làm mẹ nghĩ ngợi. Chúng con thật bất hiếu”.

Tôn rót rượu, chạm cùng anh trai. Hương rượu quê nồng ấm. Hai người bắt tay nhau. Mắt bà Mai ngân ngấn nước vì vui mừng. Hắn ông nhà sẽ vui lắm. Vì vui nên bà nhấp một chút rượu cùng các con. Cơm xong, lúc uống trà, Tôn nói với Thức: “Anh chị và các cháu về là gia đình ta vui rồi. Đến chiều, em sẽ mượn thuốc, nhờ chú Phin sang chứng kiến, em chia cho anh chị mấy trăm mét đất phía cầu Móng, có vốn thì dựng lấy cái nhà. Cuối tuần anh chị đưa các cháu về quê. Em thấy các cháu thêm quê đó”. Vợ chồng Thức nhìn nhau, không giấu nổi niềm hạnh phúc.

Buổi chiều, việc chia chác diễn ra ổn thỏa. Vợ Thức và vợ Tôn tâm sự rất nhiều chuyện. Từ chập tối trăng lên từ phía đầm sen, mang hương nồng nàn tràn vào sân, vào nhà, hòa với hương nhài, mộc hương. Bữa tiệc gia đình có ba vị khách nội tộc, cùng ngắm trăng. Trăng chan chứa cả vùng.

Sau này, khi có hai mẹ con, bà Mai hỏi Tôn: “Vì sao với người ngoài, con thoải mái thế, còn với anh trai lại có phần khát khe?”. Tôn thưa: “Mẹ ơi, không thử thách thì vợ chồng anh ấy có biết nghĩ lại không ạ! Con chỉ muốn anh ấy đừng bao giờ coi thường người làng và phải biết yêu cái gốc gác của mình”. Bà Mai gật đầu: “Cũng phải. Tốt quá rồi!”.

Song bà Mai cũng không biết, chính Tôn đã nhờ người bạn của Thức, là mời Thức về quê anh ta để chữa bệnh. Cái bệnh xa làng, thiếu quê hương nguy hiểm lắm.

T.Q

kém xinh, ba tôi đã nổi con tam bành mắng cô gái ấy vì với ông con gái là đứa trẻ đẹp nhất trần đời.

Bức ảnh ấy sau đó được treo ở vị trí trung tâm phòng khách, kèm theo hai câu thơ được bà nhờ một nhà thơ sáng tác riêng cho tôi. Mãi đến khi lớn, trước khi ngôi nhà xây lại, bức ảnh vẫn nằm nguyên vị trí ấy. Có lẽ vì nó quá quen thuộc mà tôi chưa bao giờ lẩn tẩn gì về nó. Nhưng sau này khôn lớn và nhất là từ khi có con, nghĩ lại tôi mới thấy rằng mình đã may mắn, đã được bao bọc trong tình yêu thương của người cha - lớn lao đến mức nào.

Người ta hay nhắc nhiều đến tình mẫu tử, đến công ơn của người mẹ. Bởi mẹ là người chịu nhiều thiệt thòi, nhiều hy sinh, mang thai nặng nề, rứt ruột đẻ đau. Nhưng công ơn của người cha cũng đâu kém phần, cũng không gì sánh được. Người cha không chỉ là "trụ cột" vô hình mà là một người nuôi dưỡng tình cảm, nâng đỡ đứa trẻ bằng cả trái tim dịu dàng. Là một bóng cây che mát cho đời con, là người mở cho con con đường thênh thang, là người che mưa, chắn gió cho con. Con có mẹ, con sống trong tình thương êm ái. Con có cha, con được trọn vẹn là mình.

... Từ ngày có con, chồng tôi nghĩ nhiều đến sức khỏe bản thân hơn. Anh từ bỏ hầu hết những thú vui trước kia: Tự tập bạn bè, đi du lịch bụi... Trước kia anh sống là vì

mình, giờ đây, con là điều đầu tiên người cha ấy nghĩ đến khi làm bất cứ việc gì. Vì con, anh nghĩ đến rời xa thành phố để sống ở một vùng ngoại ô nhiều cây cỏ. Ở đó, cha sẽ làm cho con một khu vườn cổ tích. Sẽ trồng thật nhiều rau củ quả sạch lành cho con ăn, trồng hoa cho con ngắm, tập cho con bơi lội, leo trèo, tập cho con làm “nông dân tí hon”, chơi với chó, mèo, thỏ. Làm một đứa trẻ hạnh phúc trong tình thương cha mẹ và trong sự kết nối sâu sắc với thiên nhiên. Hành trình làm cha chỉ mới bắt đầu, nhưng tôi tin cha của con gái tôi sẽ đem cho con những điều tốt đẹp nhất mà anh có, tạo cho con một nền tảng tinh thần vững chãi trong đời...

Từ khi có con, tôi không chỉ hiểu được nỗi vất vả và sự hy sinh của người mẹ, mà còn hiểu được sự cao cả của người làm cha. Chúng ta thường tôn vinh những “người hùng” trong nhiều lĩnh vực của cuộc sống, mà thường quên mất “người hùng” bình lặng luôn ở cạnh mình, đó chính là người cha.

Tôi chợt nghĩ rằng, mỗi một người đàn ông đến với cuộc đời này, có thể chẳng cần tạo dựng được sự nghiệp gì lớn lao hay để lại dấu ấn sâu sắc với đời, mà trước hết, chỉ cần làm người cha tốt, xây một mái nhà đủ đầy tình yêu, cho đứa trẻ được lớn lên trong những vòng tay ấm áp.

Thế là đủ vĩ đại rồi.

NGỌC MAI

ĐỌC SÁCH

Nguyễn Văn Học và tập truyện nhiều suy ngẫm

“Cái chết của vua câm” (NXB Văn học) - tập truyện mới của Nguyễn Văn Học vừa mới được xuất bản đầu năm 2025 gồm 15 truyện ngắn. Tuy vẫn là những đề tài quen thuộc: con người với những mối quan hệ trong xã hội, với những giá trị đạo đức, những văn hóa truyền thống, cái được mất ở thời đại mới. Nhưng trong tập truyện ngắn này, nhà văn đã đi sâu và lật giở từng trang nhân vật ở nhiều khía cạnh để dẫn người đọc tham gia vào một vở kịch đời lớn. Qua đó, người đọc nhận ra vở kịch đời ấy không chỉ trên trang giấy, mà còn ở đâu đó xung quanh mỗi chúng ta, ở những người chúng ta gặp gỡ hằng ngày.

Cuộc đời con người ai cũng trải qua đủ hi, nộ, ái, ố, không ai biết trước được ngày mai sẽ ra sao cho đến khi nhắm mắt xuôi tay. Đó là điều tất yếu của quy luật cuộc sống. Mỗi con người lại có mối tương quan xã hội khác nhau do môi trường sống, do tính cách, sự giáo dục, cách tiếp thu và giá trị đạo đức. Khi tất cả cùng bước ra xã hội, đó sẽ là muôn vàn lớp lớp khuôn mặt khác nhau cùng trôi theo quỹ đạo thời gian.

Trong tập truyện ngắn “Cái chết của vua câm”, tác giả đưa bạn đọc đến với rất nhiều cảnh huống để suy ngẫm. Cùng một xóm làng nhưng có người gần gũi thân thiện, yêu cây cối, chim chóc và coi chúng như bạn, như gia đình nhà Diệp Vân, nhưng lại có những người chỉ biết bắt nạt kẻ yếu thế, chỉ nghĩ đến tiền, bất chấp tính mạng người khác như bọn cò tặc, lũ trẻ mới lớn. Cùng là những người thầy làm nghề giáo, có người hết lòng vì nghề, luôn giữ mình, sống đúng lương tâm như thầy Hòa, thầy Huy.

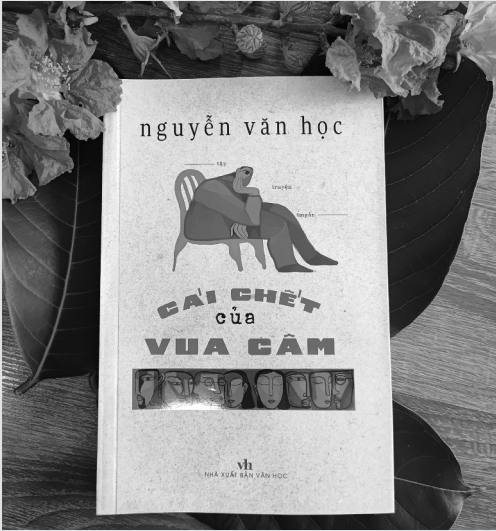
Nhưng vẫn có những người vì lợi ích của mình mà sẵn sàng chà đạp lên nhân phẩm của người khác như thầy Đồi. Thậm chí là cùng một gia đình, là anh em máu mủ ruột già mà còn người tốt, người xấu: 100 người con thì chỉ có mỗi cô gái út Trăm là tốt tính, hiền lành. Hay cha mẹ thì hiền lành mà con cái thì ngang bướng, ngỗ nghịch, khó dạy bảo như cha con ông Công, cha con ông Chiến cùng rất nhiều gia đình khác. Cùng là con người sao lại có sự khác nhau nhiều như thế? Do số phận hay do người ta chẳng làm chủ được mình?

Con người phải có khát vọng vươn lên. Và thực tế cuộc sống là vô vàn tấm gương về sự nỗ lực vượt qua nghịch cảnh để đến thành công. Diệp Vân trong truyện “Bay lên từ nước” là cô bé có trái tim trong sáng, thánh thiện. Cô yêu thương con người, cây cỏ và muôn thú, cô coi mọi thứ xung quanh mình đều đáng được trân trọng. Nhưng cô là người yếu đuối và từ bỏ vai mọc ra đôi cánh. Bỏ qua mọi sợ hãi, ngăn cản, cô đã không ngừng cố gắng để thực hiện ước mơ của mình. Tuy cô không giữ được vườn cò của bà ngoại, nhưng cô đã bay lên bầu trời dù phía trước còn muôn vàn hiểm nguy.

Đời là một vở kịch và ai của là một nhân vật trong vở kịch đời ấy, có điều ta chọn đóng vai nào mà thôi. Trong truyện “Cái chết của vua câm”, ông Nghệ chọn vai nói ra sự thật nên mãi cứ đứng một chỗ, cuộc sống đạm bạc. Còn ông Hạnh chọn vai “im lặng ăn tiền”, giấu mọi bí mật để đời đầy cuộc sống tốt cho mình. Đây là một câu điển hình cho cá tính của Hạnh: “Tôi đã ngộ ra, ở đời mình phải tồn tại, bụng phải no đã thì mới làm được những điều lớn lao. Nên tôi đã thành kẻ bán cái sự im lặng”. Nhưng cái chết của ông Hạnh với nhiều nghi vấn cùng những bí mật ông chôn giấu được tìm ra liệu đã từng đem cho ông sự bình yên hay sợ hãi. Ông chết rồi, liệu gia đình có thể được yên ổn?

Trong tập truyện “Cái chết của vua câm”, ngòi bút của Nguyễn Văn Học đã sâu sắc hơn khi miêu tả con người. Anh luôn có sự so sánh, liên tưởng một đặc điểm của con người gắn vào một thứ gì đó của thiên nhiên, ngoại cảnh, không gian, ánh sáng, từ đó tạo ra những câu văn rất gợi. Người buồn thì cảnh cũng buồn “Thuốc độc...đàn cái rẻ nhăn nheo khô khốc trên mặt họ. Nó thấm vào ráng chiều, làm cho ráng chiều ở vùng này thường xuyên đỏ quạch, thấm luôn cả vào ánh trăng, làm trăng lờ nhờ”. “Màu đen hun hút, gió thổi rát mặt”. Màu sắc cảnh vật có chiều sâu và tâm trạng con người cũng vậy: “Bầu trời nhức tấy, đỏ như máu, hàng ngàn cò vạc lượn lờ chậm chậm trên nóc vườn, kết vào nhau như những dải khăn tang”... Sự chảy trôi của thời gian, không gian và thiên nhiên như tâm trạng của một người càng vào đêm khuya càng nhiều nỗi niềm: “Đêm bơ phờ trôi vào khuya”; “Lòng người nặng trĩu. Con suối bên lưng làng lặng lẽ, buồn thiu”; “Xuân uể oải bước qua dãy núi sương, tràn qua đồng, xuân đi, làng xóm ắng lặng”. Và khi con người vui vẻ, an hòa, cảnh vật cũng vì thế mà tự luyến theo: “Vào ngày hoa nở thắm, mây trắng bông bành, cảnh vật ôn hòa... Nắng và gió vẫn nhẹ nhẹ. Nắng và gió không có thắng thua. Chúng tồn bồi nhau... ông Thỏa, ông Chín ngồi bên nhau cười mằn nguyện”.

Đọc “Cái chết của vua câm”, ta có thể thấy Nguyễn Văn Học dùng ngòi bút của mình để lột tả nhiều góc khuất vẫn hiển hiện từng ngày trong xã hội. Nhưng anh nói lên sự thật không phải để chúng ta chán ghét cuộc sống này. Mà từ nhìn nhận thực tế, ta sẽ làm gì để thay đổi, sống làm sao cho đúng, làm sao để lòng bình an giữa tâm bão cuộc đời. Giống như nhạc Beethoven - thứ âm nhạc cao sang ấy vẫn có thể “vang lên giữa bọn bè rác rưởi hôi thối”. **PHỤNG THIÊN**

Liệu pháp an dưỡng tinh thần tự nhiên

Sen là hình ảnh của sự thanh cao, thuần khiết, mọc lên từ bùn lầy mà vẫn tỏa hương, khoe sắc. Trong văn hóa, sen gắn với triết lý đạo Phật, với vẻ đẹp dung dị của người phụ nữ Việt Nam, với hồn quê thanh bình.

Trong vòng quay vội vã, áp lực của cuộc sống hiện đại, con người ngày càng chịu nhiều áp lực, căng thẳng và mất kết nối với chính mình. Giữa bao điều xô bồ ấy, nhiều người đang tìm về thiên nhiên, tìm về những không gian yên bình để chữa lành. Một trong những “liệu pháp tự nhiên” đang ngày càng được ưa chuộng chính là việc ngắm sen. Không chỉ là một hoạt động thư giãn, ngắm sen còn mang lại những giá trị tinh thần sâu sắc, giúp mỗi người tìm lại sự cân bằng nội tâm, chữa lành những tổn thương, phục hồi năng lượng sống.

Hình ảnh hàng ngàn bông sen hồng rung rinh trong gió, lấp ló trên mặt nước, cánh mỏng manh nhưng tràn đầy sức sống, là một khung cảnh khiến bất kỳ ai cũng phải lặng người. Không giống như hoa hồng kiêu kỳ hay hướng dương rực rỡ, sen mang một vẻ đẹp khiêm nhường, thuần khiết và tĩnh tại. Việc đứng giữa đầm sen, hít thở mùi hương dịu nhẹ, ngắm nhìn từng nụ sen hé mở trong sương sớm, như một bài thiền chậm rãi, nhẹ nhàng mà sâu lắng. Đó là lúc tâm trí được lắng dịu, cảm xúc được buông thả, và sự hồi phục nội tâm được bắt đầu.

Bà Đặng Thanh Vân, nhà tâm lý học cho hay, thiên nhiên có tác dụng rất lớn trong việc cải thiện tâm trạng, giảm lo âu và tái tạo năng lượng. Những màu sắc dịu nhẹ, âm thanh tự nhiên và hương thơm thoang thoảng từ thực vật có thể kích thích sản sinh serotonin - loại hormone hạnh phúc. Trong đó, sen là một trong những liệu pháp đặc biệt, bởi không chỉ đẹp về hình dáng mà còn mang năng lượng biểu tượng tích cực, giảm stress. Cụ thể, ánh sáng mềm mại và màu hồng phấn của sen tạo hiệu ứng thị giác dịu nhẹ, giúp thư giãn thần kinh; Việc ngắm nhìn một bông hoa sen nở từ nụ đến khi bung cánh khiến ta buông bỏ quá khứ và tương lai, tập trung vào khoảnh khắc hiện tại. Cũng theo nhà tâm lý học, cảm nhận về đẹp mong manh nhưng mạnh mẽ của sen giúp mọi người học cách đối diện với tổn thương và chữa lành chúng; Tăng khả năng chiêm nghiệm: Ngắm sen trong không gian tĩnh lặng như một dạng thiền mở mắt - giúp con người kết nối với chiều sâu tâm hồn.

Chính vì thế, đầm sen không chỉ đơn thuần là nơi trồng trọt mà

● Bình yên bên những cánh sen bạt ngàn trên vùng Đổng Tháp Mười. (Ảnh: Viện PTDLCA)

Sen - loài hoa mọc lên giữa bùn đen nhưng vẫn tỏa hương thơm ngát là biểu tượng cho tâm hồn, cốt cách, ý chí của người dân Việt Nam. Mỗi mùa sen, nhiều người lại chữa lành tâm hồn bằng những cách khác nhau.

đã trở thành không gian trải nghiệm tổng hòa giữa thiên nhiên, văn hóa, ẩm thực và nghệ thuật. Chị Nguyễn Thu Nga (41 tuổi, Hà Nội), bị trầm cảm khi trước đây chị từng rất nhiều hợp đồng kinh doanh để mong kiếm được nhiều tiền. Nghe mọi người khuyên, chị đã tới đầm sen Hồ Tây (Hà Nội). “Ngắm những bông hoa sen màu hồng nhạt với mùi thơm dịu nhẹ, tôi đã tự trấn tĩnh và chợt nhận ra, bấy lâu nay, mình đã sống gấp gáp, mãi kiếm tiền, mà quên đi chính mình, mang nhiều căn bệnh trong người. Đã từ lâu rồi, tôi đã không dành một buổi chiều hè ngồi dưới hoàng hôn, ngắm sen bên hồ nước. Liệu cuộc sống của mình có thể nhẹ nhàng, an yên như sen hay không? Tại sao tôi lại tự biến mình thành robot kiếm tiền?” - chị tự tra vấn. Chị Nga nhận ra chị phải sống chậm hơn. Chị tạm ngưng công việc, tạm ngưng các hợp đồng dày đặc. Suốt mùa sen, chiều nào chị cũng ra hồ ngắm sen cho lòng thư thái, cảm nhận những điều tốt đẹp yên bình diễn ra xung quanh mình và “ nạp lại” năng lượng tích cực. Chị thấy hạnh phúc khi đã dần xa những đơn thuốc điều trị chứng trầm cảm.

Bên cạnh việc ngắm sen, thưởng thức các món ăn từ sen cũng là một hình thức trị liệu tự nhiên. Anh Sơn Tùng (32 tuổi, Nam Định) mỗi lần gặp áp lực trong cuộc sống, anh hay thưởng thức những ẩm thực về sen. Theo anh Tùng, hạt sen có tác dụng an thần, dễ ngủ. Trà ướp sen giúp tĩnh tâm, làm dịu cảm xúc. Cốm sen,

chè sen, mứt sen... đều có vị thanh, ngọt nhẹ, tinh tế giúp người thưởng thức cảm thấy dễ chịu và ấm áp, thấy bình yên trong tâm hồn.

Hiện nay, một số trung tâm thiền và yoga đã đưa ngắm sen vào các khóa học trị liệu. Mọi người dành 30 phút ngồi ngắm một bông sen, thiền hít thở theo nhịp cánh mở - một bài tập thiền định nhẹ nhàng nhưng sâu sắc. Tại các đầm sen, nhiều người đã kết hợp các động tác yoga nhẹ nhàng giữa thiên nhiên, tăng hiệu quả làm xoa dịu thần kinh. Có người còn vẽ tranh sen, chụp ảnh sen, viết nhật ký về hành trình ngắm sen - đều là hình thức bộc lộ cảm xúc và chữa lành nội tâm. Các chuyên gia tâm lý cho rằng, việc tạo ra không gian trị liệu bằng thiên nhiên - đặc biệt là sen rất phù hợp với người bị trầm cảm nhẹ, người trải qua mất mát, hoặc đang trong giai đoạn “chạy trốn” cuộc sống hiện tại.

Tìm về chốn an yên, sâu lắng

Mùa sen nở thường rơi vào tháng 5 đến tháng 7 cũng là mùa du khách nô nức tìm về các tỉnh, thành như: Hà Nội, Bắc Ninh, Ninh Bình, Thừa Thiên Huế, Đồng Tháp, An Giang, TP HCM... để đắm mình trong vẻ đẹp của loài hoa “gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn”.

Đầm sen Hồ Tây là địa điểm quen thuộc của giới trẻ Thủ đô, du khách trong nước và quốc tế mỗi dịp hè về. Những ngày tháng 6 này, thời tiết Hà Nội nắng gắt nhưng các đoàn khách lớn nhỏ vẫn nối tiếp nhau đến chụp ảnh. Tại chòi nghỉ của mỗi đầm đều có đầy đủ các dịch vụ thuê trang phục như áo dài, áo yếm; thuê

thợ trang điểm, chụp ảnh... Đến đây, khách chụp ảnh không chỉ được thoải mái tạo dáng bên hoa sen thơm ngát mà còn có cơ hội thưởng thức trà sen đậm đà, thơm ngon.

Không náo nhiệt bằng đầm sen Hồ Tây nhưng đầm sen Xuân Đình, đầm sen trắng xã Tam Hưng, huyện Thanh Oai (Hà Nội) vẫn mang một vẻ đẹp cuốn hút, khiến ai đến cũng mê mẩn. Sắc hồng hoa sen nổi bật lên giữa không gian làng quê yên ắng. Đây là một địa điểm “check-in” lý tưởng cho những ai thích vẻ đẹp hoang sơ, yên tĩnh. Khách chụp ảnh có thể di chuyển giữa đầm bằng cầu gỗ hoặc ngồi trên thuyền để tận hưởng cảm giác thư thái, chìm đắm giữa rừng hoa sen.

Không chỉ ở Hà Nội, các tỉnh, thành cũng có những đầm sen với khung cảnh tuyệt đẹp với sắc trắng tinh khiết, sắc hồng e ấp. Đầm sen Phổ Châu (Hà Tĩnh) là một trong những địa điểm “check-in” mới được giới trẻ phố huyện Hương Sơn, Hà Tĩnh cực kỳ thích thú. Đầm sen Phổ Châu nằm giữa không gian yên ả của làng quê. Tháng 6 là mùa gặt của các cô bác nông dân, hương sen quyện với hương lúa tạo nên một mùi hương đặc trưng vừa thanh cao, vừa dân dã của mảnh đất Hương Sơn đầy nắng gió. Đây cũng là thời điểm sinh viên nghỉ hè về quê, những đứa con xa nhà lại có cơ hội chiêm ngưỡng vẻ đẹp của sắc sen thanh bình quê nhà.

Mới nở rộ những năm gần đây nhưng đầm sen Tam Đa (TP Hồ Chí Minh) đã trở thành một địa điểm “check-in” lý tưởng vào dịp hè của

người miền Nam. “Vương quốc sen” của miền Tây Đồng Tháp là địa phương nổi bật nhất trong phát triển du lịch sen. Với diện tích trồng sen lên tới hàng ngàn hecta, đặc biệt ở các huyện Tháp Mười, Tam Nông, Cao Lãnh, Đồng Tháp đã biết khai thác mùa sen để phát triển du lịch sinh thái cộng đồng. Du khách đến đây không chỉ được chụp ảnh với sen mà còn chèo xuồng giữa đầm, mặc áo bà ba, học làm cốm sen, gói nem cuốn lá sen hay ngủ homestay giữa không gian đồng quê yên bình.

Thừa Thiên Huế - vùng đất giàu truyền thống cung đình - từ lâu đã gắn bó với hoa sen qua những món ẩm thực cung đình, trà sen ngự, tranh sen, thơ sen. Tại đây, sen không chỉ là cảnh đẹp mà còn là một phần bản sắc văn hóa. Khu vực hồ Tịnh Tâm - từng là nơi các vua Nguyễn thường ngoạn - đã được trồng lại sen, phục vụ du khách đến trải nghiệm chụp ảnh, uống trà, nghe nhạc cung đình giữa không gian cổ kính. Những cô gái Huế diện các bộ cổ phục triều Nguyễn hay áo dài truyền thống đến đây để chụp ảnh giữ lại khoảnh khắc thanh bình. Mặc áo màu nào phối với nền búp sen xanh, lá xanh, hoa trắng tinh khiết thì người phụ nữ cũng trở nên trang nhã và thanh tao hơn.

Không chỉ đơn thuần là chụp ảnh với hoa sen, hiện nay nhiều mô hình du lịch sen đã mở rộng ra các trải nghiệm như: Chèo thuyền, hái sen, thu hoạch hạt sen - trở thành “người nông dân” giữa thiên nhiên; Trải nghiệm làm cốm sen, trà sen, mứt sen, bánh sen; Tham quan làng nghề liên quan đến sen: Đan giỏ từ cọng sen, dệt vải từ tơ sen; Thưởng thức nghệ thuật truyền thống bên hồ sen: Ca trù, hát xẩm, nhã nhạc cung đình, múa sen. Những trải nghiệm này vừa mang tính giáo dục văn hóa, vừa giúp du khách thư giãn, kết nối với thiên nhiên.

Không ít người chẳng có điều kiện kinh tế hay thời gian tới các hồ sen, họ đã tự thưởng cho mình một tách trà sen trên ban công, một bó sen trên bàn làm việc, hay chỉ là một bức ảnh sen trên màn hình điện thoại - cũng có thể mang lại cảm giác bình yên, giúp họ ngắt kết nối với muộn phiền, tìm về chốn an yên của bản thân.

Sen không hứa hẹn điều kỳ diệu nào, nhưng bằng chính vẻ đẹp giản dị và thông điệp sống sâu sắc, mọi người học được cách yêu đời, sống chậm lại, yêu thương mình và gia đình hơn. Giữa cuộc sống ồn ào, áp lực, việc ngắm một bông sen như một nốt trầm - nơi tâm trí được nghỉ ngơi, trái tim được sưởi ấm và tâm hồn được chữa lành.

THUYỀN ĐUONG

**TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ THỦ ĐỨC THÔNG BÁO
QUYẾT ĐỊNH TUYÊN BỐ
DOANH NGHIỆP PHÁ SẢN**

Thẩm phán phụ trách tiến hành thủ tục phá sản: Ông Danh Đời.
Doanh nghiệp bị tuyên bố phá sản: Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương. Địa chỉ trụ sở chính: 40/2A Đường số 6, Khu phố 5, phường Linh Tây, thành phố Thủ Đức, Thành phố Hồ Chí Minh.
Người đại diện theo pháp luật: Ông Nguyễn Thanh Cuộc, sinh năm 1960. Chức danh: Giám đốc.
Căn cứ khoản 12 Điều 9, Điều 54, khoản 1 Điều 79, Điều 81, Điều 83, Điều 107, Điều 108, Điều 110, Điều 111, Điều 130 của Luật Phá sản 2014;
Căn cứ Nghị định số 22/2015/NĐ-CP ngày 16/02/2015 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Phá sản 2014 về Quản tài viên và hành nghề quản lý, thanh lý tài sản; Căn cứ hồ sơ phá sản thụ lý số 04/TLST-PS ngày 26/4/2024 về Yêu cầu mở thủ tục phá sản đối với Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương;
Căn cứ Quyết định mở thủ tục phá sản số: 03/2024/QĐ-MTTPS ngày 08/7/2024 đối với Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương; Địa chỉ: 40/2A Đường số 6, Khu phố 5, phường Linh Tây, thành phố Thủ Đức, Thành phố Hồ Chí Minh.
Căn cứ Nghị quyết Hội nghị chủ nợ ngày 24/9/2024.
Xét thấy: Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương đã mất khả năng thanh toán, đã tạm ngưng hoạt động, không thể tổ chức lại hoạt động kinh doanh và tại Hội nghị

chủ nợ ngày 24/9/2024 các chủ nợ không có bảo đảm đã biểu quyết đề nghị Tòa án tuyên bố phá sản doanh nghiệp đối với Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương.

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Tuyên bố phá sản đối với:
Tên công ty: Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương.
Giấy chứng nhận đăng ký doanh nghiệp công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên, mã số doanh nghiệp: 0315219973, đăng ký lần đầu ngày 13/8/2018, đăng ký thay đổi Lần thứ 4 ngày 08/11/2021;
Mã số thuế: 0315219973;
Địa chỉ trụ sở chính: 40/2A Đường số 6, Khu phố 5, phường Linh Tây, thành phố Thủ Đức, Thành phố Hồ Chí Minh;
Người đại diện theo pháp luật: Ông Nguyễn Thanh Cuộc, sinh năm 1960. Chức vụ: Giám đốc.
Điều 2. Kể từ ngày quyết định này được ban hành:
1. Chấm dứt hoạt động của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương.
2. Định chỉ mọi giao dịch liên quan đến Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương.
3. Chấm dứt thực hiện nghĩa vụ tài chính đối với các khoản nợ của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương kể từ ngày ra quyết định này.
4. Chấm dứt hợp đồng lao động giữa Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương với người lao động. Quyền lợi của người lao động được giải quyết theo quy định của Bộ luật Lao động.
5. Chấm dứt quyền hạn của người đại diện theo pháp luật của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương - ông Nguyễn Thanh Cuộc, sinh năm 1960; chức vụ: Giám đốc.
6. Thu hồi con dấu của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng

Lập Phương để xử lý theo quy định pháp luật.

Điều 3. Phương án phân chia giá trị tài sản: Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương không còn tài sản.

Điều 4. Trong trường hợp sau khi tuyên bố phá sản mà Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương phát sinh tài sản thì việc phân chia giá trị tài sản theo thứ tự ưu tiên sau đây:

- Chi phí phá sản;
- Khoản nợ lương, trợ cấp thôi việc, bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, quyền lợi khác theo hợp đồng lao động;
- Nghĩa vụ tài chính đối với Nhà nước, khoản nợ không có bảo đảm phải trả theo danh sách chủ nợ đình kেম;
- Trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày nhận được quyết định hoặc được thông báo hợp lệ quyết định, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương, ông Lê Vĩnh Tường, các chủ nợ, Chi Cục Tài hành án dân sự thành phố Thủ Đức, Chi cục Thuế thành phố Thủ Đức, Phòng Đăng ký kinh doanh - Sở Kế hoạch và Đầu tư Thành phố Hồ Chí Minh có quyền đề nghị Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh xem xét lại, Viện kiểm sát nhân dân Thành phố thành phố Thủ Đức có quyền kháng nghị quyết định này./

Điều 5. Về lệ phí nộp đơn yêu cầu mở thủ tục phá sản: Người yêu cầu ông Lê Vĩnh Tường được miễn lệ phí theo quy định.

Điều 6. Quyết định này có hiệu lực thi hành kể từ ngày ra quyết định.
Điều 7. Trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày nhận được quyết định hoặc được thông báo hợp lệ quyết định, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Tư vấn Thương mại Thiết kế xây dựng Lập Phương, ông Lê Vĩnh Tường, các chủ nợ, Chi Cục Tài hành án dân sự thành phố Thủ Đức, Chi cục Thuế thành phố Thủ Đức, Phòng Đăng ký kinh doanh - Sở Kế hoạch và Đầu tư Thành phố Hồ Chí Minh có quyền đề nghị Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh xem xét lại, Viện kiểm sát nhân dân Thành phố thành phố Thủ Đức có quyền kháng nghị quyết định này./

TÒA ÁN NHÂN DÂN TP THỦ ĐỨC, TP HỒ CHÍ MINH

Không để lại tiền, để lại giá trị

Với nhiều tỷ phú, tiền bạc là công cụ, không phải mục tiêu sống. Giá trị mà họ muốn truyền lại cho con là năng lực, nghị lực và trách nhiệm. Như Warren Buffett từng nói: “Cha mẹ nên để lại cho con cái đủ để chúng cảm thấy mình có thể làm bất cứ điều gì, nhưng không quá nhiều để chúng chẳng muốn làm gì cả”.

Bill Gates, người sáng lập Microsoft nổi tiếng không chỉ vì tài sản hàng chục tỷ USD mà còn vì sự khắt khe với con cái. Ông và vợ cũ, bà Melinda, tuyên bố sẽ chỉ để lại cho mỗi con 10 triệu USD - chưa đầy 1% khối tài sản (hiện khoảng 130 tỷ USD, theo Bloomberg Billionaires Index 2025). Cặp đôi này đã hiến phần lớn tài sản cho Quỹ từ thiện Bill & Melinda Gates Foundation, với lý do “phục vụ nhân loại là di sản tốt đẹp nhất”. Trong một buổi phỏng vấn với Reddit AMA, Gates từng nhấn mạnh: “Tôi muốn các con phát triển sự nghiệp riêng, không phụ thuộc vào khối tài sản của tôi”. Ba người con của ông - Jennifer, Rory và Phoebe - đều được giáo dục theo cách “giới hạn và định hướng”, không dùng iPhone khi còn nhỏ, không có đặc quyền mua sắm và phải làm việc nhà. Jennifer Gates, ái nữ lớn nhất, đã tự xây dựng sự nghiệp riêng trong lĩnh vực y học và cưới chồng không phải tỷ phú, mà là một vận động viên cưỡi ngựa.

Là một trong những nhà đầu tư vĩ đại nhất lịch sử, Warren Buffett - CEO của Berkshire Hathaway - vẫn sống trong căn nhà mua từ năm 1958, đi làm bằng xe bình thường và dùng điện thoại Nokia “cục gạch” cho đến tận gần đây. Dù sở hữu khối tài sản hơn 130 tỷ USD, ông cho rằng “sinh ra đã có cả triệu đô là một bất công”. Buffett từng nói rõ ông sẽ chỉ để lại “một phần rất nhỏ” tài sản cho ba người con, phần còn lại quyên góp cho từ thiện. “Tôi không muốn con tôi nghĩ rằng chúng đặc biệt chỉ vì bố chúng giàu”, ông phát biểu tại Đại hội cổ đông Berkshire năm 2014. Ba người con của ông - Susie, Howard và Peter đều theo đuổi các ngành nghề riêng biệt và từng gặp khó khăn khi lập nghiệp. Chính Buffett là người khuyến khích họ “vấp ngã và tự đứng lên”.

Michael Bloomberg - tỷ phú sáng lập Bloomberg LP, cựu Thị trưởng New York từng tuyên bố sẽ để phần lớn tài sản (hiện hơn 90 tỷ USD) cho từ thiện thông qua Quỹ Bloomberg Philanthropies. Ông không tin vào việc “chuyển tiền thừa kế qua các thế hệ”. Trong bài viết cho tạp chí Bloomberg Businessweek, ông nói: “Cha mẹ tôi làm việc chăm chỉ để tôi có cơ hội. Trách nhiệm của tôi là trao lại điều đó cho xã hội, không chỉ cho con mình”. Các con gái

Những người cha tỷ phú bắt con tự lập

● Bill Gates rất khắt khe với con cái. (Ảnh: Bill Gates)

● Buffett là người khuyến khích con cái “vấp ngã và tự đứng lên”. (Ảnh: Getty)

● Mark Zuckerberg có kế hoạch dạy con từ nhỏ. (Ảnh: Mark Zuckerberg)

Ở Hollywood hay Thung lũng Silicon, không hiếm gặp những tỷ phú sống xa hoa với máy bay riêng, siêu xe và biệt thự triệu đô. Nhưng bên cạnh ánh hào quang đó, một bộ phận giới siêu giàu lựa chọn không để lại tiền cho con cái, hoặc nếu có, thì là rất ít. Từ Bill Gates, Warren Buffett cho đến Michael Bloomberg, nhiều người cha quyền lực này đều có chung triết lý dạy con “nếu muốn thứ gì, con phải tự làm ra nó”.

ông, Georgina và Emma, đều phải tự lập trong sự nghiệp: một người theo đuổi nghệ thuật cưỡi ngựa, người kia hoạt động trong ngành truyền thông. Dù họ mang họ “Bloomberg”, nhưng họ không có đặc quyền miễn phí trong công việc hay đời sống.

Đồng tình, Mark Zuckerberg dạy con “giàu lòng trắc ẩn, không cần giàu tiền bạc”. Năm 2015, khi con gái đầu lòng chào đời, Mark Zuckerberg và vợ - Priscilla Chan tuyên bố sẽ dành 99% cổ phần Facebook (nay là Meta) cho các hoạt động từ thiện. Thư gửi con gái Maxima không nói gì đến việc để lại tài sản, mà tập trung vào việc “xây dựng một thế giới tốt đẹp hơn”. Zuckerberg và Chan sáng lập Chan Zuckerberg Initiative, đặt mục tiêu xóa bỏ bệnh tật trong vòng một thế kỷ. Hai người con gái

của họ được nuôi dạy trong môi trường khiêm tốn: không có bảo mẫu riêng 24/7, không ở biệt thự quá xa hoa và được khuyến khích tham gia hoạt động cộng đồng từ nhỏ. Zuckerberg từng chia sẻ trong một hội nghị công nghệ: “Chúng tôi muốn các con hiểu rằng thế giới này không xoay quanh mình. Nếu con muốn thay đổi điều gì đó, con phải hành động”. Ông cũng từng nói: “Chúng tôi muốn con gái mình lớn lên trở thành một người biết giúp đỡ cộng đồng, không phải chỉ là người thừa kế một tài sản lớn”.

Tỷ phú Trung Quốc Jack Ma - nhà sáng lập Alibaba nổi tiếng với quan điểm giáo dục con cái độc lập. Dù giàu có bậc nhất châu Á, ông từng tuyên bố: “Tôi có tiền, nhưng không có nghĩa con tôi sẽ được thừa kế tất cả”. Jack Ma nói rằng

ông dạy con từ nhỏ cách đối mặt với thất bại. “Tôi không dạy con cách trở thành người giàu. Tôi dạy nó cách làm người bình thường”. Theo báo South China Morning Post (thuộc sở hữu của Alibaba), Jack Ma từng nói trong một buổi chia sẻ tại đại học rằng ông không để lại gia sản vì “sợ con cái lười biếng, mất động lực sống”.

Tự lập là món quà quý giá nhất

Tại sao những người cha tỷ phú này lại chọn cách không “truyền ngôi” bằng tiền? Lý do không nằm ở sự khắt khe, mà ở sự tỉnh táo. Họ hiểu rằng, tiền bạc có thể tạo điều kiện, nhưng cũng dễ dàng nuôi dưỡng sự phụ thuộc. Một đứa trẻ lớn lên trong nhung lụa, không cần nỗ lực mà vẫn có tất cả, sẽ khó lòng phát triển năng lực sống thực tế. Và khi dòng tiền dừng

lại, hoặc khi thế giới thay đổi, sự mong manh của tài sản sẽ lộ rõ. Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra rằng một tỷ lệ lớn những gia đình siêu giàu sẽ mất sạch tài sản sau hai thế hệ. Nguyên nhân không nằm ở thị trường hay rủi ro khách quan, mà xuất phát từ chính nội lực yếu kém của thế hệ sau: thiếu mục tiêu, thiếu khả năng và sống trong ảo tưởng đặc quyền. Những người cha tỷ phú không muốn điều đó xảy ra với con mình. Như Warren Buffett từng nói: “Nếu tôi để lại tài sản mà chúng không đủ năng lực để quản lý, thì đó là một thảm họa”.

Nói cách khác, những người cha đứng trên đỉnh cao tài chính không trao toàn bộ gia sản cho con cái không phải vì thiếu tình yêu thương, mà chính vì họ muốn dành cho con điều quý giá hơn. Đó là bài học tự lập, hay tinh thần học hỏi không ngừng, lòng kiên trì, ý thức cộng đồng và khả năng xây dựng giá trị thay vì chỉ tiêu thụ tiền bạc - một di sản không thể đo đếm bằng tiền. Tự lập không đồng nghĩa với “tự sinh, tự diệt”. Ngược lại, hầu hết các tỷ phú đều chuẩn bị cho con một nền tảng vững chắc về giáo dục, tư duy và môi trường phát triển. Những người cha giàu có này muốn con mình có cơ hội vấp ngã, học cách phục hồi và tạo dựng giá trị riêng, chứ không sống trong chiếc “kén bằng vàng”. Steve Jobs từng nói: “Bạn không thể kết nối các dấu chấm khi nhìn về phía trước. Bạn chỉ có thể kết nối chúng khi nhìn lại”. Vì vậy, điều quan trọng không phải là ngăn con khỏi thất bại, mà là để chúng có quyền thất bại, từ đó hình thành bản lĩnh và giá trị sống của riêng mình.

Không ít con của các tỷ phú đã chọn những con đường rất khác với “cái bóng” của cha mẹ. Điển hình, Jennifer Gates, con gái Bill Gates, theo đuổi sự nghiệp y học. Brooklyn Beckham, con trai David Beckham, làm nhiếp ảnh gia. Thậm chí, nhiều người còn làm phục vụ, pha chế, tình nguyện viên từ khi còn rất trẻ. Họ học cách lao động, tự quyết định và chịu trách nhiệm - những điều tiền bạc không thể dạy.

Nhìn vào Việt Nam, tinh thần tự lập cũng đang trở thành lựa chọn của không ít bạn trẻ. Nhiều người chọn khởi nghiệp từ con số 0, làm nghề tự do, về quê làm nông nghiệp sạch, hay thử thách bản thân ở các thị trường nước ngoài. Không ít người từ chối “đường an toàn” để tìm một hướng đi có ý nghĩa hơn với chính họ. Đây chính là thời điểm mà triết lý sống “tự lập là món quà quý giá” trở nên gần gũi hơn bao giờ hết. Trong một xã hội đang dịch chuyển từ “ổn định” sang “linh hoạt”, từ “truyền thống” sang “đa sắc”, tinh thần tự lập sẽ là “bộ công cụ sống” quan trọng nhất mà mỗi người có thể mang theo suốt đời. **ĐIỀU BẢO**

Khi gánh nặng đè lên đôi vai người mẹ

Bước vào ngôi nhà rộng vài chục mét vuông của chị Nguyễn An Mai (sinh năm 1988, sống ở khu vực Cầu Giấy, Hà Nội), mọi người không khỏi ngạc nhiên khi nhìn một đứa trẻ độ ba, bốn tuổi đang tự chơi, tự ngủ, không hề nhõng nhẽo hay quấy phá. Được biết, chị Mai đã làm mẹ đơn thân được gần ba năm nay. Chị hiện đang sống với con gái nhỏ tại một căn phòng thuê trong dãy trọ dành cho sinh viên.

Căn phòng khoảng 25m² là nơi hai mẹ con ăn, ngủ, nấu nướng, sinh hoạt cá nhân. Diện tích gần như không đủ để con trai chị có thể bày bừa nghịch ngợm như các em bé đồng trang lứa. Chị Mai chia sẻ: “Tôi hiện đang làm một nhân viên văn phòng, trước khi có con, thu nhập của tôi không quá cao, nhưng đủ để cho bản thân có một cuộc sống thoải mái mua sắm, đi chơi, du lịch và gửi về cho bố mẹ ở dưới quê một chút”.

Khoảng ba năm trước, chị Mai cùng một người bạn lâu năm hẹn hò. Sau một thời gian yêu nhau, chị Mai phát hiện mình có thai và mong muốn xây dựng hạnh phúc gia đình với bạn trai. Nhưng người đàn ông “Sở Khanh” trước đây từng hứa hẹn với chị bao nhiêu điều, nay lại quay đầu ra đi, chối bỏ trách nhiệm. Không đành lòng phá bỏ đứa bé, chị sinh và nuôi nấng con một mình.

Chị cho biết, gánh nặng lớn nhất khi làm mẹ đơn thân là mọi trách nhiệm về kinh tế, giáo dục con cái người mẹ đều “gồng” mình lên gánh. Chị tâm sự: “Trong thời gian mang thai, ngoài tiền lương mỗi tháng làm việc công ty, tôi bán hàng online để có thêm thu nhập liên tục cho đến một tháng trước khi sinh mới nghỉ. Sau khi con ra đời, tôi gần như cắt giảm mọi khoản chi phí cá nhân để lo cho con”. Chị cho biết, có rất nhiều đêm chị mất ngủ, rơi vào bế tắc vì lo nghĩ đến tương lai khi cho con đi nhà trẻ sớm để mẹ quay trở lại với công việc.

Chị Mai cho biết, chị đang có ý định nghỉ công việc trên thành phố vào cuối năm 2025, đưa con về quê, kiếm công việc tại một khu doanh nghiệp để có thể nuôi con ăn học đàng hoàng. Chị nói: “Mức chi phí sống ở thành phố rất cao, chưa kể sau này tôi phải tìm trường cho con đi học. Không có sự hỗ trợ của người chồng hay gia đình nhà nội, tôi hoàn toàn phải lo nghĩ mọi thứ. Tôi muốn dọn về quê, để bố mẹ đỡ đỡ dần, mức sinh hoạt phí thấp hơn, công việc ở các nhà máy sẽ cho tôi có khoảng thời gian buổi tối gần gũi, dạy dỗ con khi cháu lớn hơn”.

Câu chuyện thứ hai thuộc về chị Thu Thảo (sinh năm 1980, sống tại Hà Nội), chị Thảo quen và kết hôn với người chồng đầu tiên ở độ tuổi khá trẻ khi cả hai vừa mới tốt nghiệp đại học. Tình yêu thời sinh viên khiến cho hai vợ

Dưới những hiên nhà thiếu bóng người cha

● Nhiều nghiên cứu khoa học cho thấy cuộc sống thiếu vắng một trong hai người bố hoặc mẹ có thể ảnh hưởng tâm lý của con trẻ trong tương lai. (Ảnh minh họa - Nguồn: PNG)

● Gia đình của chị An Mai thiếu vắng hình bóng người cha, người chồng. (Ảnh: NVCC)

Ai cũng mong muốn có một gia đình đầy đủ tình yêu thương của cha mẹ. Nhưng với cuộc sống cởi mở ngày nay, trong nhiều gia đình ở Việt Nam, hình ảnh người cha đang dần khuyết thiếu. Điều này để lại khoảng trống trong trái tim của người mẹ, đứa con thơ.

chồng không ngại ngần tiến tới hôn nhân. Tuy nhiên, đối diện với cuộc sống cơm áo, gạo tiền, hai vợ chồng chị dần nảy sinh mâu thuẫn. Đặc biệt sau khi có một người con trai chung, chị Thảo và chồng thường xuyên xảy ra bất đồng quan điểm. Mỗi quan hệ mẹ chồng, nàng dâu cũng tạo ra áp lực vô hình lên cuộc sống của chị.

Khi con vừa tròn 5 tuổi, chị đã ly hôn với chồng, xách vali về nhà mẹ đẻ, bắt đầu cuộc sống của người mẹ đơn thân. Vốn là người chăm chỉ, chịu khó, thân thiện, dễ mến, chị nhanh chóng có được việc làm với mức thu nhập tương đối tốt. Bố mẹ luôn hỗ trợ chị Thảo chăm con. Tuy nhiên, chị không có nhiều thời gian dành cho con trai. Chị tâm sự: “Một đôi vợ chồng cùng nhau nuôi dạy một đứa trẻ đã khó khăn. Còn tôi chỉ có một mình, trên có bố mẹ già, dưới còn con thơ.

Tôi thường cố gắng hết sức làm việc, tăng ca có thêm thu nhập, để dành đầu tư cho con học cấp III, đại học sau này”.

Có lẽ, vì không có đủ thời gian ở bên cạnh thường xuyên để tâm sự, trò chuyện cùng con, nên giữa con trai và mẹ luôn có khoảng cách vô hình, càng lớn, chị càng khó hiểu tâm tư của các bé trai trong độ tuổi dậy thì. Con trai chị cũng thường ngại ngại khi chia sẻ những thay đổi về tâm, sinh lý tuổi mới lớn.

Chị tâm sự: “Có những lúc con vỡ giọng, tò mò về cảm xúc, thay đổi của tuổi dậy thì nhưng lại bẽn lẽn, xấu hổ không dám chia sẻ với tôi. Chồng tôi đã lâu không liên hệ với tôi và con trai. Cho nên, tôi đành nhờ em trai mình để tâm và thi thoảng đi chơi, nói chuyện riêng với con, nhưng không phải lúc nào em tôi cũng có thời gian rảnh. Vì vậy, bản thân tôi phải quan sát, chia sẻ

với những ông bố, bà mẹ khác để tìm cách hỗ trợ con”.

Cho đến những nỗi ám ảnh mang tên... hôn nhân

Một gia đình không trọn vẹn còn ảnh hưởng rất mạnh mẽ đến cảm xúc, tâm lý của những đứa trẻ khi lớn lên. Lấy ví dụ như câu chuyện của Thúy Hà (sinh năm 1996, sống tại Long Biên, Hà Nội). Hà cho biết, bố mẹ cô ly hôn vào năm Hà học cấp III. Thay vì khóc lóc hay cảm thấy hoang mang, lo lắng, Hà lại vô cùng nhẹ nhõm trong lòng. Cô chia sẻ: “Từ khi tôi còn bé, tôi thường xuyên nghe tiếng cãi nhau của bố mẹ. Bố mẹ tôi không hợp nhau, thậm chí còn không thiện cảm với nhau. Bố mẹ tôi kết hôn do sự mồi lái, thúc giục của hai gia đình”. Sau khi có hai người con với nhau, bố mẹ của Thúy Hà đã ly thân ngay trong nhà của mình, ăn riêng, ngủ riêng và có cuộc sống tách biệt.

Cô tâm sự, sau khi bố mẹ ly hôn, Hà dọn về sống cùng mẹ, em gái theo bố. Từ đó, Hà trở thành điểm tựa cho mẹ của mình, cô gánh vác phần lớn công việc trong gia đình. Hà có thể sửa điện, sửa xe, lắp đặt các thiết bị điện tử, nấu cơm, dọn dẹp nhà cửa,... Cuộc sống tự lập khiến cho cô dần quen với việc ở một mình, không cần có người bạn đời bên cạnh hỗ trợ, chia sẻ.

Hà nói: “Hình ảnh bố mẹ tôi to tiếng, tranh cãi nhau tới tận nửa đêm, khiến tôi cảm thấy rất mệt mỏi. Tôi cảm thấy cuộc sống hiện tại của mình đang rất tốt, có mức lương cao, công việc yêu thích, đủ khả năng không cần dựa dẫm vào bất kỳ ai cả về cảm xúc và vật chất”.

Khác với Thúy Hà, Ánh Ngọc (sinh năm 1994, sống tại Hà Nội) lại có thiên mưu cầu về tình cảm. Ngọc cho biết, bố mẹ Ngọc ly hôn từ khi cô còn bé xíu. Mẹ cô ở vậy, làm mẹ đơn thân chăm sóc con cái. Nhưng, bố Ánh Ngọc rất yêu thương cô, ông thường xuyên gửi tiền trợ cấp, đến thăm và đưa Ngọc đi chơi vào cuối tuần. Bản thân bố Ánh Ngọc cũng không đi bước nữa.

Tuy nhiên, cả bố và mẹ của Ánh Ngọc đều là những người bận rộn, thường xuyên đi công tác xa nhà. Có những tháng, Ngọc không gặp được cả bố, mẹ, cô chỉ lủi thủi một mình trong căn nhà rộng rãi. Đặc biệt, bố Ngọc thường đi công tác xa, có những đợt vài tháng, thậm chí nửa năm bố con không gặp nhau một lần. Vì vậy, cô luôn khát khao có một gia đình hạnh phúc.

Điều này, đẩy Ngọc vào mối quan hệ tình cảm thiếu lành mạnh. Cô tâm sự: “Tôi đã từng hẹn hò nhiều lần, nhưng chỉ gặp những người thiếu nghiêm túc trong chuyện tình cảm. Thực tế, chỉ cần ai đối xử tốt với tôi một chút, tôi đều đem tất cả hy vọng vào họ. Tôi mong muốn kết hôn với người đàn ông vững vàng về tài chính và nghiêm túc trong mối quan hệ nam nữ”. Đã rất nhiều lần, Ánh Ngọc bị lừa tiền, lợi dụng tình cảm chỉ vì mong muốn được người khác quan tâm, yêu thương thật nhiều, bù đắp lại cảm giác cô đơn trong cuộc sống gia đình.

Cô cho biết: “Hiện tại, tôi vẫn luôn khao khát có được những người bạn, người yêu thương tôi thật lòng. Nhưng, tôi đang cố gắng tránh khỏi mối quan hệ độc hại bằng cách sàng lọc bạn bè, tinh táo hơn khi hẹn hò, tránh tự gây tổn thương cho bản thân”.

Thực tế, đã có rất nhiều nghiên cứu chỉ ra rằng, một gia đình không hạnh phúc, thiếu hơi ấm của người cha, người mẹ ảnh hưởng trực tiếp đến tâm lý của đứa trẻ khi lớn lên. Con trẻ khao khát yêu thương đến mức mù quáng dễ rơi vào “bẫy” của những kẻ lừa đảo. Mặt khác, có những em nhỏ sau khi trưởng thành trở nên sợ hãi tình yêu, hôn nhân. Vì nhiều lý do, bố mẹ các em đã để lại vết thương, hình ảnh xấu xí, ám ảnh về tình yêu đôi lứa.

HƯƠNG NGỌC

Chuyện không mới,
nhưng không cũ

Một trong những chiêu trò quen thuộc nhất là giả mạo cơ quan nhà nước. Đối tượng thường xưng là công an, tòa án, thậm chí viện kiểm sát, gọi điện thông báo người nghe đang bị điều tra vì liên quan đến một vụ án nào đó. Trong lúc nạn nhân còn hoang mang, chúng yêu cầu cung cấp số CMND, tài khoản ngân hàng, thậm chí chuyển tiền để “xác minh thông tin”...

Mới đây, Bưu điện Việt Nam phát đi cảnh báo, tình trạng giả danh Bưu điện Việt Nam gửi tin nhắn thông báo kích hoạt thẻ hội viên để chiếm đoạt tài sản gần đây đang bùng phát trở lại với kịch bản dẫn dụ ngày càng tinh vi hơn trước.

Chị N.T.C (Hà Nội) đặt mua quần áo qua mạng. Sau khi nhận hàng, chị C. chuyển khoản thanh toán qua số tài khoản ngân hàng do một người tự xưng là shipper cung cấp qua tin nhắn SMS. Sau khi thanh toán, chị C nhận được tin nhắn từ một số điện thoại cá nhân thông báo “đã kích hoạt thành công thẻ hội viên” với mức phí duy trì 4,6 triệu đồng mỗi tháng và sẽ tự động trừ tiền nếu chị không hủy đăng ký. Tiêu đề tin nhắn là “(TB) BUU DIEN VIET NAM”, khiến chị C. lầm tưởng đây là thông tin do Tổng Công ty Bưu điện Việt Nam gửi.

Tiếp đó, các đối tượng tiếp tục chiêu: Gửi loạt tin nhắn hướng dẫn truy cập đường link giả mạo, yêu cầu thực hiện các bước “hủy thẻ”, “nhận lại tiền”. Chị C. đã hoảng loạn và liên tục chuyển tiền theo các yêu cầu “phí khiếu nại”, “phí xác minh”... và bị lừa đảo tổng cộng lên đến 200 triệu đồng. Thực chất đây là cái bẫy đã được các đối tượng tính toán và dàn dựng tinh vi hòng chiếm đoạt tài sản.

Để tăng độ tin cậy, đối tượng lừa đảo còn nhắn tin hướng dẫn nạn nhân đến trụ sở Bưu điện Việt Nam và liên hệ bộ phận chăm sóc khách hàng theo số hotline giả mạo để khiếu nại, đòi bồi thường. Đây là một hành vi lừa đảo trắng trợn, liêu lĩnh, cực kỳ nguy hiểm, với mức độ ngày càng táo tợn, thách thức pháp luật của các đối tượng nhằm tìm mọi cách lừa đảo khách hàng. Ngay sau khi tiếp nhận thông tin đầu tiên của khách hàng phản ánh, Bưu điện Việt Nam đã hướng dẫn khách hàng tới trình báo sự việc với cơ quan Công an, đồng thời sẽ phối hợp chặt chẽ để điều tra, truy vết và xử lý nghiêm các đối tượng vi phạm pháp luật.

Theo đại diện Bưu điện Việt Nam, đây là hành vi vi phạm pháp luật nghiêm trọng, là màn kịch lừa đảo tinh vi đánh vào sự tin tưởng và thiếu đề phòng của khách hàng để thực hiện hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Các hành vi này gây hoang mang dư luận và làm tổn hại nghiêm trọng tới uy tín, thương hiệu, hình ảnh của Tổng Công

Khi “AI lừa đảo” len lỏi vào cuộc sống

Mỗi ngày, phần lớn chúng ta vẫn nhận các cuộc gọi mạo danh công an, ngân hàng hay người thân. Các hình thức lừa đảo đang ngày càng biến tướng, sử dụng công nghệ cao như Deepfake, giả giọng AI và đầu số quốc tế mạo danh...

● Các đối tượng và tang vật vụ án đánh bạc 1.000 tỷ đồng ở Thái Bình đã sử dụng công nghệ AI tạo video khuôn mặt giả mạo của chủ tài khoản. (Ảnh: C.A Thái Bình)

● Cảnh báo của Bưu điện Việt Nam

Không chuyển tiền khi bị đe dọa

Cảnh báo mới đây của Bộ Công an qua tin nhắn đến người dân đã thông tin: Xuất hiện tình trạng tội phạm lợi dụng các hình ảnh, video của người dân được công khai trên không gian mạng để chỉnh sửa, cắt, ghép tạo nội dung nhay cảm nhằm đe dọa, tống tiền. Khuyến cáo người dân: Cảnh giác khi nhận được các tin nhắn, cuộc gọi có nội dung như trên; Không chuyển tiền khi bị đe dọa; Khi phát hiện dấu hiệu bị lừa đảo, cưỡng đoạt tài sản cần nhanh chóng trình báo Cơ quan Công an nơi gần nhất và phản ánh qua ứng dụng VNeID.

ty Bưu điện Việt Nam cũng như niềm tin của người tiêu dùng đối với doanh nghiệp. Đại diện Bưu điện Việt Nam khẳng định, Bưu điện Việt Nam không phát hành bất kỳ loại thẻ hội viên/thành viên nào. Đặc biệt không yêu cầu khách hàng truy cập vào các đường link, quét mã QR để hủy thẻ. Bưu tá Bưu điện luôn mặc đồng phục, mang thẻ nhân viên, chủ động liên hệ trước khi giao hàng và tuyệt đối không yêu cầu chuyển khoản trước. Doanh nghiệp này cũng luôn nêu cao cảnh giác trước mọi tin nhắn, cuộc gọi tự xưng là “nhân viên Bưu điện” với những yêu cầu bất thường; tuyệt đối không chuyển tiền/thanh toán bất cứ khoản hàng; không truy cập vào các đường link lạ, đặc biệt là các đường link có nội dung yêu cầu cung cấp thông tin hoặc thanh toán; không cung cấp thông tin cá nhân, số tài khoản cho người lạ. Khi gặp trường hợp nghi vấn, hãy lập tức từ chối thực hiện và ngừng tương tác với các đối tượng, đồng thời liên hệ số Hotline: 1900545481, Fanpage Vietnam Post - Bưu điện Việt Nam để được hỗ trợ nhanh nhất hoặc trình báo cơ quan công an gần nhất để được xử lý. Các chiêu trò của tội phạm

Thời gian gần đây, nhiều ngân hàng đồng loạt khuyến cáo khách hàng về các chiêu trò lừa đảo của tội phạm công nghệ. Chị L.Th.H. (quận Thanh Xuân, Hà Nội) cho biết, một tháng trở lại

đây chị liên tục nhận được cuộc gọi từ số 024 89891117. Chị bấm vào nghe thì đầu dây bên kia là tổng đài tự động tự xưng là của một ngân hàng, thông báo chị đã đủ điều kiện mở thẻ tín dụng. “Tổng đài tự phát thông tin: Chúc mừng quý khách đã đủ điều kiện phát hành thẻ tín dụng tại ngân hàng. Nếu khách hàng có nhu cầu, bấm phím 1 hoặc nhấn phím 0 để được giao dịch viên hỗ trợ”. Tôi không có nhu cầu mở thêm thẻ tín dụng và biết đây là cuộc gọi lừa đảo, bởi ngân hàng không có tổng đài tự động liên hệ với khách như vậy”, chị L.Th.H. cho hay.

Vietcombank cũng cho biết xuất hiện và gia tăng hình thức lừa đảo mạo danh nhân viên/tổng đài Vietcombank liên hệ mời phát hành thẻ tín dụng. Thủ đoạn của kẻ gian là tự nhận nhân viên ngân hàng rồi gọi điện, gửi tin nhắn SMS, Zalo... để thuyết phục khách hàng mở thẻ ghi nợ hoặc thẻ tín dụng.

Cách thứ hai là đối tượng lừa đảo yêu cầu khách hàng cung cấp thông tin như dãy số in trên thẻ, hình ảnh thẻ... Sau đó, chúng liên kết thẻ của khách hàng với ví điện tử của bọn chúng, từ đó chiếm đoạt tiền trong thẻ của khách hàng. “Để tránh bị tội phạm chiếm đoạt tiền, khách hàng tuyệt đối không cung cấp các thông tin bảo mật như thông tin thẻ, mật khẩu ứng dụng, mã OTP cho bất kỳ ai”, Vietcombank khuyến cáo khách hàng.

Ngoài chiêu trò trên, BIDV cho biết, một trong những thủ

đoạn lừa đảo phổ biến hiện nay mà tội phạm áp dụng là tuyển cộng tác viên online làm nhiệm vụ online để nhận “hoa hồng”. Mặc dù hình thức lừa đảo này không mới và được cơ quan chức năng cảnh báo nhiều nhưng vẫn có người không thoát được ma trận này. BIDV khuyến cáo khách hàng tuyệt đối không chuyển khoản, nạp tiền theo yêu cầu của các đối tượng lạ hoặc cung cấp thông tin tài khoản ngân hàng, mã OTP.

Chuyên gia cảnh báo AI có thể mạo danh chủ tài khoản

Nhóm đối tượng trong vụ đánh bạc 1.000 tỷ đồng ở Thái Bình đã sử dụng công nghệ AI tạo video khuôn mặt giả mạo của chủ tài khoản để vượt qua lớp bảo mật mà không cần sự tham gia trực tiếp của chủ tài khoản. Vụ việc này đặt ra câu hỏi: Đối tượng này làm thế nào đã qua mặt được hàng rào xác thực sinh trắc học trên app ngân hàng?

Mới đây, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Thái Bình đã ra Quyết định khởi tố vụ án hình sự, khởi tố 21 bị can về tội đánh bạc và rửa tiền. Vụ việc gây xôn xao dư luận khi đây là đường dây hoạt động tinh vi, lần đầu tiên tại Việt Nam ghi nhận việc sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để phạm tội. Đáng chú ý, ngoài hành vi tổ chức đánh bạc, các đối tượng còn thực hiện rửa tiền bằng cách thuê người mở tài khoản ngân hàng cho người chơi nạp tiền. Từ nước ngoài, các đối tượng điều khiển máy tính kết nối với điện thoại đã cài

sẵn ứng dụng ngân hàng, chuyển tiền qua nhiều tài khoản nhằm che giấu nguồn gốc.

Đặc biệt, với các giao dịch từ 10 triệu đồng trở lên yêu cầu xác thực sinh trắc học, chúng sử dụng công nghệ AI tạo video khuôn mặt giả mạo của chủ tài khoản để vượt qua lớp bảo mật mà không cần sự tham gia trực tiếp của chủ tài khoản.

Liên quan đến việc đối tượng lừa đảo sử dụng công nghệ AI tạo video khuôn mặt giả mạo của chủ tài khoản để vượt qua lớp bảo mật mà không cần sự tham gia trực tiếp của chủ tài khoản, ông Vũ Ngọc Sơn, Trưởng ban Công nghệ (Hiệp hội An ninh mạng Quốc gia) cho rằng, vụ việc này sẽ được các cơ quan chức năng làm rõ và cung cấp thông tin. Tuy nhiên, ở góc độ kinh nghiệm thực tiễn cá nhân, ông Sơn nhận định: “Có thể các đối tượng sẽ sử dụng các thiết bị điện thoại Android đã được root”.

Ông Sơn lý giải, root điện thoại là một thuật ngữ để chỉ các điện thoại đã có sự can thiệp, chỉnh sửa để người dùng (ở đây là nhóm tội phạm) có thể giành quyền truy cập cấp cao nhất (root access) trên thiết bị. Thực tế thì quyền root là quyền mà nhà sản xuất hoặc hệ điều hành Android thường khóa lại để bảo đảm an toàn hệ thống và dữ liệu. Tuy nhiên, với một số điện thoại Android thì việc có được quyền root không phải khó, nhất là khi điện thoại đã nằm trong tay tội phạm.

Với các điện thoại đã được root này, đối tượng sẽ thiết lập một camera ảo, về bản chất là một phần mềm nhưng được “gán nhãn” là camera để đánh lừa các ứng dụng trên điện thoại root, thay vì lấy hình ảnh từ camera vật lý thì sẽ lấy thông qua camera ảo. Bằng cách này, các đối tượng sẽ sử dụng video có sẵn (hoặc dựng bằng AI) để lừa app ngân hàng rằng người dùng đang xác thực sinh trắc học. Từ đó có thể qua mặt được app ngân hàng. Lúc này, với app ngân hàng, tín hiệu nhận được từ camera ảo không khác gì từ camera vật lý, do vậy vẫn cho phép xác thực sinh trắc học như bình thường.

Ông Sơn nhận định, có thể nói cuộc chiến lừa đảo là cuộc chiến giữa con người với con người, các giải pháp công nghệ rất quan trọng, nhưng không phải là tất cả. Chính vì vậy, vẫn cần sự tỉnh táo, cảnh giác từ chính những người dùng cuối. Ngoài ra, ông Sơn chia sẻ : “Không phải app ngân hàng nào cũng bị qua mặt bằng cách này vì có đưa thêm một số kỹ thuật để chống làm giả. Thế nên, mọi người không nên quá hoang mang. Trong kế hoạch sắp tới của Hiệp hội An ninh mạng Quốc gia, Deepfake AI là nội dung chúng tôi sẽ nghiên cứu kỹ và có những cảnh báo đến cộng đồng. Đặc biệt là các ảnh/clip được tạo bằng Deepfake bị sử dụng với mục đích tống tiền”...

UYÊN NA

Tiêu biểu, nói về cặp đôi “hồ phụ sinh hồ tử” của làng sân khấu Việt Nam, hẳn không thể bỏ qua hai cái tên: NSND Thế Lữ và NSND Nguyễn Đình Nghi. Họ là cha và con, là hai thế hệ nghệ sĩ lớn có duyên kỳ ngộ với sân khấu Việt Nam hiện đại. Dẫu mỗi người chọn cho mình một con đường riêng, phong cách riêng nhưng cả hai đều góp phần làm nên diện mạo của nghệ thuật sân khấu nước nhà qua từng thời kỳ chuyển mình.

NSND Thế Lữ: “Ông hoàng thơ ca” đến “anh cả” của làng sân khấu

Trước tiên, nói về người cha - NSND Thế Lữ hay còn được giới nghệ sĩ sân khấu trìu mến gọi bằng cái tên “anh cả” của làng sân khấu Việt Nam. Sở dĩ gọi như vậy bởi ông chính là người có công khai phá bộ môn kịch nói mới mẻ cho đất nước vào những năm giữa thế kỷ 20, cũng là người có công đầu đặt nền móng cho một “thánh đường” sân khấu mang bản sắc và vẻ đẹp riêng biệt của Việt Nam.

Thế nhưng, nếu chỉ nhắc đến Thế Lữ với vai trò người mở đường cho sân khấu kịch nói có lẽ vẫn chưa đủ để hình dung hết tài năng của người nghệ sĩ đa tài này. Ông còn là một trong số ít hiếm hoi tham gia đầy đủ cả ba thể loại chính của văn học nghệ thuật hiện đại Việt Nam, gồm kịch nói sân khấu, thơ trữ tình và văn xuôi. Điều đáng nể là ở cả ba lĩnh vực, ông không chỉ góp mặt mà đều là người đi tiên phong và có thành tựu sáng ngời.

NSND Thế Lữ tên thật là Nguyễn Thứ Lễ, sinh năm 1907 tại ấp Thái Hà, Hà Nội. Thời trẻ ông yêu thích hầu hết các môn nghệ thuật, ông học đàn, hát, vẽ tranh, rồi chuyên bút vẽ sang bút viết. Năm 1932, ông tham gia Tự lực văn đoàn và là một trong những cây bút chủ lực của 2 tờ báo “Phong hóa” và tờ “Ngày nay”. Ngoài là nhà báo tài hoa, ông còn toả sáng trong thể loại văn xuôi với loạt truyện trinh thám đầy ly kỳ, hội hợp: Vàng và máu, Bên đường Thiên Lô, Gối thuốc lá, Gió trắng ngàn, Trại Bò Tùng Linh. Hay những truyện ngắn lãng mạn mà ông đã vô tình thu thập trên các nẻo đường lang bạt: Một đêm trăng, Vì tình, Câu chuyện trên tàu thủy, Mau trí khôn, Một người say rượu, Câu chuyện đường rừng...

Cũng trong khoảng thời gian này, Thế Lữ bước chân vào con đường nghệ thuật bằng tài năng thơ ca và trở thành ngọn cờ đầu của phong trào Thơ mới. Với nhiều bài thơ bất hủ, ông đã góp phần đáng kể vào việc hiện đại hoá thơ ca Việt Nam. Ngay ở tập thơ đầu tiên có tựa đề “Mây vẫn thơ”, ông đã được văn học sử nước nhà ví như một thi sĩ ở cái thời “Thơ mới vừa ra đời” và ông “như vàng sao đột ngột hiện ánh sáng chói khắp cả trời thơ Việt Nam” (chữ của Hoài

Cặp đôi “hồ phụ sinh hồ tử” của làng sân khấu Việt Nam

● NSND, nhà thơ Thế Lữ. (Ảnh trong bài: Tư liệu)

● NSND, đạo diễn Nguyễn Đình Nghi.

Dân gian thường có câu “hồ phụ sinh hồ tử”, “cha nào con nấy” hay “con nhà tông không giống lông cũng giống cánh” - hàm ý về sự truyền thừa tài năng, khí chất và phẩm cách giữa các thế hệ trong một gia đình. Thực tế, trong dòng chảy nghệ thuật Việt Nam, có những cặp bố - con nổi tiếng, ghi dấu ấn đậm nét trong cùng một lĩnh vực hoặc tỏa sáng ở những con đường khác nhau.

Thanh và Hoài Chân trong tập Thi nhân Việt Nam). Đặc biệt bài “Nhớ rừng” gây thích thú, xúc động cho nhiều độc giả qua nhiều thế hệ. Có thể khẳng định hình tượng hổ trong bài thơ “Nhớ rừng” là đóng góp riêng biệt, độc đáo của ông cho một tác phẩm tiêu biểu của Thơ mới.

Với những thành tựu sáng ngời, Thế Lữ là một tên tuổi nổi bật trên văn đàn, thi đàn Việt Nam. Thế nhưng, sau hành trình miệt mài tìm kiếm và sáng tạo, ông dần nhận ra rằng: thơ, truyện, hay báo chí... dù giàu biểu cảm đến đâu, vẫn chưa đủ sức khắc họa trọn vẹn cái đẹp hữu hình. Do đó, ở cuối mùa Thơ mới, người nghệ sĩ giàu say mê này đã bỏ hết sau lưng để tìm đến một bộ môn nghệ thuật đầy quyến rũ và mới mẻ đối với Việt Nam là sân khấu kịch nói. Ông cho rằng kịch nói chính là một vũ khí sắc bén để truyền tải những ý tưởng tốt đẹp tới người xem, do đó ông tìm thấy cơ hội kết tinh vẻ đẹp của toàn bộ những thể loại văn chương từng gắn bó với mình để truyền đạt vào thể loại này.

Ngay từ những ngày đầu bước vào sân khấu, Thế Lữ đã xác định: Nghệ thuật kịch trường Việt Nam sẽ được cải tiến, có một địa vị xứng đáng, sẽ xây nền đắp móng trên đời sống xã hội Việt Nam. Với niềm đam mê, hào hứng và tinh

thần trách nhiệm, ông đã góp phần không nhỏ vào việc thực hiện mục tiêu trên. Dù là trong vai trò diễn viên hay đạo diễn, Thế Lữ đều dồn hết tâm huyết vào từng vở diễn.

Hàng loạt tác phẩm sân khấu ra đời, tạo được tiếng vang lớn. Trong đó, vở kịch dài Kim Tiền được xem là dấu mốc quan trọng, đánh dấu sự xuất hiện của một đạo diễn Việt Nam mang tên Thế Lữ. Đây cũng là một trong những thành công đáng nhớ của sân khấu kịch nói Việt Nam trước Cách mạng Tháng Tám. Cứ thế, Thế Lữ bén duyên với sân khấu kịch nói bằng con mắt và tấm lòng của một nhà thơ, nhà văn, nhà báo, nhà mỹ thuật.

Những ban kịch Tinh Hoa, Thế Lữ, Anh Vũ của ông lần lượt ra đời. Những hoạt động dàn cảnh và biểu diễn kịch của ông ghi dấu ấn mạnh mẽ trên sân khấu Hà Nội những năm 30 đến 40 thế kỷ trước. Trong 9 năm kháng chiến chống thực dân Pháp, ông vẫn miệt mài với biết bao vở kịch dài ngắn được phục vụ cho quân chúng, động viên sức người, sức của cho cuộc kháng chiến trường kỳ. Sau năm 1954, khi hòa bình lập lại, ông tiếp tục đảm nhận vai trò phụ trách của Đoàn Kịch nói Trung ương (nay là Nhà hát Kịch Việt Nam), tham gia biên kịch, đạo diễn, biểu diễn cho biết bao tác phẩm.

Nói không sai khi cho rằng tên tuổi Thế Lữ gắn liền với sự phát triển của nghệ thuật sân khấu nước nhà, nhất là bộ môn kịch nói. Từ công khai phá của ông, đến nay, đã có biết bao thế hệ nghệ sĩ tài năng và những vở diễn kinh điển đi vào lịch sử sân khấu nước nhà. Việc trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh cho Thế Lữ vào năm 2000 chính là sự ghi nhận xứng đáng cho những cống hiến to lớn và bền bỉ của ông đối với nền nghệ thuật dân tộc.

NSND Nguyễn Đình Nghi: Đạo diễn “lão làng” của sân khấu kịch nói

Khác với người cha đa tài NSND Thế Lữ, người thành công ở nhiều lĩnh vực nghệ thuật khác nhau, NSND Nguyễn Đình Nghi - con trai trưởng của ông sinh ra chỉ thuộc về sân khấu. Nguyễn Đình Nghi sinh năm 1928 tại Hải Phòng. Ngay từ nhỏ ông đã bộc lộ khả năng sân khấu đặc biệt của mình. Ông tham gia diễn kịch và trở thành một diễn viên được yêu mến. Rồi ông đi học đạo diễn ở Nga, bảo vệ luận án Phó tiến sĩ sân khấu tại Viện sân khấu danh tiếng Luittraxki.

Đối với Nguyễn Đình Nghi, người thầy nghệ thuật lớn nhất cuộc đời của ông chính là cha mình: “Cha tôi đã dạy tôi những điều không trường lớp nào dạy nổi”. Thế Lữ luôn là

niềm tự hào, niềm khích lệ lớn trên con đường nghệ thuật của ông. Quả thật, chính Thế Lữ là người “truyền lửa” giúp cho con trai mình tự tin hơn để nối nghiệp cha. Nguyễn Đình Nghi từng thú nhận Thế Lữ đã di truyền cho ông một tín niệm về nghề đạo diễn rất giản dị và hệ trọng: Thế loại kịch Việt Nam hiện đại phải biết kể chuyện một cách Việt Nam và cách kể chuyện Việt Nam phải biết tiếp nhận, tích hợp sân khấu cổ truyền Việt Nam, bằng cách kể chuyện theo nguyên tắc mỹ học: tả ý, tả thần.

Có lẽ chính nhờ được tiếp thu những kiến thức tích lũy trên giảng đường và những trải nghiệm quý báu ngoài thực tiễn, Nguyễn Đình Nghi sớm khẳng định tên tuổi của mình trên con đường nghệ thuật. Ông được xem là một trong những đạo diễn tiêu biểu của thế hệ vàng trong nửa sau thế kỷ 20, giai đoạn mà kịch nói Việt Nam bước vào thời kỳ rực rỡ. Ông là người có công lớn trong việc chuyển thể các tác phẩm văn hóa lên sân khấu kịch nói.

Cả cuộc đời mình, Nguyễn Đình Nghi dành trọn cho việc xây dựng và hoàn thiện loại hình sân khấu của dân tộc. Các tác phẩm của ông không nhiều bởi ông không chạy theo số lượng, cái ông hướng đến là chiều sâu nghệ thuật trong từng tác phẩm. Những vở diễn như Con nai đen, Cơ sở trắng, Âm mưu và hậu quả, Đại đội trưởng của tôi, Hình và bóng, Con cáo và chùm nho, Hồn Trương Ba, da Hàng Thịt... tất cả đều mang dáng dấp của một tác phẩm lớn, đánh dấu một thời vàng son của kịch nói Việt Nam.

Nhiều người trong nghề từng nhận xét toàn bộ cuộc sống của Nguyễn Đình Nghi là thuộc về sân khấu. Tình yêu sân khấu trong ông là thứ tình cảm máu thịt, không thể gọi tên, không thể đo lường. Chính tình yêu ấy đã thôi thúc ông không ngừng kiếm tìm sự thăng hoa, bay bổng của sân khấu Việt Nam. Năm 2012, ông vinh dự được trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật cho cụm tác phẩm xuất sắc.

Nếu gọi Thế Lữ là người đặt nền móng, được ví như một trong những người có công khai phá cho sân khấu kịch nói Việt Nam, thì NSND Nguyễn Đình Nghi lại là người kế thừa, phát triển và nâng tầm di sản ấy bằng tài năng đạo diễn và tư duy nghệ thuật sắc sảo. Họ, hai thế hệ - hai phong cách - hai hành trình khác nhau, nhưng cùng hội tụ một điểm chung bất biến đó là tình yêu với sân khấu, như một mạch nguồn chảy trong huyết quản, nối truyền từ cha sang con.

TUỆ ANH

Kết nối văn hóa thế giới qua thần thoại

●Thị trường sách Việt Nam đã có không ít những tác phẩm thần thoại được xuất bản, cho thấy mối quan tâm bền bỉ của độc giả. (Ảnh trong bài: Trí thức trẻ Books)

Từ thuở xa xưa đến nay, con người luôn khao khát tìm lời giải về sự khởi nguyên của chính mình và thần thoại là một trong những phương tiện để con người lý giải thế giới xung quanh. Với trẻ em, kho tàng ấy không chỉ thỏa mãn trí tò mò, mà còn gieo hạt giống tưởng tượng, nuôi dưỡng đạo đức và mở cánh cửa tới đa dạng văn hóa.

Nguồn “đinh dưỡng” cho trí tưởng tượng

Những câu chuyện về sự hình thành vũ trụ, các vị thần và những truyền thuyết cổ xưa không chỉ phản ánh tư duy và niềm tin của con người cổ đại mà còn là kho tàng văn hóa quý báu. Trong bối cảnh hiện đại, khi trẻ em ngày càng tiếp xúc nhiều với công nghệ và thông tin số, việc giữ gìn và phát huy giá trị của thần thoại trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Những câu chuyện thần thoại giúp trẻ hiểu về nguồn gốc văn hóa, truyền thống và những bài học đạo đức sâu sắc, đồng thời kích thích trí tưởng tượng và sự sáng tạo, giúp trẻ phát triển toàn diện về mặt tinh thần.

Nhà phân tâm học nổi tiếng người Thụy Sĩ Carl Jung từng nhận định: “Chúng ta có thể không dạy trẻ bất kỳ huyền thoại xưa nào, nhưng không thể tước đi nhu cầu thường thức thần thoại của chúng”. Lý giải câu nói này, truyện thần thoại không chỉ là kho tàng tri thức, đó là nhu cầu nội tại để đưa trẻ lý giải chính mình và thế giới thông qua biểu tượng. Ở tuổi ấu thơ, tư duy của trẻ vận hành chủ yếu bằng hình ảnh và cảm xúc. Những câu chuyện như rồng gọi mưa, người không lồ chống trời hay thần linh nhào nặn đất trời góp phần khơi mở mảnh đất tưởng tượng của trẻ, giúp não bộ hình thành khả năng liên kết và suy luận. Khi nghe về Pan Gu tách rời trời đất bằng chiếc rìu không lồ hay Izanagi khuấy biển tạo nên quần đảo Nhật Bản, trẻ có thể bắt đầu hình dung sự

●Trong bối cảnh công nghệ, việc giữ gìn và phát huy giá trị sách in đối với bạn đọc trẻ tuổi càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết.

vận động của vũ trụ - nền tảng quan trọng cho tư duy khoa học sau này.

Kho tàng truyền thuyết, cổ tích đồng thời mở rộng hiểu biết lịch sử - văn hóa. Ví dụ, qua câu chuyện “Bánh chưng, bánh giầy”, trẻ biết nguồn gốc mâm cỗ Tết; nhờ “Thánh Gióng”, các em cảm nhận khí phách giữ nước thời Hùng Vương. Mỗi câu chuyện còn khéo léo đan cài những giá trị nhân sinh, như cái thiện luôn thắng gian tà, chữ hiếu và lòng nhân ái, hậu quả tất yếu của lòng tham, cùng thông điệp rằng nhờ trí tuệ và dũng khí, con người có thể kiến tạo điều mới mẻ... Những bài học ấy hiện lên sống động, giúp trẻ nuôi dưỡng phẩm chất qua sự đồng cảm thay vì những lời huấn thị cứng nhắc.

Thần thoại cũng là mảnh đất phì nhiêu cho sáng tạo, như Albert Einstein từng nói “truyện cổ tích là món quà hữu ích nhất cho trí tưởng tượng”. Trong kỷ nguyên số, khi thế hệ trẻ lớn lên cùng video ngắn, trò chơi trực tuyến và trí tuệ nhân tạo, những huyền thoại cổ xưa trở thành đối trọng cần thiết. Mỗi câu chuyện ẩn chứa “mật mã văn hóa”, nhắc rằng dù khác ngôn ngữ hay lực địa, nhân loại vẫn chung khát vọng cắt nghĩa câu hỏi “Ta từ đâu tới?”, nhờ đó các em tự học cách trân trọng đa dạng văn hóa. Hoặc thông qua những suy tưởng như “Vì sao nữ thần nhện lại dệt thế giới?”, “Vì sao vũ trụ có lúc khởi đầu bằng... trứng?”, độc giả có thể rèn kỹ năng tập trung và đọc sâu. Nhờ vậy, thần thoại không chỉ thỏa mãn trí

tò mò mà còn nuôi dưỡng trí tưởng tượng, bồi đắp đạo đức và kết nối trẻ em với di sản văn hóa chung của nhân loại.

Những thế hệ lớn lên cùng truyện cổ tích, thần thoại

Suốt nhiều thập niên, truyện cổ tích và thần thoại đã và đang đồng hành cùng nhiều thế hệ trẻ em Việt Nam, từ những trang sách đầu đời cho tới sách giáo khoa, rồi bước tiếp lên màn hình máy tính bảng của thế hệ Gen Alpha (2010 - 2024). Thậm chí, ở độ tuổi trưởng thành, nhiều người vẫn có nhu cầu tìm về “chất liệu kỳ ảo” để nuôi dưỡng trí tưởng tượng và bồi đắp giá trị sống.

Ngày nay, thị trường sách Việt Nam đã có không ít những tác phẩm thần thoại được xuất bản, cho thấy sự quan tâm bền bỉ của độc giả đối với thể loại này. Về thần thoại Việt Nam, các tuyển tập truyền thuyết và sử thi dân gian như “Lạc Long Quân và Âu Cơ”, “Son Tinh, Thủy Tinh”, “Thánh Gióng”, hay “Truyền thuyết Hồ Gươm” luôn là những cuốn sách quen thuộc, được tái bản nhiều lần, góp phần gìn giữ và lan tỏa nguồn cội văn hóa dân tộc. Với độc giả nhí, các đơn vị như Nhà xuất bản Kim Đồng, Nhà xuất bản Trẻ và nhiều đơn vị khác thường bổ sung minh họa mới, in khổ lớn hoặc làm sách tranh để phù hợp thị hiếu đọc, nhìn của trẻ.

Trước đó, từ thập niên 1950, GS. Nguyễn Đồng Chi đã cho ra đời chuyên

khảo “Lược khảo về thần thoại Việt Nam”. Công trình này không chỉ sưu tầm dị bản dân gian mà còn đối chiếu các mô-típ tạo son, lập quốc, nhân thần để hệ thống hóa nguồn tư liệu vốn rời rạc. Nhiều học giả nhận định rằng, dù sau này xuất hiện nhiều bài báo lẻ ghi chép thêm, vẫn chưa có một chuyên khảo nào toàn diện hơn, cho thấy giá trị nền tảng của công trình đồ sộ này. Từ tủ sách cá nhân, thư viện trường đại học đến kho tư liệu của các nhóm sáng tác, tác phẩm của GS. Chi vẫn được tra cứu khi cần một lát cắt “chuẩn mực” về kho tàng thần thoại nước nhà.

Song song di sản trong nước, thần thoại thế giới đã có mặt tại Việt Nam từ khá sớm. Bạn đọc thế hệ 8X, 9X đã quen thuộc với các phiên bản “Thần thoại Hy Lạp”, “Iliad - Odyssey”... Cuối những năm 2010, làn sóng thần thoại Bắc Âu được quan tâm hơn nhờ phim ảnh Marvel; các bản dịch “Edda”, “Norse Myths” nhanh chóng chiếm tủ trung bày. Thị trường sách cũng chứng kiến loạt ấn phẩm về thần thoại Ai Cập, Ấn Độ (Ramayana, Mahabharata), Trung Quốc (Phong Thần Diễn Nghĩa, Tây Du Ký)... Sự đa dạng này cho thấy một bức tranh toàn cảnh về cách mà con người khắp nơi trên thế giới đã cố gắng lý giải về nguồn gốc vũ trụ và sự sống.

Mới nhất, đầu tháng 06/2025, Trí thức trẻ Books kết hợp cùng NXB Dân trí ra mắt cuốn sách “Nghìn lẻ một cách thế giới ra đời” của tác giả trẻ Morpheus, cũng là một người say mê thần thoại từ khi còn nhỏ. Bằng giọng văn dí dỏm, minh họa trẻ trung, cuốn sách gói gọn 20 câu chuyện thần thoại sáng thế từ khắp các nền văn minh trên thế giới: từ Thần Trụ Trời của Việt Nam, nữ thần nhện Aerop-Enap trong văn hóa Nauru, thần Bumba nôn ra vũ trụ, cho đến những tích cổ của Hy Lạp, Nhật Bản, Aztec, Maya, Bắc Âu, Trung Quốc, Ai Cập... và nhiều dân tộc khác. Mỗi câu chuyện được tái hiện hiện đại, giàu cảm xúc, mở ra thế giới nơi trời đất còn hòa quyện, vũ trụ sinh ra từ đá, trứng hay thậm chí... con buồn nôn, Thông qua đó tác giả cũng nỗ lực truyền tải việc kết nối các nền văn hóa nhân loại qua một chủ đề chung, gợi suy ngẫm về nguồn gốc vũ trụ và nhân sinh, cũng như mối quan hệ giữa con người với tự nhiên.

Từ trước đến nay, kết nối các nền văn hóa cũng là khát vọng chung của biết bao học giả và người yêu văn hóa, trong đó nhà văn hóa Nguyễn Hữu Ngọc (1918 - 2025) chính là một trong những tên tuổi tiêu biểu nhất. Từ khi còn trẻ, nhà văn hóa Nguyễn Hữu Ngọc đã tham gia dịch nhiều tác phẩm văn học nước ngoài nổi tiếng sang tiếng Việt, trong đó có “Truyện cổ Grimm”, đồng thời viết các tác phẩm giới thiệu văn hóa nước ngoài cho độc giả Việt Nam. Ông đã dành trọn đời mình cho việc nghiên cứu, gìn giữ và lan tỏa giá trị văn hóa Việt Nam, cũng như góp phần làm cầu nối giữa văn hóa Việt Nam với thế giới, để lại di sản cho các thế hệ mai sau.

Tựu trung, những thế hệ lớn lên cùng truyện cổ tích, thần thoại ở Việt Nam đã và đang được tiếp cận nguồn sách ngày càng phong phú, từ bản in truyền thống đến bản dịch hiện đại, từ chuyên khảo tới ấn phẩm kể chuyện tản mạn. Các nỗ lực bảo đảm kho báu thần thoại sẽ tiếp tục đồng hành cùng trẻ em - khơi dậy tò mò, nuôi dưỡng giá trị nhân văn, đồng thời trang bị cho các em hành trang văn hóa để tự tin bước vào thế giới phẳng, thời kỳ hội nhập văn hóa thế giới sâu rộng. Tổng thể bức tranh ấy còn cho thấy, dù công nghệ phát triển mạnh mẽ, nhu cầu “lý giải thế giới bằng chuyện kể” vẫn còn đó và thần thoại, cổ tích vẫn là người bạn tuổi thơ không thể thay thế của nhiều thế hệ Việt Nam. **ĐỖ TRANG**

Vì bức ảnh, bất chấp tính mạng của mình

Sáng ngày 10/6/2025, tại khu du lịch Hang Múa (Ninh Bình), nhiều du khách và người dân bức xúc trước hành vi nguy hiểm và thiếu ý thức của một du khách nam khi bất chấp leo trèo lên phần cột đá cao trên đỉnh núi - nơi đặt biểu tượng rồng thiêng - để chụp ảnh “check-in”. Hành động này không chỉ gây nguy hiểm trực tiếp đến tính mạng người thực hiện mà còn tiềm ẩn nguy cơ hư hỏng, xâm hại nghiêm trọng đến cấu trúc di tích vốn đã trải qua hàng trăm năm chịu ảnh hưởng của thời tiết và hoạt động du lịch. Đại diện Ban quản lý khu du lịch Hang Múa cho biết: “Chúng tôi đã nhiều lần cấm biển cảnh báo, phân công nhân viên nhắc nhở, nhưng vẫn có những trường hợp du khách cố tình vi phạm. Sắp tới, đơn vị sẽ tăng cường lực lượng giám sát, đồng thời đề xuất các biện pháp xử lý nghiêm các hành vi gây mất an toàn tính mạng, gây nguy hại đến di tích”.

Trào lưu chụp hình đu trend “dốc Đại Lý” nhanh chóng lan ở nhiều địa phương trong cả nước, nhất là tại các địa danh du lịch. Tại TP Vũng Tàu (Bà Rịa - Vũng Tàu), dốc con Rồng (đầu đường Hạ Long) thu hút đông đảo các bạn trẻ tìm đến “check-in”, chụp hình, quay video bởi từ khu vực này có thể lấy được khung cảnh đường Thùy Vân (khu vực Bãi Sau). Con dốc khá cao, các xe thường lấy đà lên dốc nên khi có người bỗng dưng lao ra đường rất dễ xảy ra tai nạn. Tài xế nếu tay lái không vững khi phải thắng gấp thì xe có thể bị tụt dốc. Nhiều người bày tỏ quan điểm không đồng tình, bức xúc với việc các bạn trẻ tràn ra đường gây mất an toàn giao thông để chụp hình đu trend.

Đường đèo Hải Vân có chiều dài 20km nằm giữa ranh giới địa phận tỉnh Thừa Thiên Huế và Đà Nẵng. Đây là đoạn đường đèo dốc quanh co, nguy hiểm, lại có lưu lượng phương tiện xe bánh xích, xe công trình và các xe chở vật liệu gây nổ nguy hiểm như xe bồn chở xăng dầu, khí đốt... thường xuyên lưu thông. Bên cạnh đó, rất nhiều phương tiện xe máy, ô tô chở khách du lịch cũng qua lại tấp nập để trải nghiệm những cung đường hiểm trở bậc nhất Việt Nam. Thế nhưng, rất nhiều du khách khi điều khiển phương tiện trên đường đèo Hải Vân lại thiếu ý thức chấp hành các quy định bảo đảm an toàn. Các vị trí “cây thông cô đơn”, khúc cua “tử thần”, Hòn đá cù Rùa,... là những địa điểm thường xuyên tập trung đông du khách chụp ảnh và thường xuyên xảy ra tình trạng đậu đỗ xe dưới lòng đường gây cản trở các phương tiện lưu thông. Thậm chí, một số nhóm du khách để có những bức ảnh đẹp bất chấp đứng lên thanh chắn đường, đứng ra giữa lòng đường tạo dáng. Những khúc cua “tử thần” trên đèo Hải Vân trở thành điểm chụp ảnh

CHỤP ẢNH “SỐNG ẢO”:

Đừng tự biến mình thành nạn nhân

Trào lưu chụp ảnh mạo hiểm để sống ảo, chụp ảnh tự sướng tại các cung đường uốn lượn, chồm núi cao, gần vực sâu, bên thác nước chảy xiết... và tung lên mạng xã hội để đổi lấy những lượt “like” khiến nhiều du khách thích thú. Nhưng chỉ một cú sẩy chân hay đơn giản là một pha mất thăng bằng do quá tập trung vào việc selfie, có thể đẩy họ đến gần hơn với “tử thần” đang chờ.

● Một số người trẻ bất chấp nguy hiểm chụp hình ở “mỏm đá tử thần”. (Ảnh: Giáng Ngọc)

● Hai bạn trẻ xuống lòng đường chụp hình theo trend, gây nguy cơ tai nạn giao thông. (Ảnh: Phú Ngân)

● Bất chấp cảnh báo nguy hiểm, du khách vô ý thức vẫn leo lên đầu cột cheo leo tại Hang Múa khiến nhiều người bất bình. (Ảnh: Lê Hoàng)

của du khách trên hành trình chinh phục “thiên hạ đệ nhất hùng quan”. Điều này dẫn đến tình trạng mất an toàn giao thông, nguy cơ tai nạn rình rập. Mặc dù chính quyền và cơ quan chức năng đã vào cuộc xử lý, tuy nhiên một số du khách vẫn cố tình vi phạm.

Và tự gây thương vong, tử vong

Tại Việt Nam chưa có số liệu thống kê về hậu quả khi liều mình sống ảo, nhưng vài năm gần đây liên tục ghi nhận trường hợp thương vong, tử vong do chụp ảnh tại khu vực nguy hiểm.

Chiều 17/3/2023, khách du lịch quốc tịch Anh trong khi leo ra “mỏm đá tử thần” thuộc địa phận thôn Xéo Sà Lũng, xã Pải Lũng (huyện Mèo Vạc) để chụp ảnh đã bị hòn đá ở phía trên rơi

trúng người, dẫn đến bị ngã, gây thương tích khá nặng ở chân trái. Mỏm đá “sống ảo” thuộc địa phận thôn Xéo Sà Lũng, xã Pải Lũng là nơi thu hút nhiều bạn trẻ tới tạo dáng chụp ảnh. Được biết, vị trí mỏm đá khá nguy hiểm, có nhiều tảng đá lớn, xếp chồng lên nhau nhưng không chắc chắn. Nhất là mỏm đá du khách hay đứng chụp ảnh có mặt nhẵn, lại không có lan can nên rất dễ trơn trượt.

Một nam thanh niên khác cũng đã trèo lên đây để “check-in” ở “mỏm đá tử thần” thuộc xã Pải Lũng (Mèo Vạc, Hà Giang) và trượt chân ngã xuống khe đá, bị đa chấn thương, vỡ xương chậu và rách cơ đùi. “Mỏm đá tử thần” - như cái tên của nó, là nơi đã được chính quyền địa phương cấm biển cảnh báo nguy hiểm,

nhưng nhiều du khách là các nam, nữ thanh niên vẫn phớt lờ cảnh báo, thường xuyên đu một tay lên mỏm đá để thỏa mãn “sống ảo” của mình.

Ngày 28/04/2023, một nữ du khách đứng chụp hình gần bậc lên xuống của tháp Trầm Hương (Nha Trang, Khánh Hòa) bị té xuống sân quảng trường 2-4 và tử vong tại chỗ.

Chiều 30/7/2022, một nhóm thanh niên đến đập nước Bình Nin (xã Xuân Bình, thị xã Sông Cầu) vui chơi. Anh Hồ Văn Toàn (quê Gia Lai) tới khu vực bờ đá của đập nước chụp ảnh thì bị trượt chân ngã xuống suối. Thấy bạn bị nạn, Nguyễn Văn Chung và Nguyễn Hồng Cường, liền lao xuống cứu. Lúc này, dòng nước chảy xiết, khiến cả 3 người chơi với, rồi đuối

sức. Người dân địa phương phát hiện, liền lao xuống suối tìm cách cứu. Sau hồi ngụp lặn, đưa được Chung vào bờ. Hai thanh niên khác cũng được vớt lên và thực hiện hô hấp nhân tạo, song cả hai đã không qua khỏi.

Ngày 12/3/2022, Lê Văn Huy Khánh (trú xã Hòa Tiến, huyện Hòa Vang, Đà Nẵng) cùng bạn điều khiển xe máy lên bán đảo Sơn Trà. Đến đoạn dốc, Khánh cùng bạn xuống xe ngắm cảnh và chụp ảnh lưu niệm. Nhưng do mãi mê “check-in”, nam thiếu niên bị trượt chân, ngã xuống vực cao 15m. Nạn nhân bị gãy xương đùi bên phải và hiện đã được bàn giao cho lực lượng y tế chữa trị.

Tháng 7/2022, tại Đà Nẵng xảy ra vụ việc thương tâm. Chỉ vì leo lên thác cao ở Đà Nẵng chụp ảnh, nam du khách bị trượt chân ngã tử vong. Được biết, nạn nhân là ông Nguyễn Tất Tuấn Kh (quốc tịch Canada).

“Tử thần” luôn rình rập người ưa sống ảo ở những địa hình hiểm trở, mất an toàn. Trong một giây, bức ảnh selfie “để đời” của họ có thể nhận được hàng nghìn lượt thích, hoặc hơn, trên mạng xã hội. Nhưng cũng trong một tích tắc đó, một cú sẩy chân hay đơn giản là một pha mất thăng bằng do quá tập trung vào việc selfie, có thể đẩy họ đến gần hơn với “tử thần” đang chờ.

Hiện nay, không ít bạn trẻ ngắm cảnh, cảm nhận, khám phá cảnh quan và con người ở những vùng đất đó thì ít mà chụp hình thì nhiều. Tất cả những điều đó đều là “ảo” nhưng một số người bị sự nguy hiểm tính mạng rình rập lại là thật.

Vẫn biết tai nạn là chuyện ngoài mong muốn, để lại không chỉ vết thương về thể xác cho nạn nhân mà nhiều khi còn là những đau đớn, dằn vặt cho người thân và gia đình. Nhưng với những tai nạn đã được cảnh báo mà nạn nhân vẫn phớt lờ cả “tử thần” quả thật đáng trách hơn là đáng thương. Cái giá của việc bất chấp cả tính mạng để sống ảo vô cùng đắt.

Cộng đồng mạng có thể “thả tim” cho những bức ảnh selfie độc nhất vô nhị. Nhưng họ cũng “ném đá” không thương tiếc, trước những tai nạn không may ập đến với một ai đó mãi mê sống ảo. Chỉ những người sống ảo bất chấp mới thực sự là nạn nhân của chính mình. Các du khách cần xác định được giới hạn an toàn của việc sống ảo và đó là ý thức của mỗi người.

Nhiều vụ việc xảy ra khiến chính quyền địa phương các tỉnh Hà Giang, Lào Cai, Đà Nẵng... phải làm biển cảnh báo, lập rào chắn, thậm chí cắt cử người canh gác. Tuy nhiên, biển cảnh báo, biển cấm của chính quyền địa phương có lẽ cũng là không đủ. Nên chăng, các cơ quan chức năng cần có quy định hình thức xử phạt nghiêm khắc đối với vi phạm tại các địa điểm “check-in” tiềm ẩn nguy cơ cao xảy ra tai nạn. **BẢO CHÂU**

Ký ức từ ngôi nhà nhỏ ở phố Hàng Chuối...

Nguyệt Ánh cho biết, cô được bố huấn luyện để trở thành vận động viên bóng bàn chuyên nghiệp, nhưng sau này cô có vấn đề về tim mạch không ổn định nên không theo nghiệp của bố. Nhưng cách bố sống, làm việc, cống hiến cho thể thao nước nhà luôn khiến cô cảm phục về “một người đàn ông đẹp trai, âm áp”, làm việc miệt mài vì đam mê của mình mà không toan tính.

Nguyệt Ánh cho biết, cô và gia đình có một tuổi thơ êm đềm ở Hà Nội ở phố Hàng Chuối vào những năm 1979 - 1980. Bố cô là một người đẹp trai, mê bóng bàn, mẹ cô cũng là mỹ nhân của đất Hà thành. Bố là người tài hoa, hay trang trí nhà cửa, dịp Tết, ông mua một cành đào phai lớn, rồi treo lên đó những tấm thiệp của bạn bè tặng.

Nguyệt Ánh cho biết, năm 1986, bố chuyển công tác vào TP HCM và dắt con gái nhỏ đi theo. Lúc đó, mẹ cô vẫn ở lại Hà Nội cùng em trai là vì chưa tìm được việc ở trong đó. Căn nhà đầy kỷ niệm thơ ấu ở phố Hàng Chuối cũng phải bán đi. Những ngày đầu, hai bố con ở đất phương Nam nắng ấm đầy ngỡ ngàng, nhiều khó khăn, nhưng vẫn tràn đầy tin yêu, hy vọng. Những năm tháng ở đây, ông Trức đã đóng góp rất nhiều cho bóng bàn TP HCM và người chứng kiến sự trưởng thành của con gái mình.

“Tôi vào Sài Gòn với bố trước nửa năm rồi sau đó mẹ và em trai mới vào nên tôi và bố thân nhau kể từ lúc đó cho đến sau này khi bố mất, chúng tôi luôn là cha con và bạn bè thân thiết. Bố có thể kể cho tôi rất nhiều chuyện của bố, kể cả những lúc bố buồn hay không hài lòng điều gì, tôi đều là người biết rõ và ngược lại, tôi cũng hay tâm sự với bố về những dự định công việc hay chuyện tình cảm riêng tư của mình. Bố luôn lắng nghe một cách kiên nhẫn và luôn cho tôi lời khuyên hoặc đơn giản là một sự ủng hộ tuyệt đối với những ước mơ của cô con gái cá tính”, Nguyệt Ánh kể.

Đến hành trình mới ở thành phố phương Nam

Hà Nội - thành phố thời thơ ấu, yên bình, vui vẻ đã ở lại phía sau lưng Nguyệt Ánh và gia đình. Phương Nam nắng ấm, chờ đón cả gia đình một hành trình mới. Có thể nói gia đình Nguyệt Ánh đã sống qua hai thành phố lớn của đất nước và chứng kiến hành trình miệt mài của người cha với bóng bàn Việt Nam. Những khó khăn ban đầu và dấu ấn đậm nét của bố cô trong sự nghiệp.

“Ông luôn trăn trở với bóng bàn, ngày qua ngày. Nói chuyện về bóng bàn, ông sẽ nói được cả ngày vì ông là người sống lạc quan. Ông sống chân thành, luôn giúp đỡ người khác và sẵn sàng hy sinh tất cả vì sự phát triển của bóng bàn. Tôi đã chứng kiến, đã sát cánh và gồng mình cùng ông để chăm chút

Người cha chơi bóng bàn trong ký ức của con gái

● Ảnh trong bài: NVCC

MC Nguyễn Hoàng Nguyệt Ánh có một người cha mà cô luôn coi là “người đặc biệt”, là người “giỏi việc nước, đảm việc nhà”. Ông là Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký Liên đoàn Bóng bàn TP HCM Nguyễn Trọng Trức, người có công gây dựng nền bóng bàn Việt Nam từ Bắc đến Nam.

cho nhiều Giải Cây vọt vàng nên mới thấm được tình yêu mà ông dành cho môn chơi này”, MC Nguyệt Ánh bày tỏ khi được hỏi về người bố truyền cảm hứng trong cuộc sống và đam mê bóng bàn.

Nguyệt Ánh cho biết, những năm đầu ở Sài Gòn, ông làm huấn luyện viên trưởng và trực tiếp đứng dạy thêm bóng bàn ngoài giờ cho tôi và nhiều vận động viên thuộc đội năng khiếu dự bị tập trung của TP HCM.

“Những năm mới vào Sài Gòn, gia đình còn nhiều khó khăn nhưng bố chưa bao giờ vì hoàn cảnh mà để ảnh hưởng tới công việc và cũng không than thở hay nhờ vả gì ai. Ông có một niềm kiêu hãnh riêng mà không cho phép mình làm khác đi những gì đã tin tưởng. Bố tôi là một đảng viên gương mẫu và liêm khiết, cống hiến và làm việc quên mình với một niềm đam mê vô tận vì mục đích chung của cộng đồng”, con gái yêu của ông Trức bày tỏ.

Nguyệt Ánh kể rằng, mỗi sáng, hai bố con đi bộ từ Hàm Nghi, căn nhà mới mua ở Sài Gòn đến sân Hoa Lư để đi làm. Căn nhà cũng chả có đồ đạc gì sang trọng, nằm trên lầu 3. Lúc đó, bố đi đầu, cô theo đó, ông còn dạy học cho cô những ngày đầu tiểu học. “Lúc đó bố là huấn luyện viên trưởng kiêm Trưởng bộ môn cho đội tuyển Bóng bàn TP HCM và các học trò của ông là những Nhan Vi Quân, Trần Tuấn Anh, Đào Lê Hòa, Trần

Thiện Tâm... Lúc đó ông rất đẹp trai, khỏe mạnh, phong độ và đầy năng lượng với công việc. Và cũng chính vì sự hào hứng với những điều mới mẻ, ông thật sự quên đi những khó khăn mà mình vẫn đang đối mặt hàng ngày ở nơi đất khách quê người.

Làm sao tôi quên được những ngày ở trong ngôi nhà không đồ đạc, bố vụng về nấu xong nồi xôi nhưng lại chẳng có gì ăn cùng và tôi một đứa trẻ 5, 6 tuổi rất hồn nhiên chạy sang nhà người hàng xóm tốt bụng xin ít muối về ăn xôi. Hay những ngày cả hai bố con đi bộ đi làm và chỉ dám mua một gói xôi khúc nhỏ ăn chung vì bố chẳng còn đồng nào trong túi, bố chỉ mua đồ ăn bù lại cho tôi khi được lãnh lương ở trường nghiệp vụ sau đó”, cô nhớ lại những kỉ niệm khó quên.

Sẽ chia bố và con gái

Nguyệt Ánh cho biết, tình cảm giữa cô và bố gắn bó, yêu thương đến nỗi những năm trung học quần áo mặc đa số là bố mua từ những chuyến công tác. Sau này, cô lớn lên cô cùng bố đi xin tài trợ cho Giải Cây vọt vàng. Một giải đấu ông Trức là thủ lĩnh, góp nhiều công sức.

“Tôi nhớ là khoảng 2006, 2007, tôi chính là người sát cánh cùng bố xin tài trợ chính cho giải khi mà hầu như rất nhiều người đã quay lưng với giải đấu quốc tế này. Rất nhiều người đã ra đi và từ bỏ vai trò của mình với giải đấu, nhưng bố tôi vẫn tâm huyết và ông cũng là người đồng sáng lập và gắn bó với Giải Cây vọt vàng cho đến những ngày cuối cùng của cuộc đời”, Nguyệt Ánh cho biết.

Sau khi ông Trức về hưu nhưng Liên đoàn vẫn mời ông ở lại làm việc như một chuyên gia nhiều kinh nghiệm. “Đều đặn mỗi ngày và cứ trưa ông lại về ăn cơm cùng gia đình, sau đó lại phóng xe máy xuống quận 7 làm tiếp. Bố không thích đi xe hơi vì ông thích sự chủ động và tiện lợi”, theo Nguyệt Ánh.

Dù tuổi tác và bệnh tật bắt đầu chớm trong ông, nhưng tâm nguyện và đóng góp cho bóng bàn thành phố vẫn như tuổi trẻ. Đến năm 2016, ông bị bệnh hiểm nghèo, “không hiểu sao lúc đó cả hai bố con đều bình thân, tôi chẳng biết mình đã nghĩ gì nhưng bố thì bảo: “Bố biết sẽ là ung thư mà”. Bố nói một cách nhẹ nhàng, không chút lo lắng như ông vẫn thường thể trước bệnh tật”, Nguyệt Ánh chia sẻ.

Cô cho biết khi bố cô bị bạo bệnh cho đến lúc mất, tinh thần của ông rất bình thân cho đến những phút cuối đời, như “không muốn làm phiền ai”, kể cả vợ con. Lần nào cô hỏi bố có mệt không, ông đều trả lời: “Bố cảm thấy dễ chịu”.

“Tôi nghĩ một trong những may mắn của cuộc đời tôi là có cả bố và mẹ đều là bạn thân, chúng tôi có thể trò chuyện với nhau về rất nhiều vấn đề, kể cả những vấn đề tế nhị nhất”, Nguyệt Ánh xúc động.

TUẤN NGỌC

Trước khi chuyển vào TP HCM công tác vào năm 1986 trong vai một Trưởng bộ môn, Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký Liên đoàn Bóng bàn TP HCM, ông Nguyễn Trọng Trức từng là Huấn luyện viên trưởng Đội tuyển bóng bàn Việt Nam, giữ vai trò Phó Chủ tịch Liên đoàn Bóng bàn Việt Nam. Nhiều thế hệ vận động viên tài năng của bóng bàn miền Bắc và miền Nam được ông Trức huấn luyện, dẫn dắt và tạo cơ hội phát triển đã gây được tiếng vang trên đấu trường quốc tế, như: Nguyễn Ngọc Phan, Trần Văn Quỳnh, Nguyễn Đình Phiên, Nguyễn Thị Mai, Đỗ Thúy Nga, Hà Tuyết Lan, Đỗ

Thị Thúy... ở thập niên 1970 của thế kỷ trước. Ông Trức cũng chính là chứng nhân lịch sử của nhiều dấu mốc đặc biệt trong lịch sử phát triển của bóng bàn Việt Nam, như Giải vô địch quốc gia đầu tiên sau ngày đất nước hoàn toàn thống nhất diễn ra giữa các tay vợt miền Bắc như Hoàng Thế Vinh, Nguyễn Đình Phiên, Trần Văn Quỳnh, Nguyễn Ngọc Phan, Nguyễn Đức Long... với “đại cao thủ” miền Nam là Vương Chính Học... Giải bóng bàn quốc tế Cây vọt vàng ra đời vào giữa thập niên 1980. Ông Nguyễn Trọng Trức chính là một trong những người sáng lập ra giải đấu.

Giải pháp điện mặt trời cho chủ siêu thị, trung tâm thương mại - Tiết kiệm chi phí, bảo vệ môi trường

Là nơi tập trung đông người đến lựa chọn, mua sắm hàng hóa, thời gian qua, nhiều trung tâm thương mại, chợ, siêu thị trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc đã và đang chủ động áp dụng các giải pháp kỹ thuật nhằm sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả. Qua đó, góp phần bảo đảm nguồn điện phục vụ phát triển sản xuất kinh doanh và sinh hoạt, giúp doanh nghiệp tiết giảm chi phí, nâng cao năng lực cạnh tranh và gia tăng lợi nhuận.

Trong bối cảnh các nguồn năng lượng hóa thạch đang ngày càng cạn kiệt và người dân lo ngại việc sử dụng những nguồn năng lượng này ảnh hưởng tiêu cực đến môi trường, việc tìm kiếm những nguồn năng lượng tái tạo là xu hướng của các quốc gia. Mô hình điện mặt trời trên mái nhà (áp mái) là một giải pháp hữu hiệu cho bài toán năng lượng của các siêu thị, trung tâm thương mại..., bởi điện năng được sử dụng tại chỗ, không lo bài toán truyền tải.

Tại siêu thị Phương Hưng, thành phố Vĩnh Yên thời gian gần đây đã đưa vào vận hành hệ thống điện mặt trời áp mái trên tầng thượng của tòa nhà với số lượng gần 200 tấm pin. Vào ban ngày, hệ thống pin năng lượng sẽ chuyển đổi quang năng thành điện năng để sử dụng trực tiếp cho các thiết bị điện của siêu thị này.

Chị Phương - chủ siêu thị Hưng Phương cho biết: “Hệ thống điện mặt trời có thể đáp ứng đủ lượng điện cho toàn bộ siêu thị rộng lớn này. Bên cạnh giảm chi phí mua điện, tiết kiệm điện, hệ thống điện mặt trời áp mái còn có ưu điểm là các tấm pin giúp giảm nhiệt bên trong tòa nhà và cân bằng ánh sáng ở khu vực mái làm bằng kính. Bên cạnh đó, siêu thị được xây dựng với lớp tường dày có lớp xốp chống nóng ở giữa cũng làm dịu mát và giảm tải việc sử dụng điều hòa. Hệ thống điện của siêu thị sử dụng toàn bộ bằng bóng đèn LED giúp tiết kiệm năng lượng tối đa. Từ khi sử dụng điện năng lượng mặt trời, gia đình tôi đã tiết kiệm được hàng chục triệu đồng mỗi tháng, giúp cho nguồn thu của gia đình được tăng lên”.

Tương tự tại trung tâm thương mại GO! Vĩnh Phúc hiện có gần 70.000 mã hàng, trung bình mỗi ngày phục vụ hàng nghìn lượt khách và có thể tăng lên gấp đôi vào những ngày cuối tuần. Bên cạnh việc triển khai các chương trình khuyến mãi, áp dụng giảm giá đối với các mặt hàng tiêu dùng, Ban lãnh đạo GO! Vĩnh Phúc áp dụng nhiều giải pháp kỹ thuật nhằm tiết kiệm các chi phí không cần thiết, mang lại lợi ích nhiều mặt cho doanh nghiệp.

Điển hình là việc lắp đặt hệ thống pin năng lượng mặt trời với diện tích 6.000m², công suất 670kWh hay trang bị 100% hệ thống điện chiếu sáng bằng đèn LED tự động; các kệ lạnh để thực phẩm sau 22 giờ được kéo màn che bảo đảm không thất thoát nhiệt độ, giảm tải

cho hệ thống điện. Đồng thời áp dụng hệ thống điều hòa trung tâm giúp siêu thị luôn thoáng mát vào mùa hè và ấm áp vào mùa đông, tiết kiệm gần 50% chi phí so với việc sử dụng các dòng điều hòa thông thường. Đặc biệt, hệ thống tủ mát được sử dụng để bảo quản các loại thực phẩm tươi sống như hoa quả, rau củ, thịt cá, hải sản... tại siêu thị với công nghệ làm lạnh Inverter cho phép điều chỉnh nhiệt độ tự động, giúp tiết kiệm điện từ 20 - 30% so với tủ mát thông thường.

Ngoài ra, trung tâm thương mại GO! Vĩnh Phúc luôn quan tâm chú trọng đến công tác bảo dưỡng, bảo trì thiết bị định kỳ để vừa tiết kiệm năng lượng, vừa gia tăng tuổi thọ cho thiết bị. Hiện tại, trung tâm đang thực hiện hợp đồng bảo trì với các đơn vị chuyên nghiệp cho các hệ thống: Hệ thống phân phối cung cấp điện; hệ thống phòng cháy, chữa cháy; hệ thống điều hòa thông gió; hệ thống nước thải và nước cấp; hệ thống lạnh thực phẩm; hệ thống xe nâng hàng; hệ thống máy móc sản xuất ngành hàng bánh thịt.

Việc áp dụng các giải pháp tiết kiệm năng lượng cũng đang được nhiều tiểu thương và Ban Quản lý chợ Vĩnh Yên (thành phố Vĩnh Yên) triển khai thực hiện. Với tổng mức đầu tư hàng trăm tỷ đồng, chợ Vĩnh Yên có hàng trăm ki ốt cố định và các gian hàng kinh doanh ngoài trời với khoảng hơn trăm hộ tiểu thương kinh doanh trong nhà chợ chính và gần trăm hộ kinh doanh cố định khu vực ngoài trời. Trong khu vực ki ốt kinh doanh tại nhà chợ chính, 100% bóng đèn được lắp đặt đều là bóng đèn huỳnh quang tiết kiệm năng lượng; hệ thống ống thông gió trên mái nhà tạo sự thông thoáng, kết hợp với các cửa sổ lớn đón ánh sáng tự nhiên nhằm hạn chế việc thắp điện chiếu sáng. Các tiểu thương còn nâng cao ý thức sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả thông qua việc sử dụng thiết bị điện thắp sáng, thiết bị quạt mát về mùa hè và máy sưởi về mùa đông theo đúng công suất và thông số hướng dẫn của nhà sản xuất tránh quá tải, tiêu tốn điện năng. Các tiểu thương kinh doanh tại khu vực ngoài trời chủ yếu tận dụng ánh sáng và gió tự nhiên nên hạn chế việc thắp sáng, tiết kiệm được chi phí phát sinh mỗi tháng.

Sự đồng thuận của người dân và doanh nghiệp, cùng chung tay với ngành điện triển khai các giải pháp sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả trong cộng đồng, phong trào tiết kiệm điện đã trở thành một nếp sống văn minh, bảo đảm an ninh năng lượng của tỉnh nói riêng và của quốc gia nói chung. **P.V**

THÔNG BÁO TÌM CHỦ SỞ HỮU

Ai là chủ sở hữu các tài sản dưới đây, đến trụ sở Chi cục Thi hành án dân sự quận Hoàn Kiếm - Địa chỉ: số 50 Lý Thường Kiệt, phường Trần Hưng Đạo, Hoàn Kiếm, Hà Nội để làm thủ tục nhận tài sản:

- Xe máy nhãn hiệu Honda Wave màu đen, Số khung: RLHHC09017Y343215, số máy: HC09E-5443285, biển số: 36B7-733.75, đã cũ, đã qua sử dụng (Phi).
- Xe máy kiểu dáng nhãn hiệu Honda Dream BKS: 98F9-6510. Số khung LL-CLXL30XY1B09329, số máy: LC150FMG00442829 (Phi).
- Xe máy Honda Wave màu đỏ, BKS: 29U9-4698 số khung RLHHC090X6Y374509, số máy HC09E-6374572 (Hà).

4. Xe máy nhãn hiệu Honda Wave, màu bạc, đã cũ nát, đã qua sử dụng, không rõ hiện trạng, nguồn gốc xuất xứ, số máy: HC09E-0272214, số khung: RLHHC09003Y272129 (Hà).

5. Xe máy Honda Vision màu đỏ, đã cũ, đã qua sử dụng, số máy: JF33E0267459, số khung: RLHJF3307CY256691 và biển kiểm soát: 23B1-492.70. (Ngọc).

6. Xe máy nhãn hiệu Honda Dream II màu nâu, số máy: C100ME-8092149, số khung: C100M-8092149, đã qua sử dụng (Ngọc).

7. Xe máy Honda Vision màu xám, BKS: 29B2-312.12, Số máy: JK03E8224114, Số khung: RLHJK0354PY091727 đã qua sử dụng (Quyên).

8. Xe máy nhãn hiệu Honda Dream II màu cam, không có biển kiểm soát, Số

máy: HA08E1506050, Số khung: RLHHA081AY206032 đã qua sử dụng (Quyên).

9. Chiếc mô tô kiểu dáng Honda Wave, BKS: 98F8-3072, Số khung: L5WX-CHLC3Y2004411, số máy: 152FM01000340, đã qua sử dụng (Quyên).

10. Xe máy nhãn hiệu Honda Wave màu cam, biển kiểm soát: 29T1-888.86; Số khung: RLHJA3909HY592601; Số máy: JA39E0566738, đã qua sử dụng (Sơn).

11. Xe máy kiểu dáng Honda Wave A màu xanh, số khung: RRRKWXHUM5X040981, Số máy VTTJL1P525MH040981 kèm BKS: 33P3-6211 xe cũ đã qua sử dụng (Sơn).

12. Xe máy Honda Wave màu đen trắng mang BKS: 29E1-195.54 có số khung: RLHJC4325BY640127, số máy: JC43E-6288114 đã qua sử dụng (Sơn).

CHI CỤC THADS QUẬN HOÀN KIẾM, TP HÀ NỘI